

" Kaikki ne yhteiset muistot, mitä me tehtiin yhdessä"

INFORMAALI OPPIMINEN NUORTEN KOKEMANA KESÄDUUNILEIRILLÄ

2016

Nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen pro gradu -
tutkielma
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Tampereen yliopisto
Sari Huttu
Kesäkuu 2019

TIIVISTELMÄ
TAMPEREEN YLIOPISTO
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

HUTTU, SARI: *"Kaikki ne yhteiset muistot, mitä me tehtiin yhdessä"*

Informaali oppiminen nuorten kokemana Kesäduunileireillä 2016

Pro gradu -tutkielma, 87 s., 3 liites.

Nuorisotyö ja nuorisotutkimus

Ohjaaja: Juha Nieminen

Kesäkuu 2019

Tämä pro gradu -tutkimus käsittelee nuorten kokemusta informaalin oppimisen näkökulmasta Lohjan nuorisopalveluiden järjestämällä kesäduunileirillä kesällä 2016. Tutkimuksen tavoitteena on antaa ääni leiriin osallistuneille 14-17-vuotiaille nuorille ja tutkia heidän kokemuksiaan leirille osallistumisesta. Tavoitteena on peilata nuorten kokemuksia informaaliin oppimiseen nuorisotyössä sekä tutkia, mitä tällainen työmuoto pitää sisällään sekä analysoida tuloksia suhteessa nuorisotyöttömyyteen ja nuorten syrjäytymiseen.

Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa tutkimusaineisto on kerätty sekä etnografisen tutkimusotteen että teemahaastattelujen avulla. Etnografisen havainnointiaineiston olen kerännyt osallistumalla leiriin viikon ajan kesäkuussa 2016. Haastatteluaineistoni olen kerännyt syksyllä 2016 haastatteleamalla neljää leirille osallistunutta 15-17-vuotiasta nuorta. Aineiston analyysinä on käytetty aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Tämä tutkimus nivoutuu osaksi nuorisotyöttömyyttä ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä paneutuen nuorisotyön uudentyyppiseen työmuotoon kesäduunileireihin, joiden tavoitteena on mahdollistaa kohdennetusti nuorille kokemusta työelämästä ja samalla tukea nuoren elämänhallinnan taitoja. Tutkimuksessa liitän nuorten kokemukset edellä mainittuihin ilmiöihin ja pohdin niiden kautta nuorten kokemuksia kesäduunileireistä informaalin oppimisen näkökulmasta.

Tutkimus osoittaa, että nuorisotyön keinoin informaali oppiminen mahdollistuu ja työtehtävät mahdollistavat monenlaista osaamisen kehittymistä. Tärkeimmäksi työmuodoksi nousee nuorten sosiaalinen vahvistaminen, jonka avulla nuoret saavat tarvitsemaansa tukea ja kannustusta. Nuorten kokemana aineistosta nousevat teemat ovat motivointi, kannustus, yhteisöllisyys ja turvallisuuden tunne.

Avainsanat: Informaali oppiminen, nuorten kokemus, nuorisotyöttömyys, nuorten syrjäytyminen, nuorisotyö

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

HUTTU SARI: "All the common memories we made together"

Informal Learning As Young People Experienced Summer Camps 2016

Master's thesis, 87 pages, 3 attachment pages

Youth work and Youth Studies

Supervisor: Juha Nieminen

June 2019

This Master's thesis examines the experience of young people from an informal learning perspective in a summer camp organized by Lohja Youth Services in the summer of 2016. The aim of the study is to give voice to the 14 – 17-year olds participating in the camp and to explore their experience of participating in the camp. The aim is to reflect the experiences of young people in informal learning in youth work and to explore what this type of work involves and to analyze the results in relation to youth unemployment and the exclusion of young people.

The research is a qualitative study, in which the research material has been collected through both ethnographic research and theme interviews. Ethnographic observation of the material I've collected by participating in the camp of weeks in June 2016. I have collected my interview in the autumn of 2016 the camp took part in interviewing four young people 15-17 years of age. Data analysis is based on material-based content analysis.

This research is part of youth unemployment and prevention of youth exclusion, focusing on a new form of youth work in summer camps aimed at enabling young people to experience working life and at the same time supporting young people's life management skills. In the study, I associate the experiences of the youngsters with the above-mentioned phenomena and, through them, consider the experiences of young people in the summer camps from the perspective of informal learning.

Research shows that by means of youth work informal learning is possible and work tasks allow for a variety of skills development. The most important form of work is the social reinforcement of young people, which helps young people to get the support they need. The themes emerging from young people's material are motivation, encouragement, communality and a sense of security.

Keywords: Informal learning, youth experience, youth unemployment, exclusion of young people, youth work

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	6
2	NUORTEN SYRJÄYTYMINEN.....	8
2.1	Nuorten syrjäytymisen käsite	8
2.2	Hallituksen toimenpiteet nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi.....	12
2.3	Etsivä työ ja nuorisotyöpajat	15
2.4	Nuorisotyöttömyyden kehitys ja nykytila	21
3	TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	24
3.1	Nuorisokysymys ja nuorisotyön oppimisympäristöt.....	24
3.2	Informaali kasvatusta ja oppiminen	25
3.3	Kokemuksen määrittelyä	28
3.4	Nuorisotyö mahdollistajana.....	30
4	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, AINEISTO, MENETELMÄT JA TOTEUTUS...33	
4.1	Nuorten kesäduunileirit Lohjalla.....	33
4.2	Tutkimuksen tehtävä, tutkimuskysymykset ja aiempi tutkimus.....	34
4.3	Tutkimusaineiston perustelu, hankinta ja analyysin periaatteet	36
4.3.1	Tutkimusotteena etnografia.....	37
4.3.2	Tutkimushaastattelut	39
4.3.3	Sisällönanalyysi ja aineiston tulkinta	42
4.4	Laatu, luotettavuus ja eettiset kysymykset	47
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	53
5.1	Tutkimuksen etnografinen osuus informaalisesta oppimisen näkökulmasta.....	53
5.2	Nuorten kokemukset informaalisesta oppimisen näkökulmasta	60
5.3	Yksilön tukemisen kokemus.....	67
5.4	Turvallisen yhteisöllisyyden kokemus	69
6	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	72
6.1	Nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyys	72
6.2	Lopuksi	73
	LÄHTEET.....	78

Liite 1. Huoltajille osoitettu info- ja lupalappu.....	88
Liite 2. Haastattelukysymykset	90
KUVIO 1. Valtion panostus nuorisotyöhön 2016.....	15
KUVIO 2. Nuorten ohjautuminen nuorisotyöpajoille 2016.....	20
TAULUKKO 1. 15-24-vuotiaat työttömien työnhakijoiden prosenttimäärät Suomessa vuosilta 1991-2015.....	22
TAULUKKO 2. Tutkimusaineiston abstrahointi.....	47

1 JOHDANTO

Siirtymävaiheet ja aikuistumiseen kytkeytyvä vastuun kantaminen omasta elämästä ovat korostuneen haasteellisia haavoittavissa oloissa eläville nuorille. Erityisiä haasteita onnistuneiden siirtymien läpikäymiseen ovat sosiaalisen tuen ja verkostojen puute, koulutukselliset vajeet ja työelämäkokemusten tai –valmiuksien puuttuminen, tunneperäiset ja psyykkiset vaikeudet tai hälyttävä päihteiden käyttö. (Juvonen 2015, 31)

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy on ollut yhteiskunnan kärkihankkeena vuodesta 2012, jolloin julkaistiin vuoden 2010 tilasto, jonka mukaan Suomessa oli 51 300 15-29 -vuotiasta nuorta vailla koulutus- tai työpaikkaa (Myrskylä 2012, 1). Syrjäytymisen kovassa ytimessä oli noin 32 300 nuorta, jotka eivät olleet ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Kataisen hallitus (2011-2014) aloitti toimenpideohjelman, jonka myötä nuorisotyön resursseja lisättiin.

Yhteiskunnallinen haastava tilanne hankaloittaa edelleen nuorten työllistymistä. Nuorisotyöttömyysasteemme on korkea. Kesätöitä on vaikea saada. Valtio, kunnat, yksityinen ja kolmas sektori pyrkivät tuottamaan nuorille suunnattuja työllisyyttä edistäviä toimintoja, jotka auttavat nuoria saamaan parempia valmiuksia työelämään siirtymissä. Lohjalla järjestettävät kesäduunileirit ovat osa Lohjan kaupungin nuorten työllisyyden ja työelämävalmiuksien edistämisen toimenpiteitä. Muita Lohjan kaupungin omia nuorten kesätyöllistämisen toimenpiteitä ovat nuorten palkkaaminen kaupungin kesätyöntekijöiksi sekä kesäsetelimahdollisuus vuosittain vaihteleville ikäluokille.

Lohjalla toteutetut kesäduunileirit mainittiin Etsivän työn hyvät käytänteet-julkaisussa (AVI 2016, Etsivän työn hyvät käytänteet Etelä-Suomen alueella, 13). Kesäduunileirit on tarkoitettu nuorille, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta kesätyöstä. Kiinnostuin tutkimaan näiden kesäduunileirien sisältöjä nimenomaan nuorten kokemana. Pro gradu -tutkielmani etnografisen osuuden suoritin kesällä 2016 osallistumalla ja havainnoimalla viikon ajan 6.-10.6.2016 nuorten kesäduunileirejä ja työstämällä havainnointipäiväkirjaa. Toinen pro gradu -tutkielmani aineisto on syntynyt teemahaastatteluista. Haastattelin neljää kesäduunileirille osallistunutta 15-17-vuotiasta nuorta syksyllä 2016.

Tässä tutkielmassani tarkastelen nuorten kesäduunileirien kokemuksia ja vaikutuksia nuorten näkökulmasta. Tutkimushaastatteluihini osallistui neljä nuorta, jotka olivat haastatteluhetkellä 15-17-vuotiaita. Tutkielmani on aineistolähtöinen ja sekä teemahaastattelujen että havainnointipäiväkirjan avulla olen toteuttanut analysointivaiheeni aineistolähtöisen sisällönanalyysimenetelmän mukaan.

Tutkimukseni teoreettisessa osiossa tarkastelen informaalia oppimista ja kesäduunileirien kokemusta nimenomaan nuorten näkökulmasta koettuna. Tutkimuksessani luon katsauksen nuorisotyöttömyyteen, nuorten syrjäytymiseen, nuorisokysymykseen ja nuorisotyön toimintaympäristöihin, nuorisotyön perusfunktioihin sekä nuorisotyön ajankohtaisiin työmuotoihin, jotka pyrkivät edistämään nuorten työllistymistä ja ehkäisemään nuorten syrjäytymistä.

Tavoitteenani tutkimuksessani on tutkia sitä, mitä tietoja ja taitoja nuoret kokevat saavansa Lohjan Nuorisopalveluiden kesäduunileireillä. Analysoin ja peilaan myös tutkimukseni tuloksia suhteessa tutkimukseni teemoihin; nuorisotyöttömyyteen ja nuorten syrjäytymiseen ja pohdin mahdollisia yhtymäkohtia, mitä tällainen työmuoto tuottaa.

2 NUORTEN SYRJÄYTYMINEN

2.1 Nuorten syrjäytymisen käsite

Yhteiskunta määrittelee syrjäytyneeksi nuoren, joka on koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolella, eikä hänellä ole peruskoulun jälkeistä koulutusta. Yhteiskunnan huomio nuorten syrjäytymiseen konkretisoitui vuonna 2010, kun Tilastokeskuksen kehittämisspäällikkö Pekka Myrskylä (2012) EVA:n julkaisemassa Hukassa-raportissaan kirjoitti, että Suomessa oli vuonna 2010 51 300 15-29-vuotiasta nuorta, jotka olivat yhteiskunnan näkökulmasta syrjäytyneitä. Työttömiä työnhakijoita oli tuosta määrästä 18 800 ja syrjäytymisen kovassa ytimessä Myrskylän mukaan noin 32 500 nuorta, jotka eivät ole työnhakijoina tai näy missään muissakaan tilastoissa.

Myrskylän (2012,1) mukaan kukaan ei tarkkaan tiedä keitä nuo 32 500 nuorta ovat ja mitä he tekevät. Ulkopuolisten nuorten paikantamisella on kiire. Ensisijainen keino ehkäistä syrjäytymistä ja nostaa nuoria takaisin työmarkkinoille on koulutus. Ulkopuolisiksi tai työttömiksi päätyneistä nuorista 80 % ei myöhemminkään suorita perusastetta korkeampaa tutkintoa. Mitä kauemmin nuori on syrjäytynyt, sitä pienemmäksi koulutuksen suorittamisen todennäköisyys muuttuu. (Em. 1.)

Syrjäytyneistä nuorista lähes neljännes on maahanmuuttajataustaisia. Vieraskielisistä kouluttamattomista nuorista joka kolmas on syrjäytynyt – kantaväestöön kuuluvista syrjässä on joka kahdeksas. Syrjäytyminen on läheisesti myös maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvä ongelma. Yleisestä mielikuvasta poiketen nuorten syrjäytyminen on lisääntynyt viime vuosina vain vähän. Syrjäytyneiden nuorten osuus kaikista 15–29 -vuotiaista on vaihdellut 90-luvun alun lähes yhdeksästä prosentista nykyiseen viiteen (Myrskylä 2012, 4). Vaikka syrjäytyneiden nuorten määrä onkin pysynyt suhteellisen tasaisena, eivät syrjäytyneet ole vuodesta toiseen samoja henkilöitä. Viiden vuoden kuluessa 60 % syrjäytyneistä nuorista siirtyy töihin tai opiskelemaan, 40 % pysyy syrjäytyneenä. (Em.1).

Työ- ja elinkeinoministeriön Nuorisotakuu-raportin (2012,8) mukaan vuosittain perusasteen koulutuksen päättää noin 60 000 nuorta, joista noin 55 000 jatkaa välittömästi toisen asteen tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Osa niistä 5 000:sta, jotka eivät hakeudu tai pääse

tutkintoon johtavaan koulutukseen, jatkaa kuitenkin esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen valmistavassa opetuksessa tai kansanopistoissa. Vuosittain jokaisesta ikäluokasta jää noin 4 000 – 5 000 nuorta ilman koulutuspaikkaa. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita TE-toimistoissa oli joulukuussa 2011 noin 54 900. Heistä noin 17 000 on pelkän perusasteen varassa ja noin 32 000:lla on ammatillisesti suuntautunut tutkinto ja noin 5 300:lla ylioppilastutkinto. Arviot työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien peruskoulun jälkeisiä tutkintoja vailla olevien nuorten määrästä vaihtelevat, mutta viimeaikaisten tutkimusten mukaan heitä on alle 30-vuotiaissa noin 40 000 (Nuorten yhteiskuntakuu 2012,8).

Nuorten yhteiskuntatakuu-raportin 2012 mukaan nuorten syrjäytymisellä on sekä inhimillinen että kansantaloudellinen ulottuvuus. Yhden syrjäytyneen perustoimeentulon kustannukset 40 vuoden ajalta ovat noin 750 000 euroa. Lukuun ei vielä sisälly muut mahdolliset sosiaalietuudet tai syrjäytymisen kustannukset, eivätkä yhteiskunnan menettämät verotulot ja työn tuottama arvon lisä. Kansantalouden tasolla nuorten syrjäytyminen vaikuttaa myös työvoiman saatavuuteen ja työurien pituuteen. Meneillään olevan suhdannekuopan jälkeen on todennäköistä, että eräillä aloilla tulee osaavasta työvoimasta pulaa, jota nuorten syrjäytymiskehitys edelleen lisää. Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaminen vaikuttaa merkittävästi työntekijän työ- uran pituuteen (Nuorten yhteiskuntatakuu 2012, 7).

Aaltonen, Berg ja Ikäheimo (2017, 17) kritisoivat syrjäytymisluokittelua tutkimusraportissaan Nuoret luukulla – kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Heidän mukaansa ensinnäkin syrjäytyneet nuoret eivät ole homogeeninen ryhmä vaan syrjäytyminen voi olla usein vain väliaikainen tila. Toiseksi Suomessa syrjäytymisen kustannuksia on arvioitu lähinnä tuotannonmenetyksiin perustuvilla laskelmilla, olettaen työttömyyden tai työllisyyden kestävän koko työuran ajan (esim. Valtiontalouden tarkastusvirasto 2007). (Em. 17.)

Suurpään mukaan (2009, 63) syrjäytymiseen liittyy työmarkkinoilta syrjäytymisen lisäksi myös muita ulottuvuuksia ja tutkimuksessa on laajennettu näkymää syrjäytyneiden terveyspalvelujen käytöstä aiheutuvien kustannusten kautta. Nuorten omaa kokemustietoa on hyödynnetty melko vähän syrjäytymisen tutkimuksessa ja kehittämistoiminnassa, vaikka juuri sen kautta olisi mahdollista lisätä ymmärrystä ehkäisytoimenpiteiden saavutettavuudesta ja toimivuudesta. (Em. 63.)

Nuoret luokulla- tutkimusraportissaan Aaltonen, Berg ja Ikäheimo (2015, 17-18) luokittelevat syrjäytyneet nuoret kolmeen ryhmään syrjäytymisen keston mukaan: ”kroonisesti syrjäytyneisiin”, ”syrjäytyneisiin” ja ”syrjäytymisvaarassa oleviin”. Nuorten tilat ja tilanteet eivät ole stabiileja, vaan he liikkuvat edestakaisin työttömästä opiskelijaksi/työlliseksi/toimenpiteessä olevaksi ja mahdollisesti jälleen työttömäksi. Heikko terveydentila ja hatara työelämään kiinnittyminen voivat vahvistaa toisiaan ja viedä nuorta entistä syrjempään, ei vain työn ja koulutuksen valtavirrasta, vaan myös sosiaalisista suhteista ja mielekkästä vapaa-ajasta. (Em. 17-18.)

Aaltosen ym. (2015, 40) tutkimuksen mukaan syrjäytyneet nuoret ovat muita nuoria sairaampia, ja että palvelut eivät kohtaa niiden nuorten tarpeita, joilla on alentunut toimintakyky ja jotka eivät näin ollen ole työ- tai opiskelukykyisiä. Nämä nuoret käyttävät paljon terveystalvueluita ja kustannukset kasvavat suuriksi – kroonisesti syrjäytyneiden nuorten terveystalvuelujen kokonaiskustannukset ovat jopa seitsenkertaiset verrattuna vain peruskoulun suorittaneisiin nuoriin, jotka eivät ole syrjäytymisvaarassa. Syrjäytymisen kestolla on heidän tutkimuksensa mukaan yhteys suurempiin kustannuksiin. ”Piipahtelijoiiksi” luokitellut nuoret, jotka liikkuvat syrjäytymisen ja yhteiskuntaan kiinnittymisen välillä, käyttävät palveluita paljon. (Em. 40.)

Jos syrjässä olevien nuorten tilannetta halutaan parantaa, on Aaltosen ym. (2015, 128) monesti voi olla tarpeen tarjota muita palveluita kuin työllistymistä edistäviä palveluita tai työnhakuun ohjaamista. Ehkäisevän työn rinnalle kaivataan myös korjaavaa työtä, kuten kuntouttavia työpaikkoja. Samaan aikaan nuoret koulutetut työnhakijat kaipaavat työtä, josta saa kohtuullisen korvauksen ja joka mahdollistaa tulevaisuuden suunnittelun. (Em. 128.)

Gretschel ja Myllyniemi ovat tutkineet (2017) NEET-nuorten kokemuksia ja käsityksiään omasta tulevaisuudestaan, demokratiasta ja julkisista palveluista. NEET-nuorella (Not in Employment, Education or Training) tarkoitetaan työn, koulutuksen ja harjoittelun ulkopuolella olevaa nuorta. Nuorten omia näkemyksiä syrjäytymisen kokemuksesta on seurattu Nuorisobarometreissa jo 20 vuoden ajan ja koko ajan ystävien puute on noussut keskeisimmäksi tekijäksi. Tämän Gretschel ja Myllyniemi (2017, 35-36) tulkitsevat niin, että syrjäytyminen on nuorten mielestä ennen kaikkea ulosjäämistä sosiaalisesta elämästä. Sosiaalisten verkostojen korostuminen on tässä tutkimuksessa huomion arvioista, sillä

tilastollisissa syrjäytymisen määritelmässä lähdetään yleensä palkkatyön ja opiskelun ulkopuolisuudesta. Työn tai koulutuksen puute eivät kuitenkaan nouse syrjäytymissyiden kärkeen. Tämä näkökulma olisi tärkeä huomioida syrjäytymisen ehkäisytyön toimintamuotoja kehittäessä. (Em. 35-36.)

Työn ja koulutuksen ulkopuolisuutta pidetään usein syrjäytyneisyyden määritelmänä, mutta Gretschelin ja Myllyniemen (2017,5) mukaan nuorten omaa kokemusta syrjäytymisestä ei ole juurikaan selvitetty. Valtioneuvoston kanslian Nuorisotutkimusseura ry:n/Nuorisotutkimusverkoston toteuttama aineistonkeruu liittyen Juho Saaren eriarvoisuustyöryhmän toimintaan selvitti yhteiskunnan syrjäytyneiksi määriteltyjen nuorten omia kokemuksia syrjäytymisestä vuonna 2017. Aineistoa kerättiin haastatteleamalla 117 nuorta 22 eri kunnasta Helsinki-Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Keski-Suomen ja Kainuun alueilta. Nuorten haastatteleminen toteuttivat noin 50 etsivän nuorisotyön tekijää. (Em. 5.)

Tutkimus toteutettiin kysymällä nuorisotyön kohteena olevilta nuorilta heidän omaa ajatustaan syrjäytyneenä olemisen kokemukseen. Vastausvaihtoehdot annettiin 5-portaisella asteikolla. Gretschelin ym. (2017, 32-33) mukaan erittäin harva, vain 3 % nuorista kokee itsensä täysin syrjäytyneeksi. Melko syrjäytynyt kokee olevansa joka kuudes, jonkin verran syrjäytynyt jo joka toinen. Puolet NEET-nuorista kokee itsensä vain vähän tai ei ollenkaan syrjäytyneeksi. Syitä syrjäytymiseen kysyttäessä, nuoret kokevat suurimpien syiden olevan ystävien puute, mielenterveysongelmat ja syrjinnän. (Em. 32-33.)

Nuorten näkemyksiä syrjäytymisen syistä on Nuorisobarometreissa seurattu jo 20 vuoden ajan. Gretschelin ja Myllyniemen mukaan (2017, 36) koko tämän ajan ystävien puute on noussut keskeisimmäksi tekijäksi. Tämän voi tulkita merkiksi siitä, että syrjäytyminen on nuorten mielestä ennen kaikkea ulosjäämistä sosiaalisesta elämästä. Työn tai koulutuksen puute eivät kuitenkaan nuorten omissa näkemyksissä nouse syrjäytymissyiden kärkeen. (Em. 36.)

2.2 Hallituksen toimenpiteet nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Vuonna 2011 Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus (2011-2014) asetti nuorten syrjäytymisen ehkäisyn yhdeksi hallituksen kärkihankkeeksi. Tavoitteena oli, että kaikille nuorille luodaan realistiset mahdollisuudet suorittaa perusasteen jälkeinen tutkinto ja työllistyä. Samalla pyrittiin kiinnittämään huomiota siihen, etteivät nuoret ajaudu liian pitkään jaksoon ilman minkäänlaista aktiivista toimintaa. Hallitusohjelmassa (2011) nuorten syrjäytymiskehitykseen vastattiin yhteiskuntatakuulla, joka tarkoitti, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

"Hallituksen lapsi- ja nuorisopolitiikka parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja, tukee nuorten aktiivista kansalaisuutta, sosiaalista vahvistamista ja terveitä elämäntapoja sekä tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä. Nuorisotyön keskeisiä lähtökohtia ovat yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus, keskinäinen kunnioitus ja tasa-arvo sekä paikallinen, alueellinen ja maailmanlaajuinen yhteisvastuu. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmalla vahvistetaan hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja työnjakoa. Tiedolla johtamista vahvistetaan kehittämällä lasten hyvinvoinnin kansallisia indikaattoreita. Nuorisotyöttömyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjumiseksi jokaiselle nuorelle taataan työ-, opiskelu-, kuntoutus- tai harjoittelupaikka. Etsivää nuorisotyötä edistetään. Nuorisotyön ennaltaehkäisevää päihdetyötä tuetaan. Nuorten työpajatoimintaa kehitetään." (Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 39).

Kehittämisohjelman toimenpiteitä täydennettiin ja täsmennettiin valtioneuvoston päättämässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011 – 2016. Suunnitelmassa esiteltiin koulutustakuu, jonka piti taata jokaiselle peruskoulun päättäneelle koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin (Nuorten yhteiskuntatakuu 2012, 7). Hallitusohjelmassa (2011) nuorten syrjäytymiskehitykseen vastattiin yhteiskuntatakuulla, joka tarkoitti, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

Vaikuttavuuden saamiseksi asetettiin työryhmä miettimään, miten asetettuihin tavoitteisiin päästäisiin parhaiten niiden 60 lisämiljoonan avulla, jotka hallitus takuulle varasi. Työryhmä työskenteli tiiviisti, kuuli asiantuntijoita ja järjesti tutkijaseminaarin. Nuorten yhteiskuntatakuu 2013-raportti ehdotuksineen julkaistiin maaliskuussa 2012, ehdotukset hyväksyttiin ja vuoden 2013 budjettiin osoitettiin määrärahat. Nuorisotakuulakia ei tehty, vaan ministeriöt päivittivät riipeästi lainsäädäntöjään ja ohjeistuksiaan. Nuorisotakuun – uusi nimi erotuksena aikaisemmasta, suppeammasta nuorten yhteiskuntatakuusta – toteutus päästiin aloittamaan vuoden 2013 alkaessa (Winqvist 2014, 79).

Nuorisotakuu, jonka tavoitteena oli antaa mahdollisuus nuorelle, jolla ei ole työtä tai koulutusta, astui voimaan 1.1.2013. Nuorisotakuun tavoitteena oli edistää nuorten työllisyyttä ja lisätä nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään (www.nuorisotakuu.fi).

Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Ohjelmaa kutsutaan lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaksi (LANUKE) sen sisältäessä nuorisolain mukaisesti tavoitteet alle 29-vuotiaiden kasvu- ja elinolojen parantamiseksi. Ohjelma sisältää hallituskauden valtakunnalliset lapsi- ja nuorisopoliittiset tavoitteet sekä suuntaviivat alueelliselle ja paikalliselle ohjelmatyölle (www.tietoanuorista.fi/julkaisut/arvioinnit/).

Lapsi- ja nuorisopolitiikan arvioiminen ja seuraaminen oli Nuorisoasioiden neuvottelukunnan tehtävänä. Tulokset on esitelty julkaisussa Tavoitteet, teot ja tulokset – lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012- 2015 väliarviointi. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012-2015 tavoite 3 tähtää nuorten työllistymisen ja työllisyysasteen paranemiseen. Väliarvioinnissa (2015, 14-17) todetaan, että tavoitteessa ei olla onnistuttu. 15-24-vuotiaita nuoria oli työttömänä vuonna 2014 19,8% ja tämä oli 3% nousua edellisvuodesta. Väliarvioinnin mukaan 2013 voimaan tullut nuorisotakuu tavoitti vuosina 2013-2014 noin 300 000 nuorta. Nuorista 15-29-vuotiaista kuitenkin vain 29% olivat tietoisia nuorisotakuun olemassaolosta, joten raportissa todetaan, että sen markkinointi ei ole onnistunut suunnitelmien mukaan. Työttömien nuorten osalta prosenttiluku oli vieläkin suurempi eli 39%. Väliarvioinnin (2015, 14-17) mukaan kunnissa, joissa on hyvin toimiva monialainen yhteistyö, nuorisotakuun toteutuminen onnistui paremmin kuin kunnissa, joissa monialainen yhteistyö on vähäistä.

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta julkilausui 15.6.2015 toimenpiteitä ja asioita, joita työryhmän mukaan olisi otettava huomioon seuraavaa lapsi- ja nuorisopolitiikan ohjelmaa työstettäessä. Nuorison työttömyysongelma on vain vähäisellä painoarvolla lausunnossa. Sen sijaan nuorisotyöstä lausunnossa sanotaan näin: "Myös nuorisotyön roolin tulee näkyä ohjelmassa vahvasti hallitusohjelmaan kirjattujen kuntien nuorisotoimeen kohdistuvien muutosten johdosta. Nuorisotyöllä on merkittävä tehtävä nuorten osallistumisen ja osallisuuden edistämässä. Uusien menetelmien ennakkoluuloton kehittäminen ja käyttöön ottaminen yhdessä nuorten kanssa ovat nuorisotyön vahvuuksia, joita valtion nuorisopolitiikan tulee hyödyntää. Nuora katsoo, että nuorisotyön toimintamahdollisuuksia kouluissa nuorten osallistumisen edistäjänä tulee vahvistaa. Koulunuorisotyön keskeisimpiä tavoitteita on lisätä nuorten osallisuutta ja aktiivisuutta sekä luoda koulusta mielekkäämpää ja turvallisempaa paikkaa toimia, sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyn tasoilla. Nuorisotyön näkökulmasta koulu työympäristönä on perusteltu, sillä siellä tavoitetaan koko nuorten ikäluokka, sekä voidaan toteuttaa ennaltaehkäisevän työn lisäksi varhaista puuttumista." (Nuora 15.6.2015).

Valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan kehittämisohjelma 2017-2019 julkaistiin 6.10.2017. Valtakunnallinen nuorisopoliittinen ohjelma (VANUPO) kattaa kaikki nuorisolain tarkoittamat alle 29-vuotiaat nuoret. Ohjelman painopisteet kuitenkin kohdistuvat erityisesti nuoruuden ydinalueeseen, eli noin 12–25-vuotiaiden nuorten elinolojen kehittämiseen. Valtakunnallisen ohjelman lähtökohtana ja viitekehyksenä on pääministeri Juha Sipilän hallituksen 29.5.2015 antama strateginen ohjelma.

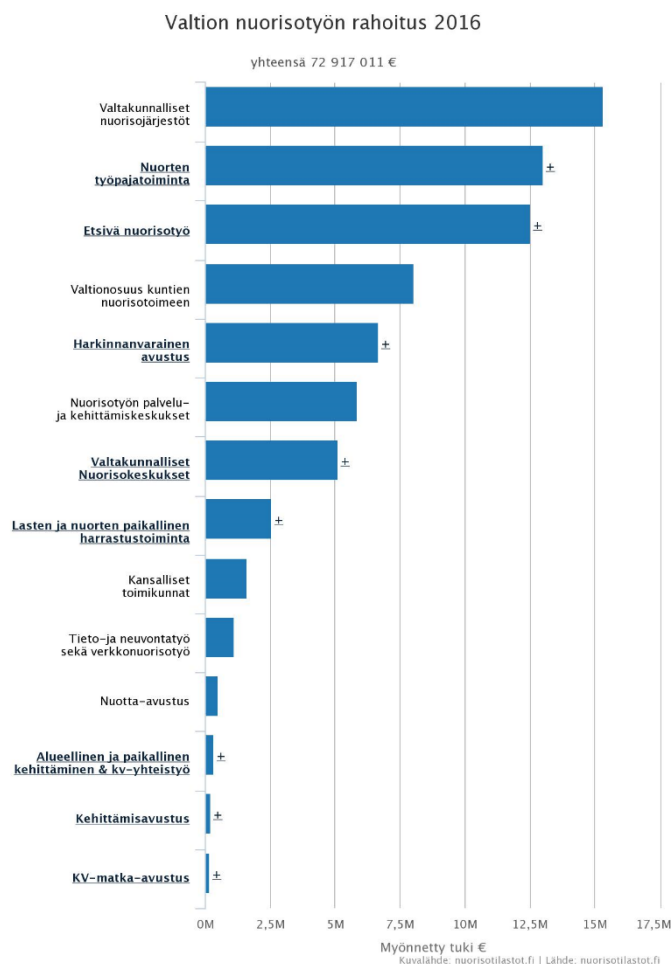
Ohjelman (VANUPO 2015-2017, 8) tehtävänä on sovittaa yhteen nuorten kasvu- ja elinolojen kannalta keskeisten ministeriöiden määrittelemät tavoitteet ja toimenpiteet, joilla ne toimialallaan edistävät nuorisolain (1285/2016) 2 §:n mukaisten tavoitteiden toteuttamista ohjelmakaudella. Ottaen huomioon hallitusohjelmaan perustuvissa kärkihankkeissa sekä hallituksen muissa strategioissa ja ohjelmissa tehtävä työ nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi, hallitus määrittelee viisi nuorisopoliittista tavoitetta vuosille 2017–2019:

- Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus vähintään yhteen mieluisaan harrastukseen
- Nuorten työllistymistaidot ovat vahvistuneet ja syrjäytyminen vähenee; - Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään

- Yhä harvemmalla nuorella on mielenterveysongelmia ehkäisevän toiminnan ansiosta
- Nuori saa riittävää neuvontaa ja muuta tukea itsenäiseen asumiseensa (VANUPO 2015-2017, 8)

2.3 Etsivä työ ja nuorisotyöpajat

Valtion rahoitus nuorisotyöhön vuonna 2016.

KUVIO 1. Valtion panostus nuorisotyöhön 2016 (www.nuorisotilastot.fi)

Kun tarkastellaan valtion panostusta nuorisotyöhön vuonna 2016 (KUVIO 1), voidaan todeta, että etsivää työtä ja nuorisopajatoimintaa tuettiin yhteensä noin 25 miljoonalla eurolla. Rahaa jaettiin yhteensä noin 72 miljoonaa euroa, joten etsivän työn ja nuorisopajatoiminnan osuus on yhteensä noin kolmannes koko budjetista. Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen yhteenlaskettu tuki vuodelle 2016 oli noin 15 miljoonaa euroa.

Valtakunnalliset nuorisojärjestöt tekevät myös paljon työtä syrjäytymisen ehkäisyn ja nuorisotyöttömyyden ehkäisemiseksi (nuorisotilastot.fi).

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut etsivää nuorisotyötä vuodesta 2008. Etsivästä nuorisotyöstä säädetään nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016). Lain mukaan etsivä nuorisotyö, kuten muukin nuorisotyö ja -politiikka, kuuluu kunnan tehtäviin. Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle yksilöllistä tukea ja ohjausta, ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. Etsivän nuorisotyön ydinelementtejä ovat kohtaaminen, kokonaisvaltaisuus ja luottamus. Uusi nuorisolaki, joka korvaa nuorisolain vuodelta 2006, on tullut voimaan 1.1.2017. (Aluehallintovirasto, Etsivä nuorisotyö 2016, 5.)

Etsivää nuorisotyötä on tehty Suomessa 1990 -luvulta alkaen. vuonna 2008 opetus- ja kulttuuriministeriö alkoi rahoittaa etsivän nuorisotyön kokeiluja kunnissa osana sosiaalisen vahvistamisen palvelukokonaisuutta. Nuorisolakiin etsivä nuorisotyö kirjattiin ensimmäisen kerran 2011, jolloin opetus- ja kulttuuriministeriö alkoi myös myöntää kunnille säännöllisempää avustusta etsivän nuorisotyön järjestämiseksi. Näin mahdollistettiin valtakunnanlaajuinen joustava ja helposti saavutettava lähipalvelu niille nuorille, jotka ovat jäämässä syrjään tai tarvitsevat muuten tukea löytääkseen oman polkunsaa (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Etsivän nuorisotyön käsikirja 2017, 5).

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää tukea etsivää nuorisotyötä tekevien työparien palkkaamiseen. Vuonna 2012 valtionavulla tuettua etsivää nuorisotyötä tekee yli 340 henkilöä 279:ssä kunnassa ympäri Suomen. Vuonna 2016 rahoituksella työskenteli 590 etsivän työn tekijää 270:ssä kunnassa. Valtion rahoitusta etsivään työhön myönnettiin vuonna 2016 kaikkiaan 12,5 miljoonaa euroa. (www.nuorisotilastot.fi).

Kaartinen-Koutaniemen (2012, 99) mukaan etsivä työ löytää sen osan yhteiskunnasta, joka on piilossa muilta palveluilta ja yleisestä tietoisuudesta. Etsivän työn tehtävänä osana yhteiskuntaa on sen saamiensa tietojen puitteissa parantaa yhteiskunnan ja sen järjestelmien toimintaa nuorten oikeuksien ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi. Etsivän työn avulla paljastuu paljon puutteita palvelujärjestelmän toiminnassa. Osa palveluista ei

yksinkertaisesti tavoita niitä ihmisiä, joille ne on suunnattu tai sitten ne eivät vain yksinkertaisesti toimi. (Em. 99.)

Etsivä nuorisotyö oli vuonna 2013 yhteydessä 27 117 nuoreen. Tiiviimmin etsivä työskenteli 16 627 nuoren kanssa. Lisäystä vuoteen 2012 oli 2013 nuorta. Vuonna 2016 oltiin yhteydessä 26 499 nuoreen. Tiiviimmin työskenneltiin 18 550 nuoren kanssa. Lisäystä vuoteen 2013 ja 2016 välillä oli noin 2000 nuorta enemmän (Aluehallintovirasto, Etsivä työ 2016,7).

Etsivän nuorisotyön piirissä on enemmän miehiä kuin naisia. Yhä suurempi osuus nuorista oli ottanut suoraan (osa kavereiden tai sukulaisten avulla) yhteyttä etsiviin nuorisotyöntekijöihin. Suurin osa tavoitetuista nuorista (60 %) on suorittanut vain peruskoulun. Etsivät nuorisotyöntekijät antavat erityisesti tukea niille nuorille (28 % asiakkaista), jotka ovat keskeyttäneet ammatillisen peruskoulutuksen (Aluehallintovirasto, Etsivä nuorisotyö 2016, 12).

Lohjalla etsivä nuorisotyö tavoitti vuonna 2017 209 nuorta. Nuoret ohjautuivat etsivän nuorisotyön asiakkuuteen Lohjalla 21,1% toisen asteen koulutuksesta ja 33,5% suoraan ottamalla itse yhteyttä (nuorisotilastot.fi). Suoraan itse yhteydenottamista on varmaankin helpottanut elokuussa 2017 perustettu Nuorisokeskus Harjula, jonka palveluihin voi hakeutua myös ilman ajanvarausta. Ohjaamo-mallin mukainen toiminta aloitettiin samassa tilassa lokakuussa 2018.

Määtän (2018, 158) mukaan monialaiset nuorten palvelupisteet, Ohjaamot, ovat tärkeä osa suomalaisen nuorisotakuun toteutusta, johon valtiovalta päätti suunnata Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) työllisyyttä edistävää rahoitusta vuosille 2014–2020. Ohjaamot tarjoavat alle 30-vuotiaille koulutukseen ja työelämään tähtäävää neuvontaa ja ohjausta monialaisesti. Paikallisissa Ohjaamoissa tärkeimmät vastuutahot ja palveluntarjoajat ovat nuoriso- ja työllisyystoimi, sosiaali- ja terveystoimi, toisen asteen oppilaitokset, TE-palvelut, osassa myös Kela, järjestöt sekä yritykset. Ohjausta annetaan myös asumiseen, maahanmuuttoon ja vapaa-aikaan liittyvissä kysymyksissä. (Em. 158.)

Vuoden 2017 lopussa Ohjaamo-pisteitä oli 38. Nuoret käyttivät kasvokkaisia Ohjaamo-palveluja vuonna 2017 kaikkiaan 120 000 kertaa (Kohtaamon tilastot 2018). Ohjaamoissa

työskentelee eri organisaatioista tulevia ammattilaisia, jotka hyödyntävät työotteessaan ymmärrystään neuvonnan ja ohjauksen päämääristä ja keinoista ja oppivat myös toisiltaan monialaisessa työyhteisössä. Ohjaustilanteissa voi tarvittaessa yhdistää eri ammattiryhmien osaamista ja toimivaltuuksia nuoren asian edistämiseksi (Määttä, 2018, 158).

Määttän mukaan (2018, 159) uudelle palvelulle ja yhteistoiminnalle ja sen juurtumiselle asetetut odotukset ovat olleet alusta asti korkealla. Juurtumista tukee Suomen hallituksen vuonna 2017 myöntämä lisärahoitus, joka kytkee Ohjaamo-toiminnan syrjäytymisen vähentämisen tavoitteeseen (Hallituksen puoliväliriihen taustamuistio 2017). Lisärahoitus on ohjattu TE-toimistojen kautta, mikä lisää huomattavasti TE-palvelujen työntekijöiden määrää Ohjaamoissa. (Em. 159.)

Nuorisotyöpajatoiminnan juuret ovat 1980-luvulla, jolloin nuorisotyöpajatoiminta syntyi ehkäisemään nuorten työmarkkinoilta syrjäytymistä nuorisotyön ja työhallinnon tavoitteita ja menetelmiä yhdistelemällä (Komonen 2007, 429). 1990-luvun laman varjossa nuorisotyön rooli oheni ja työpajatoiminnasta tuli yksi merkittävimmistä suomalaisen työvoimapolitiikan nuorille suunnatuista toimista. Työpajoilla työskenteli vuosina 1995-1999 työpajoilla työskenteli arviolta noin 40 000 nuorta ja työpajojen määrä kasvoi noin kolmeensataan (Em. 429).

Nuorisolain (1285/2016) 13 § määrittelee nuorten työpajatoiminnan seuraavasti:

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia. (<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>)

Wrede-Jäntin (2018, 84) mukaan joustavuudesta ja tarvittaessa pitkäkestoisuudesta huolimatta Ohjaamot ja etsivä nuorisotyö eivät kuitenkaan ole kokopäiväisiä tukimuotoja. Tässä nuorten työpajat erottuvat joukosta, sillä ne tarjoavat yleensä kokopäiväistä ohjelmaa valmentautujilleen kuukausien ajan, viitenä päivänä viikossa kuusi tuntia kerrallaan. Työpaja onkin usein se paikka, johon muut tahot ohjaavat työttömiä nuoria. (Em.84.)

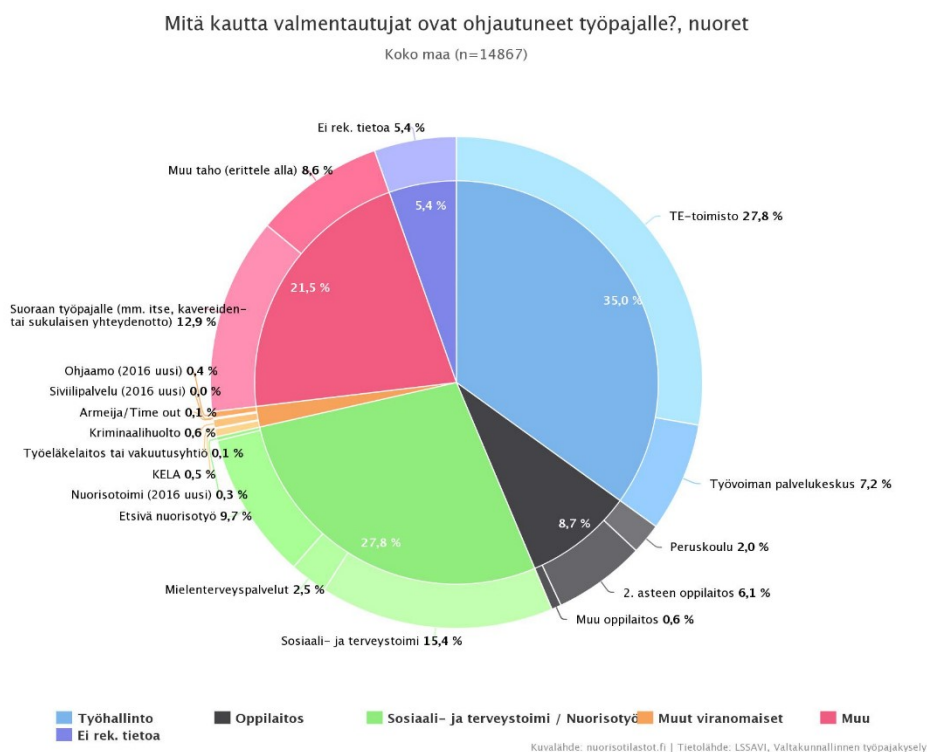
Nuorisotyöpajatoiminnasta on tullut merkittävää toimintaa nuorten syrjäytymisen ehkäisemistyössä (Ahonen-Walker & Pietikäinen 2014, 70). Työpajatoiminta on yksi joustavimmista työkaluista nuorisotakuun paikallisessa toimeenpanossa – yhteistyötä tehdään yli sektori- ja hallinnonalarajojen, ja työpajatoimintaan nuoria ohjaavia tahoja on lähemmäs parikymmentä. Yhteiskunnallisen järjestelmän väleissä ja reuna-alueilla toteutettavat etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta eivät kuitenkaan voi vastata nuorisotakuun kuntoutuslupauksesta sellaisenaan ja yksin, mutta kuntoutuksen kumppanina ne voivat toimia. Työpajatoiminnan avulla pyritään vahvistamaan arjenhallintaa, tukemaan koulutukseen hakeutumista, kerryttämään työelämäosaamista ja taitoja sekä löytämään kullekin sopiva, yksilöllinen ja kestävä polku pajalta eteenpäin. Työpajoilla tapahtuva valmennus on aina suunnitelmallista ja tavoitteellista. (Em. 70.)

Ahosen ym. (2014,70) mukaan työvalmennuksen avulla kehitetään nuoren taitoja, yleisiä työelämävalmiuksia ja yhteisössä toimimisen valmiuksia. Yksilövalmennusta käytetään työvalmennuksen tukena, ja sen avulla vahvistetaan nuorten arjenhallintaa ja tuetaan koulutukseen hakeutumista. Valmennus on luonteeltaan joustavaa ja nuorten yksilöllisiä tarpeita huomioivaa. Työpajat toimivat osana monialaisia verkostoja ja ovat hyvä yhteistyökumppani nuorisotakuun toteuttamisessa niin työ- ja elinkeinohallinnolle, koulutuksen järjestäjille kuin sosiaali- ja terveystoimellekin. (Em. 70.)

Kinnusen (2016,7) mukaan työpajatoiminnassa keskeistä on työn kautta tekemällä oppiminen yhteisöllisessä ympäristössä. Työpajalla sosiaalinen vahvistaminen perustuu sopivan haastaviin ja mielekkäisiin tehtäviin ja toimintaan kunkin valmentautujan kykyjen ja taitojen mukaan. Valmentajien ja valmennusryhmän antaman myönteisen palautteen myötä valmentautuja saa arvostusta ja merkitystä toiminnalleen. Hyväksyvä yhteisö ja kannustava valmennus lisäävät motivaatiota työskennellä ja pyrkiä tavoitteisiin. Onnistumisen ja uuden oppimisen kokemukset vahvistavat itsetuntemusta, mikä auttaa

asettamaan realistisia tavoitteita. Tavoitteissa eteneminen tuo hallittavuuden tunnetta valmentautujan arkeen ja elämään. (Em. 7.)

Nuorten ohjautuminen nuorisotyöpajoille 2016. (nuorisotilastot.fi)

KUVIO 2. Nuorten ohjautuminen nuorisotyöpajoille 2016 (nuorisotilastot.fi)

Nuorisotyöpajoilla työskenteli vuonna 2016 14 867 nuorta. Yli neljännes nuorisotyöpajajaksoa suorittava nuori ohjautuu nuorisotyöpajalle Työvoimahallinnon kautta. Noin kuudesosa nuorista ohjautuu sosiaali- ja terveystoimen kautta. Yli kymmenen prosenttia nuorista ottavat itse yhteyttä suoraan työpajalle. Etsivän nuorisotyön osuus on ohjautumisessa ollut 9,7 % vuonna 2016.

Vuonna 2017 työpajoja Suomessa oli noin 270 kappaletta. Työpajatoimintaan osallistui vuonna 2017 yhteensä 26 111 valmentautujaa, joista 14 256 (54,6%) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Valmentautujien kokonaismäärä oli hieman suurempi kuin edeltävänä vuonna (2016: 25 770), nuorten valmentautujien määrä oli hieman pienempi (2016: 14 867). Työpajojen henkilöstö oli toimintavuoden aikana yhteensä 1 965 henkilötyövuotta (htv). Henkilötyövuosien määrä on kasvanut 7,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Uudellamaalla nuorisopajatoiminnassa työskenteli 2729 nuorta. Työpajatoiminta asemoituu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palveluiden ja nuorisotyön tulosityksikköön. Lohjan kaupungin nuorisotoimen nuorisotyöpajalla työskenteli vuonna 2016 84 nuorta. (www.nuorisotilastot.fi).

2.4 Nuorisotyöttömyyden kehitys ja nykytila

Ulvisen (2014, 40) nuorten nuorisotakuun yleisenä pyrkimyksenä on ratkaista nuorten massatyöttömyyden ongelmia yhteiskunnassamme. Tähän liittyen poliitikkojenkin pitäisi puhua nuorten työmarkkinoilta syrjäytymisestä ja sen ehkäisystä. Yhteiskunnan kannalta työtön nuori voi todella olla työelämästä syrjäytymässä oleva nuori, mutta nuoren itsensä kannalta asia ei ole näin yksinkertainen. Nuori voi siis olla syrjäytymässä työelämästä, mutta tämä ei suoraan tarkoita, että hän olisi syrjäytymässä myös sosiaalisesta elämästä yleensä. Työtön nuori voi arkielämässä olla sosiaalisesti hyvinkin aktiivinen. (Em. 40.)

Nuorten työttömyys alkoi taantumien seurauksena kasvaa syksyllä 2008. Vuonna 2009 alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi peräti 56 % edellisestä vuodesta. Vuoden 2010 kesäkuussa kasvu taittui ja koko vuonna 2010 työttömien nuorten määrä väheni jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna. Väheneminen on jatkunut myös vuonna 2011. Vuoden 2011 joulukuun lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 31 600, mikä on 1 900 vähemmän kuin edellisen vuoden joulukuussa. Nuorten työttömyys on kuitenkin edelleen selvästi korkeammalla tasolla kuin ennen taantumaa, jolloin työttömien nuorten määrä oli keskimäärin noin 21 000 kuukaudessa. Kaikista alkaneista työnhauista (työttömät) alle 25-vuotiaiden osuus alkuvuonna 2011 oli 16 % (Nuorten yhteiskuntatakuu 2012, 15).

15-24-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden prosenttimäärät Suomessa vuosilta 1991-2015.
(www.tietoanuorista.fi)

Koko maa	
1991	15.8 %
1992	27.5 %
1993	36.1 %
1994	35.6 %
1995	34.8 %
1996	30.6 %
1997	24.1 %
1998	21.7 %
1999	20.3 %
2000	15.3 %
2001	13.8 %
2002	13.5 %
2003	13.4 %
2004	13.5 %
2005	11.9 %
2006	10.2 %
2007	9 %
2008	8.8 %
2009	13.8 %
2010	13 %
2011	11.9 %
2012	12.4 %
2013	14.6 %
2014	16 %
2015	17.3 %

*TAULUKKO 1. 15-24-vuotiaat työttömien työnhakijoiden prosenttimäärät Suomessa vuosilta 1991-2015.
(<https://indikaattorit.tietoanuorista.fi/tyollisyys-ja-yrittajyys/nuorten-tyottomyys-2>)*

15-24-vuotiaiden työttömyysprosentti on ollut korkeimmillaan vuonna 1998 työttömyysprosentin ollessa 21,7 %. Alhaisemmillaan se on ollut kahtena perättäisenä vuonna alle kymmenen prosenttia; vuonna 2007 9% ja vuonna 2008 8,8 %. 2000-luvun alussa luku kohosi yli kymmenen ja vuosina 2014 ja 2015 prosenttiluku oli jo yli 15%.

Nuorisotakuun aikana vuosina 2012-2014 nuorisotyöttömyys Suomessa kasvoi tasaisesti. Vuonna 2012 työttömiä alle 25-vuotiaita nuoria oli kuukausittain noin 32 000, vuonna 2013 noin 38 800 ja vuonna 2014 43 300 (TEM-julkaisuja 19/2015, 38).

Valtion nuorisoneuvosto yhteistyössä nuorisotutkimusverkoston kanssa julkaisevat vuosittain Nuorisobarometrin, joka mittaa suomalaisten 15–29-vuotiaiden nuorten arvoja ja asenteita. Nuorisobarometri tarttuu nuorten kannalta ajankohtaisiin aiheisiin, mutta toistaa joitain tutkimuskysymyksiä säännöllisesti. Nuorisobarometrin (2009 ja 2016) mukaan nuorten mieltä painaa huoli omasta työllistymisestä tulevaisuudessa. Huoli asiasta on lisääntynyt sekä naisilla että miehillä. Naisilla huoli asiasta on ollut vuonna 2009 42 % ja vuonna 2016 55%. Miehillä taas vastaavasti luvut ovat olleet vuonna 2009 38% ja vuonna 2016 41 %. (Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisobarometri 2009 ja 2016).

Vuoden 2018 marraskuun lopussa työ- ja elinkeinotoimistossa oli 28 000 alle 25-vuotiasta työtöntä. Vuonna 2017 samaan aikaan lukumäärä oli 32 000 alle 25-vuotiasta työtöntä työnhakijaa (Tilastokeskus, 29.12.2018). Näiden lukujen valossa näyttäisi siltä, että nuorisotyöttömyys olisi siis helpottanut nuorisotakuun etenemisen myötä. (THL - Sotkanet (Tilastokeskuksen työvoimatutkimus ja Työ- ja elinkeinoministeriön työssäkäyntitilasto)

3 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Nuorisokysymys ja nuorisotyön oppimisympäristöt

Nuorisotyön ammattilaisten tulisi Niemisen ja Honkatukian (2017, 48) mukaan olla tietoisia siitä, mistä nuorisokysymyksessä on kyse. Ymmärrys tästä voi auttaa suhteuttamaan yksittäisen nuoren tilanteita laajempaan nuorista käytävään keskusteluun ja yhteiskuntapoliittisiin järjestelyihin. Nuorisotyön yhteiskunnallista paikkaa mietittäessä, on nuorisokysymyksen ja nuorisotyön suhteen erittely yksi tapa selventää tilannetta. Nuorisotyön painopisteet voidaan määritellä sillä perusteella, että perustuuko nuorisotyö nuorisokysymykseen vai sosiaaliseen kysymykseen. (Em. 36.)

Nuorisokysymyksen keskeinen sisältö on Niemisen ja Honkatukian (2017, 36) mukaan käsitys nuorisosta omana erityisenä väestöryhmänään. Nuorisokysymys kiinnittää huomiota erityisesti nuorten yhteiskunnalliseen asemaan, nuorten omiin pyrkimyksiin ja toiveisiin sekä nuoruuden elämiseen yhdessä muiden vertaisten kanssa. (Em. 36-37.) Sosiaalisen kysymyksen ensisijainen perussisältö on Niemisen ym. (2017, 37) mukaan yhteiskunnan sosiaalisten ongelmien ratkaiseminen ja vaikeassa tilanteessa olevien ihmisten ja ihmisryhmien sosioekonomisen aseman parantamista.

Nieminen (2007, 23) määrittelee nuorisotyölle neljä yleistä tehtävää eli perusfunktiota: sosialisatiofunktion, personalisatiofunktion, kompensatiofunktion ja resursointi- ja allokointifunktion. Sosialisatiofunktiolla tarkoitetaan nuorisotyön tehtävää nuorten liittämiseksi kulttuurin, yhteiskunnan ja lähiyhteisön jäseneksi. Personalisatiofunktiolla tarkoitetaan nuoren kasvun ohjaamista omat tarpeensa ja pyrkimyksensä tunteväksi yksilöksi. Kompensatiofunktion mukaan nuorisotyön tehtävänä on auttaa ja ohjata nuoria, joilla on ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Resursointi- ja allokointifunktiolla tarkoitetaan yhteiskunnallista vaikuttamista ja resurssointia suhteessa nuorten elinoloihin. (Em. 23-25.)

Nuorisotyön neljä funktiota eivät ole Niemisen (2007, 27) mukaan toisiaan poissulkevia, vaan yksittäinen nuorisotyötä tekevä organisaatio, toimijaverkosto tai työmuoto voi toteuttaa samanaikaisesti useampaakin funktiota. Nuorisotyön tarkoituksena on vaikuttaa nuorten ihmisten ymmärrykseen, arvostuksiin, tietoihin, taitoihin ja toimintaan (Em. 28.)

Oppimisympäristöksi nuorisotyössä voidaan Niemisen (2007, 28) mukaan jäsentää sellainen nuorisotyön yleisiä tehtäviä toteuttava kokonaisuus, joka sisältää kasvatustavoitteen, oppimisympäristön rakenteelliset tekijät ja pedagogisen menetelmän. Rakenteellisilla tekijöillä tarkoitetaan kohderyhmää sosiaali- ja organisointimuotoa ja tilaa. Nuorisotyön oppimisympäristö on tavoitteellinen kokonaisuus, jossa on mietittynä ja selkiytettynä ideat toiminnan tarkoituksesta, menettelytavoista sekä ratkaisut käytettävistä rakenteista ja resursseista. (Em. 28.)

3.2 Informaali kasvatus ja oppiminen

Aution, Enärannan ja Myllyniemen (2008, 162) mukaan anglosaksisessa maailmassa esiintyvää termiä 'youth education' ja saksankielistä termiä 'jugendbildung' käytetään sekä yläkäsitteenä monimuotoiselle, nuorten parissa tehtävälle kasvatustyölle, että erityiseen ammatilliseen toimintaan viittaavana käsitteenä. Erityismerkityksessä kyse on yhteiskunnallisesta toimialasta, johon sisältyy nuorten parissa tehtävään työhön perehdyttävää ammatillista koulutusta ja käytännön nuorisotyötä. (Em. 162.)

Suomalaisessa traditiossa nuorisokasvatus käsitetään Aution ym. (2008,162-163) mukaan laajasti alana, joka rinnastuu varhais- ja aikuiskasvatukseen ja kattaa nuoruusikään liittyvät niin formaalin kuin nonformaalin kasvatuksen muodot. Nuorisokasvatus on kokonaisuus, johon sisältyvät sekä koulussa että koulun ulkopuolella tapahtuva kasvatustoiminta eri muodoissaan. Näin ollen kaikki kasvatuksellinen toiminta, jota tapahtuu nuorisosiaaliryöön ja nuorisopsykiatrian alalla, kuuluisi nuorisokasvatuksen piiriin. Nuorisokasvatus ei olisi tietty hallinnollinen toimiala vaan eri aloille hajautuva toiminnallinen ja kulttuurinen todellisuus, joka käsittäisi laajasti nuorten parissa tehtävän kasvatus- ja sivistystyön. (Em. 162-163).

Niemisen ja Honkatukian (2017, 46) mukaan nuorisokasvatuksen käsitteellä on viitattu laaja-alaisesti nuoruusvaiheen kasvuun kytkeytyvien ideoiden, ilmiöiden ja käytäntöjen kokonaisuutensa, tai esimerkiksi koulun ulkopuolisen kasvatuksen muotoihin. Nuorisokasvatuksen ajatusmuoto kytkeytyy keskusteluun, jota on aikain kuluessa käyty koulun ulkopuolisesta kasvatuksesta käsitteiden *ausserschulische Jugenderziehung*, *Out-of-school education*, *non-formal education* ja *informal education* piirissä. (Em. 46).

Nuorisokasvatus voidaan Niemisen (2007, 48) mukaan horisontaalisesti jäsentää formaalisen kasvatuksen, nonformaalisen kasvatuksen, informaalisen oppimisen ja satunnaisoppimisen avulla. Formaalisella kasvatuksella tarkoitetaan pääsääntöisesti muodollista koulutusjärjestelmää. Nonformaalisella kasvatuksella tarkoitetaan nuorisokasvatuksen merkityksessä tavoitetietoista kasvatusta formaalin kasvatuksen ulkopuolella. Nonformaaleja toimintaympäristöjä ovat vastaavasti taas mm. perhe, koti ja nuorisotyö. (Em. 48.)

Koulun ulkopuolista kasvatusta kuvataan usein informaalisena kasvatuksena ja oppimisena. Sarah Millsin ja Peter Kraftlinin (2014) mukaan informaalisissa kasvatuksissa voidaan erottaa piirteitä, jotka esiintyvät sen monissa ja erilaisissa sen nykyisissä konteksteissa. Informaali kasvatusta nousee ihmisten arkipäiväisistä asioista, ja nuorten tulisi itse havaita ja tunnistaa käsiteltävät asiat. Siksi informaalinen kasvatusta tapahtuu usein epämuodollisissa tai – instituutionaalisissa tiloissa, joissa nuoret mielellään oleskelevat. (Mills & Kraftlin 2014, ix, Nieminen & Honkatukia 2017, 47).

Millssin ja Kraftlinin (2014) mukaan informaalinen kasvatusta perustuu dialogiin ja keskusteluun, joka rakentaa luottamusta ja vastuullisuutta. Informaalisen kasvatuksen prosessi vaatii runsaasti aikaa. Informaalisella kasvatuksella saattaa olla myös enemmän tai vähemmän tietoinen poliittinen kärki. Informaalinen kasvatusta on elämästä oppimista, jonka tavoitteena on kasvattaa nuorten ihmisten tietoisuutta asioista, jotka rajaavat heidän mahdollisuuksiaan tai tekevät heidän elämästään epäinhimillistä (Mills & Kraftlin 2014, ix, Nieminen & Honkatukia 2017, 47).

Janet R. Batsleerin (2008, 5) mukaan nuorisotyössä käydyt keskustelut ovat itsessään informaalia kasvatusta. Keskustelut ja dialogit, joita nuorisotyöntekijät käyvät ohjattaviensa kanssa ovat kaikkein tärkein informaalin kasvatuksen muoto. Kasvatukseen liitetyt roolit,

kasvattaja ja oppija, ovat läsnä näissä informaalin oppimisen keskustelutilanteissa. Nuorisotyöntekijän tärkein rooli on toimia informaalin oppimisen fasilitaattorina nuorten kanssa käytyjen keskustelujen kautta. (Em. 5).

Sallilan ja Vahervan (1998, 9) mukaan koulukeskeinen oppimisen ajattelu nähdään vain formaalin koulutuksen kautta tapahtuvan oppimisen merkityksellisenä. Arkipäiväinen oppiminen tai jokapäiväinen oppiminen (everyday learning) on vähempiarvoista. Oppiminen käsitteenä on saanut erilaisen merkityssisällön riippuen siitä, onko kyse formaalin koulutuksen piirissä tapahtuvasta oppimisesta vai arkielämän eri tilanteissa tapahtuvasta informaalisesta ja satunnaisesta oppimisesta. (Em. 9.) Nuorisotyö on ponnekaasti tuonut tätä informaalin oppimisen tuottamaa oppimista formaalin oppimisen rinnalle merkitykselliseksi muun muassa kansainvälisen Avartti-toimintaohjelman avulla.

Niemisen mukaan (2007, 49-50) informaalisessa oppimisessa näkökulma siirretään yksilön tai ryhmän omaan oppimisprosessiin. Se on ihmisen omaa tavoitteellista opiskelua tai sellaista tietojen, taitojen ja kokemusten tarkoituksellista hankintaa, joka auttaa yksilöä suuntaamaan tulevaa toimintaansa. Informaalinen oppiminen perustuu yksilön tai ryhmän omaan tavoitteeseen, tahtoon, aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Sitä voi tapahtua sekä formaalisen että nonformaalisen kasvatuksen liepeillä, mutta ennen kaikkea informaalista oppimista tapahtuu sellaisissa ympäristöissä, jotka eivät ole kasvatusinstituutioita. (Em. 49-50.)

Elna Hirvonen (2009, 50) kehottaa pohtimaan nuorisotyön tehtäviä yhteiskunnallisten funktioiden valossa. Nuorisotyön asema "kolmantena kasvatustahona" on huomioitava perheen ja koulun ohella. Nuorisotyöllä on keskeinen rooli nonformaalin ja informaalin oppimisen ympäristönä, jossa nuori viettää suuren osan vapaa-ajastaan. Kyseinen rooli asettaa nuorisotyön sosiaalisen asiantuntijuuden kentällä asemaan, jota muilla ammattikunnilla ei ole. (Em. 50.)

Nuorisotyön tehtävää voidaan Hirvosen (2009,54) mukaan tarkastella myös oppimisympäristöjen näkökulmasta, joiden tavoitteisiin pääsääntöisesti sisältyy nuoren sosiaalistaminen ja kasvun tukeminen. Nonformaalilla oppimisympäristöllä nuorisotyössä tarkoitetaan kasvatusta- ja koulutusjärjestelmien ulkopuolisia ympäristöjä, joissa oppiminen tapahtuu tavoitteellisesti. Tällaisia oppimisympäristöjä ovat mm. erilaiset harrasteryhmät ja nuorisjärjestöjen toiminta. (Em. 54.)

Informaalilla oppimisympäristöllä Hirvosen (2009, 54) mukaan tarkoitetaan olosuhteita ja toimintaympäristöjä, joissa oppiminen tapahtuu ilman ulkopuolelta asetettuja kasvatusta ja oppimistavoitteita. Tällaisiksi informaalin oppimisen areenoiksi voidaan nimetä esimerkiksi vertaisoppimisen, nuorten omat ala- tai nuorisokulttuurit tai nettiyhteisöt. Informaalin oppimisen prosessissa sekä nuorisotyöntekijä että nuori oppivat toisiltaan, kun kohtaaminen tapahtuu nuoren omalla maaperällä muodollisten kasvatustieteiden ja viranomaistyön ulkopuolella. Tämän tyyppinen työ asettaa nuorisotyöntekijälle erilaisia vaatimuksia ja vaatii ammattitaitoa luoda nuoreen luottamuksellinen ja turvallinen kontakti. Informaali prosessi on nuorelle vapaaehtoinen, koska kohtamiseen ei sisälly lähtökohtaisesti kontrolli- tai velvoite-elementtiä. (Em. 54.)

Nuorisotyön mahdollisuudet informaalisesta kasvatuksesta tuottajana ovat hyvät, mikäli osallisuuden näkökulma huomioidaan tarpeeksi hyvin. Lohjalla toteutettavat kesäduunileirit eivät ole täysin valmis konsepti, vaan nuorten kanssa yhdessä suunnitellaan leirillä tehtävät työt ja työnjaot. Nuorille annetaan mahdollisuus vaikuttaa tekemiinsä työtehtäviin ja näin ollen informaalisesta oppimisesta mahdollistaminen tapahtuu nuorten omien intressien pohjalta. Aikaisempina vuosina näitä nuorten valitsemissa työtehtäviissä ovat olleet mm. vanhusten ulkoiluttaminen ja teatterilavasteiden työstäminen.

3.3 Kokemuksen määrittelyä

Ihminen reagoi jonkin aistin välityksellä sisältä, omasta ruumiista, tai ulkomaailmasta tulevaan ärsykkeeseen. Kun elämykselle on merkitys eli se tulkitaan, sitä tulee kokemus. (Ojanen, 2011, 102).

Ojasen (2001, 102) mukaan jokaisella meillä on henkilökohtainen kokemus historia ja oma persoonallinen tapa olla läsnä maailmassa ja se vaikuttaa siihen, miten koemme maailman. Kokemuksessa on aina vaikuttamassa ihmisen sisäisten ja ulkoisten tekijöiden vuorovaikutus ja hänen omat tarpeensa ja olosuhteensa vaikuttavat kokemuksen sisältöön. Aikaisemmat kokemukset määrittelevät seuraavan kokemuksen sisällön ja jokainen kokemus on aina potentiaalinen oppimistilanne. (Em. 102.)

Kukkolan (2018, 41) mukaan kokemus on yksi hankalimmista ja monimerkityksellisimmistä käsitteistä. Kokemus liittyy mm. elämyksiin, tapahtumiin, tuntemuksiin ja ajatuksiin. Kompetenssilla viitataan kokemukseen eli taitoihin ja kykyihin. Koska kokemus tarkoittaa kielenkäytössä ja sosiaalisissa taidoissa useita asioita, on sen tutkimus luonteeltaan ja perustoiltaan varsin erilaista. (Em. 41-42.)

Laineen (2018, 30) näkemyksen mukaan kunkin ihmisen perspektiivi, joista käsin hän maailman kokee, rakentuu hänen elämänsä tuloksena. Perspektiivimme muodostuvat aiemmista kokemuksista, käsityksistä, arvoista ja tuntemisen tavoista. Näiden ”kehysten” rajoissa ihminen kokee ja tulkitsee kokemaansa ja rakentaa käsitystään maailmasta. (Em. 30-31).

Kokemukset rakentuvat Laineen (2018,31) mukaan merkityksistä. Maailma, jossa elämme, näyttäytyy meille merkityksinä. Näin ollen, kun tutkitaan kokemusta, tutkitaan kokemusten merkityssisältöä ja sen rakennetta. Oppiminenkin voidaan määritellä kokemuksena, josta tehdään merkitysanalyysi. Merkitysaspektina voi olla esimerkiksi ryhmässä opiskelun sosiaaliset kokemukset. (Em.31). Omassa tutkimuksessani kesäduunileireille osallistuvat nuoret tuottavat merkityksiä omasta kokemuspohjastaan käsin.

Laadullisten tutkimusmenetelmien nähdään Kukkolan (2018, 42) mukaan soveltuvan kokemuksen tutkimukseen, mikäli tarkastelun kohteena ovat kokemuksen sisällöt, niiden jäsenyys ja teemoittelut. Kokemuksen tutkimus on tällöin tutkimusaineiston jäsentelyä, jossa aineiston pohjalta kuvataan johonkin asiaan tai teemaan liittyvien kokemusten sisältöjä, yhteyksiä ja rakenteita. (Em. 42.)

Tutkimuksessani olevilla nuorilla ei ollut kokemusta työstä tai sen tekemisestä juurikaan ja pohdinkin, että tätä kokemuksen teorian valossa oletukset ja odotukset kesäduunileiristä ovat muodostuneet pitkälti muiden kokemuksen kuulemiseen ja työn tekemisen arvokeskusteluun (vanhemmat, aikuiset, ystävät, media). Ojasen (2001, 152) mukaan kokemuksellinen oppiminen tulee mahdolliseksi reflektion kautta. Ajattelenkin, että tutkimushaastatteluni saattoivat olla nuorille mahdollisuus kokemukselliseen reflektointiin ja kokemuksen jäsentelyyn.

3.4 Nuorisotyö mahdollistajana

”Nuorisotyö on siellä missä savuaa ja keskeistä on toiminta - nuorisotyöntekijä ei seiso vesiletkut rullalla, vaan ruiskuttaa vettä niin, että varmasti sammuu! Kun kaikki vedet on ruiskutettu, niin sitten katsotaan, että saatiinko mitään aikaan. Joskin sitä harvoin ehditään, sillä seuraava savu kaippaa jo palokuntaa” (Soanjärvi 2011, 118).

Soanjärven mukaan (2011, 118-119) nuorisotyölle on ominaista ottaa tehtäväkseen niitä nuoriin liittyviä töitä ja tehtäviä, joita muut tahot eivät hoida. Nuorisotyön työote on notkeaa ja muuntautuvaa ja mahdollistaa nopean reagoinnin. (Em. 118.)

Kiilakosken ja Honkatukian (2018, 10-11) mukaan nuorisotyön eetoksen kuvaaminen voisi olla pyrkimystä nuorten kasvuun, sosiaalisten suhteiden, itsenäistymisen, kulttuurisen ilmaisun, ilon sekä toimijuuden tukemista ja siten sosiaalisten ongelmien ennalta ehkäisemistä. He määrittelevät nuorisotyölle kolme pilaria; pedagoginen, demokraattinen, kulttuurinen, terveydellinen ja sosiaalipoliittinen pilari. Pilareilla määritellään nuorisotyölle tavoitteet, jotka ovat sekä yhteisöllisiä, yksilöllisiä että yhteiskunnallisia. Nuorisotyön pyrkimys on sekä yksittäisten nuorten että nuorten ryhmien sosiaalinen vahvistaminen, mutta myös samaan aikaan kaikkien nuorten yhteiskunnallisen aseman parantaminen. (Em.10-11).

Kiilakosken, Kinnusen & Djupsundin (2015, 63) mukaan nuorisotyön toimintakenttä on varsin laaja. Nuorisotyön vaikutusmahdollisuudet nuorten elämänsäkuun ovat rajalliset. Tekemällä yhteistyötä muiden nuorten elämänpiiriin kuuluvien toimijoiden kanssa nuorisotyö pyrkii parantamaan vaikuttavuuttaan ja saavuttamaan useampia kohderyhmään kuuluvia nuoria kuin sen omalla toiminnalla olisi mahdollista. (Em. 63.)

Syrjäytymisen ehkäisy ja nuorten integroimisessa yhteiskuntaan, nuorisotyölle on annettu keskeinen tehtävä. Nuorisotyö on pyrkinyt saattamaan nuoret osaksi yhteiskuntaa, kohti aktiivista kansalaisuutta. Tästä työstä yksi esimerkki on nuorten kesätyöllistymisen edistymisen, jossa nuorisotyöllä on kunnissa varsin aktiivinen rooli.

Monessa kunnassa on käytössä esimerkiksi kesäseteli-toimintaa, joiden avulla nuori voi saada yritykselle maksettavaa palkkatukea kesätyöhön. Kesäseteleitä on myös Lohjan

kaupungin nuorisopalvelut jakanut jo lähes kahdenkymmenen vuoden ajan. Vuonna 2018 kesäseteleitä jaetaan 35 kpl vuosina 2000-2002 syntyneiden kesken. Setelit jaetaan hakijoiden kesken arpomalla. Ikäluokka Lohjalla on noin 450, joten kesätyösetelin kautta kesätyön saa 3,3% ikäluokasta. Tämä on huomattavan pieni prosentti verrattuna muihin kuntiin, joista asiaa kartoitin. Lohjan kaupunki työllistää nuoria omaan organisaatioonsa jonkun verran myös, mutta työpaikat menevät useimmiten alaa opiskeleville nuorille. Kesäduunisetelien määrä Lohjalla ei ole kasvanut, kun taas vastaavasti joissain kunnissa niiden määrää on nostettu huomattavastikin. Toisaalta taas kaikissa kunnissa ei ole nuorten kesäduunileirejä. Näiden jokakesäisten leirien avulla Lohjalla kahden viikon työkokemuksen saa noin 30 nuorta kesässä.

Helsinki jakaa 300 euron arvoisia kesäseteleitä kaikille kaupungin 9-luokkalaisille. Kesällä 2017 seteliin oikeutettuja helsinkiläisiä nuoria oli 5167. Luku 5167 oli siis tuon hetkisen ikäluokan koko. Setelin avulla kesätöitä sai 1295 nuorta eli noin 25% ikäluokasta. Helsingin kesäseteli-hanke on nuorten, yrittäjien ja Helsingin kaupungin yhteinen hanke. Hanke on osa Vastuullinen kesäduuni-kampanjaa, joka takaa kesäsetelin käyttäjälle ja työn tarjoajalle selkeät pelisäännöt kirjallisine työ sopimuksineen. (www.kesaseteli2018.munstadi.fi)

Espoo jakaa kesätyöseteliä kesäksi 2018 1999-2003-syntyneille espoolaisille nuorille 900 kappaletta. Setelin saamisen edellytyksenä on, että nuorella on jo työpaikka. Espoossa 14-17-vuotiaita nuoria oli Tilastokeskuksen (31.12.2017) mukaan 12 948 nuorta. Ikäluokka nuorten osalta on 3237 nuorta ja kun setelin jakamisen kohderyhmässä on neljä ikäluokkaa, on setelien saajien määrä 900, voidaan todeta, että tätä kautta työllistyy noin 27,8 % espoolaisista nuorista. (www.espoo.fi/kesaseteli)

Kirkkonummen kunta jakaa kesäksi 2018 1999-2003-syntyneille nuorilleen 100 kpl 300 euron arvoisia kesätyöseteleitä. Setelin saamisen edellytyksenä on kesätyöpaikan saaminen ensin ennen kuin setelin voi lunastaa. Kirkkonummessa oli Tilastokeskuksen mukaan (31.12.2017) 2248 14-17-vuotiasta. Ikäluokan koko on 562, joten kesäsetelin kautta kesätöitä saa 100 nuorta eli 17,7 % ikäluokasta. Lisäksi Kirkkonummen kunta työllistää kuntaa kesätöihin 120 vuosina 1999-2003 syntyntä nuorta. (www.kirkkonummi.fi/tuki-yrityksille-nuorten-kesatyollistamiseen)

Porvoon kaupunki myöntää kesäksi 2018 yhteensä 150 kappaletta 250 euron arvoista kesäseteliä vuonna 2000-2002 syntyneiden porvoolaisten nuorten työllistämiseen. Setelit

jaetaan työnantajille hakujärjestyksessä. Seteleitä voi lunastaa enintään 5 kappaletta yritystä kohden. Työnantajaa veloitetaan maksamaan nuorelle vähintään 450 euroa palkkaa ja tarjoamaan vähintään kahden viikon työsuhde. Porvoon kaupunki työllistää kesäksi omiin toimintoihinsa noin kaksisataa kesätyöntekijää. Nuorten kesätyöpaikkoihin (lukua ei määritellä) hakijoita oli 670 hakijaa kesäksi 2018. Porvoon kaupungin väkiluku on suurin piirtein sama kuin Lohjan (noin 50 000 asukasta), mutta Tilastokeskuksen (31.12.2017) mukaan Porvoossa on 2437 14-17-vuotiasta ja ikäluokka on tuolloin noin 609 nuorta. Mikäli kaikki kesätyösetelit lunastettaisiin, tarjoisi tämä mahdollisuus kesätyön 24,6 %:lle ikäluokista. (www.porvoo.fi/kesatyopaikat)

Yhteenvetona kuntien vertailussa voidaan todeta, että Lohjan kaupungin nuorille tarjoamat kesätyöpaikat (kunnan tarjoamana) ovat vähäisemmät kuin verrokkikunnissa. Kesäsetelin kautta lohjalaisista nuorista vain 7,77 % saa kesätyötä, kun vastaava luku tämän tutkimuksen verrokkikunnissa on vähimmillään 17,7 prosenttia ja ylimmillään 27,8 prosenttia.

Kiilakosken, Kinnusen ja Djupsundin mukaan (2015, 19) nuorisotyön kuvaaminen on haastavaa, koska se on niin tekemiseen keskittyvä toimiala. Nuorisotyöstä puuttuu käsitteitä ja teoreettisia jäsennyksiä. Nuorisotyö on parhaimmillaan tavoitteellista, nuorta pitkäkestoisesti kohtaavaa ammattimaista työtä, jolla on oma tehtävänsä nuorten elinolosuhteiden vahvistajana koko kunnan tasolla. (Em. 19.)

Nuorisotyö ei ole vain nuoren kohtaamista, vaan nuorten ryhmäsuhteiden helpottamista ja lujittamista, kasvua ryhmän avulla (Kiilakoski 2015, 23). Kiilakosken (2015) mukaan nuorisotyön kuvaamisen osaaminen on tärkeää, sillä nuorisotyön mahdollisuudet tehdä moniammatillista työtä ovat sidoksissa niihin käsityksiin, joita muilla viranhaltijoilla nuorisotyöstä on. Tämän päivän nuorisotyön vaade onkin pitkälle moniammatillista, elinoloja parantavaa toimintaa, kuten yhteinen ponnistus nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi tai nuorten työllistämiseksi. (Em. 23.)

4 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, AINEISTO, MENETELMÄT JA TOTEUTUS

4.1 Nuorten kesäduunileirit Lohjalla

Lohjalla toteutetut kesäduunileirit mainittiin Etsivän työn hyvät käytänteet-julkaisussa (Kalliomaa 2016, 13). Kesäduunileirit on tarkoitettu nuorille, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta kesätyöstä. Leireillä harjaannutetaan työelämätaitoja; opetellaan työnhakua, harjoitellaan työhaastattelutilanteita ja käsitellään työelämään liittyviä asioita. Leireillä opetellaan arkielämän taitoja; ruoanvalmistusta ja arjen askareita. (Em. 13.)

Kesäduunileirin 2016 järjestäjänä oli Lohjan kaupungin nuorisopalvelut. Leireille valittiin nuoret hakemusten perusteella. Leirit kestivät kaksi viikkoa ja toteutuivat ajalla 6.6-17.6.2016. Vuonna 2016 kesäduunileireille valittiin 10 nuorta, joista 8 on yläkouluikäistä ja kaksi lukiolaista, jotka toimivat leirillä apuohjaajina. Nuoret olivat iältään 14-17-vuotiaita. Valintakriteerinä oli, että aiempaa kesätyökokemusta ei ole. Kaikki leireille hakijat haastateltiin.

Nuoret työskentelevät ohjaajien kanssa. He tekevät töitä kaupungin tekniselle tai puutarhatoimelle yhdessä ohjaajien kanssa. Yhteinen tekeminen voi olla vaikkapa vanhusten viriketoiminnan järjestämistä tai ulkoilutusta tai jotain yleishyödyllistä toimintaa, joka lähtee nuorista itsestään. Leiripäivä alkaa yhteisellä kokoontumisella ja työnjaolla. Osa leiriläisistä laittaa lounaan koko leiriväelle. Päivä päätetään yhteisellä lopetuksella. Leiripäivän kesto on kuusi tuntia aikavälillä 9-15.

Leirien järjestämiseksi Lohjan nuorisopalvelut ovat hakeneet sponsoritukea ja avustuksia. He olivat saaneet vuonna 2016 kaikki leireihin tarvittavat rahat lahjoituksina paikallisista järjestöistä; Lasten ja nuorten säätiöltä ja Lions Club Omenaisilta. Nuoret saivat leiristä stipendin ja lounaat katettiin sponsorituella. Viimeiseksi leiripäiväksi järjestettiin jotain erilaista ja siihenkin oli varattuna rahaa. Ohjaajien palkkakustannukset katettiin Lohjan kaupungin nuorisopalveluiden budjetista.

Ohjaajat ovat Lohjan kaupungin vakituisia työntekijöitä; erityisnuorisotyöntekijöitä ja etsiviä nuorisotyöntekijöitä. Päihdetyöntekijä on osittain leirillä mukana ja tarpeen mukaan.

4.2 Tutkimuksen tehtävä, tutkimuskysymykset ja aiempi tutkimus

Kiilakoski ja Honkatukia (2018, 20-21) tarkastelevat nuorten parissa tehtävää tutkimusta nuorisotyön näkökulmasta neljän ulottuvuuden kautta. Nämä ulottuvuudet ovat: nuorisopoliittinen ja yhteiskunnallinen ympäristö, nuorten palveluiden luonne, laatu, vaikuttavuus ja arviointi, työntekijöiden kulttuurit, eetos, toimintatavat ja asenteet ja nuorten tarpeet, toiveet ja kulttuurit palvelujen saajina ja toimijoina. (Em. 20-21.) Tämä tutkimukseni liittyy nuorten palveluiden luonteeseen, laatuun, vaikuttavuuteen ja arviointiin.

Tietoperustainen politiikka edellyttää Kiilakosken ja Honkatukian (2018, 20-21) mukaan tietoa palveluiden vaikuttavuudesta. Tämän näkökulman mukaan tarvitaan tietoa ennen kaikkea siitä, vaikuttavatko toimenpiteet siten, kun niiden on tarkoitus, esimerkiksi nuorten yhteiskuntakiinnittyneisyyttä lisäten tai hyvinvointia varmistuen. Tällöin on olennaista pystyä arvioimaan niitä muutoksia ja vaikutuksia, joita toiminnot tuottavat. Tämä näkökulma ei ole niinkään kiinnostunut siitä, millaiseksi työntekijät työnsä tai sen luonteen mieltävät, vaan siitä, mitä vaikutuksia heidän työllään voidaan osoittaa olevan. (Em. 20-21.)

Yhteiskunnallinen haastava tilanne hankaloittaa edelleen nuorten työllistymistä. Nuorisotyöttömyysasteemme on korkea. Kesätoita on vaikea saada. Valtio, kunnat, yksityinen ja kolmas sektori pyrkivät tuottamaan nuorille suunnattuja työllisyyttä edistäviä toimintoja, jotka auttavat nuoria saamaan parempia valmiuksia työelämään siirtymässä.

Lohjalla järjestettävät kesäduunileirit ovat osa Lohjan kaupungin nuorten työllisyyden edistämisen toimenpiteitä osana nuorisopalvelujen toimintaa. Muita Lohjan kaupungin omia nuorten kesätyöllistämisen toimenpiteitä ovat nuorten palkkaaminen kaupungin kesätyöntekijöiksi sekä kesäsetelimahdollisuus vuosittain vaihteleville ikäluokille.

Oman pro graduni- päätutkimuskysymys on:

- Mitä nuorten kesäduunileirit tuottavat informaalin oppimisen näkökulmasta nuorten kokemana?

Sivututkimuskysymyksiä tutkimuksessani ovat:

- Miten nuoret kokevat kesäduunileireillä tehdyt työt?
- Onko kesäduunileireissä jotain kehitettävää nuorten näkökulmasta katsottuna?
- Minkälaisia nuorten työllistämiseen liittyviä toimenpiteitä nuorisotyössä on?
- Voiko tällaisella työmuodolla löytää yhtymäkohtia on nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja nuorisotyöttömyyteen?

Tutkimukseni tehtävä on tuottaa näkyväksi nuorten kokemuksia Lohjan kaupungin nuorisopalveluiden järjestämisestä nuorten kesäduunileireistä. Tutkimuksessani luon katsauksen myös nuorten kesätyömahdollisuuksista eri kunnissa lähinnä nuorisopalveluiden organisoiman kesäseteli-toiminnan kautta.

Aiempaa tutkimusta kesäduunileireistä ei varsinaisesti löydy, koska nuorten kesäduunileirit ovat Lohjan nuorisopalveluiden itsensä kehittämä työmuoto. Nuorisotyön tutkimuksessa kehitettävää on Kiilakosken ja Honkatukian (2018, 19) mukaan paitsi tutkimuksen osa-alueiden laajentamisessa, myös siinä, että pitäisi omaksua uusia menetelmiä. Tämä kehittyminen edellyttää heidän mukaansa sen, että tiedettäisiin millä tavoin nuoria voidaan kuulla ja miten nuorisosta tuotetaan tietoa. (Em. 19.)

Nuorisotutkimus on pyrkinyt Kiilakosken ja Honkatukian (2018, 18) mukaan keskusteluyhteyteen sekä nuorisotyön että nuorisopolitiikan kanssa. Eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa tätä kutsutaan kultaiseksi kolmioksi. Kaukko ja Kiilakoski (2018, 243-245) ovat kuvanneet osallistavaa tutkimusta ja toimintatutkimusta. Kaukko on toteuttanut toimintatutkimusta nuorten parissa (2015) ja Kiilakoski nuorisotyöntekijöiden parissa (2013). Kiilakoski (2013) on työstänyt nuorisotyön opetussuunnitelmaa toimintatutkimuksena Kokkolassa Kaupunkimaisen nuorisotyöverkoston Kanuunan talotyön kehittämishankkeessa.

Osallistuvaa etnografista tutkimusta Suomessa ovat tehneet Paju ja Hoikkala osallistumalla ysiluokan toimintaan oppilaiden roolissa. Teoksessaan Apina pulpetissa (2013) he kuvaavat tutkimuksen tuloksia. Etnografista tutkimusta rippikoululaisten parissa tehnyt Jarmo Kokkonen (2016) kuvaa etnografista menetelmää ikään kuin pyrkimyksenä kuvata ilmiötä sisältäpäin, koska tutkija osallistuu prosessiin ja siihen todellisuuteen, jota hän tutkii. Anu

Gretschel on tehnyt pitkään toimintatutkimuksia nuorten eri palvelujen parissa. Nuorisobarometrin erillinäyte- hankkeessa (2017-2019) syvähaastateltiin ilman työ-, koulutus- tai harjoittelupaikkaa olevia 15-29-vuotiaita nuoria ja tutkittiin heidän käsityksiään tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista.

4.3 Tutkimusaineiston perustelu, hankinta ja analyysin periaatteet

Laadullisen tutkimuksen yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat Tuomen ja Sarajärven (2018, 83) mukaan haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisista dokumenteista koottu tieto. Näitä erilaisia menetelmiä voidaan käyttää joko vaihtoehtoisesti, rinnan tai eri tavoin yhdisteltynä tutkittavan ongelman ja tutkimusresurssien mukaan. Tutkittaessa selvää orientoivaa käyttäytymistä, eli erilaisia aikomuksia käyttäytyä jollain tavalla, on kysymiseen perustuva aineistonkeruumenetelmä soveliaain, mutta kun tutkimuskohteena on selvä vuorovaikutuskäyttäytyminen, on havainnointiin perustuva aineistonkeruumenetelmä tarkoituksenmukaisin. On luonnollista, että orientoituminen vaikuttaa enemmän tai vähemmän vuorovaikutukseen ja päinvastoin, ja mikäli tämä vaikutus halutaan ottaa tutkimuksessa huomioon, ei kysymiseen tai havainnointiin perustuva menetelmä ole yksinään riittävä. (Em. 83).

Omassa laadullisen tutkimuksessani käytän menetelmätriangulaatiota. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksessa käytetään useita tiedonhankintamenetelmiä. Menetelmällinen osuuteni koostuu sekä etnografisesta tutkimuksesta että teemahaastatteluista.

Aineistonani tutkimuksessa ovat omat etnografisin menetelmin tuotetut havainnolliset kokemukseni leiriviikolta ja nuorten teemahaastattelut. Olen myös seurannut havainnointiviikon aikana nuorten työstämää blogia. Varsinaisena tutkimusaineistona se ei minulla ole, koska blogi sisälsi lähinnä kuvia päivittäisistä toiminnoista ja toimi minulle lähinnä havainnoinnin tukena. Tutkimusraportissa pyrin tuomaan esiin tutkittavien ääntä ja näkökulmia. Tutkimusraportin kirjoittamisessa korostuu elämyksellinen ja tulkitseva argumentaatiotapa. Elämyksellisellä argumentaatiotavalla tarkoitan tässä yhteydessä sitä, että olen liittänyt raporttiini sitaatteja poimittuna nuorten haastatteluista. Kokemusnäkökulman mukaan aineiston analyysissä toteutuu aineistolähteisyys ja avoin mieli.

4.3.1 Tutkimusotteena etnografia

Sekä etnografiaa että nuorisotyötä on Honkasalon mukaan (2018, 185) on vaikea määritellä tiukasti. Molempien ominaisuutena on tilannesidonnaisuus, muuttuvaisuus ja nuorisotyön ameebamaisuus. Perinteisesti etnografia on ymmärretty osallistuvana ja pitkäkestoisena kenttätyönä jossain rajatussa paikassa. Etnografialla pyritään kuvaamaan ja ilmentämään todellisuutta osallistumalla ja havainnoimalla. Etnografiassa tutkija ei voi täysin tietää, millaisia kysymyksiä kentältä nousee. (Em. 184-187.)

Omat tutkimuskysymyksenikin hieman muuttivat muotoaan ja tarkentuivat etnografisen jaksoni jälkeen. Pystyin tarkentamaan kysymyksiäni, koska olin saanut havainnoida ja nähdä, mitä leireillä tapahtuu. Kokkosen (2016, 96) mukaan etnografia on tutkimuksellinen lähestymistapa tai tutkimusote, joka jäsentää tutkimuksen etenemistä ja teoretisointia ja muotoutuu vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Etnografiassa puhutaan “kanssatutkimusmetodista”. Etnografia on tiedonmuodostusta, mutta myös läsnäolon ja esittämisen tapaa. (Em. 96.)

Kenttätyöskentelyä tekevän etnografian havaintokokemukset kohdistuvat Yliraudanjoen (2015, 259) mukaan kenttään, joka määrittyy tutkimuskohtaisesti. Etnografi joutuu tekemään joitakin rajoituksia tutkittavan kulttuurin kuvauksen suhteen, koska kaikkea ei ole mahdollista eikä mielekästäkään kuvata. Kentälle mennessään etnografilla tulisi olla mielessään muutama alustava tutkimuskysymys, joiden suuntaamana tutkija kirjaa havaintonsa. (Em. 259.) Omassa tutkimuksessani tutkimuskysymykseni olivat minkälaista kokemusta kesäduunileirit tuottavat nuorille ja miten se havainnoinnin näkökulmasta näkyy sekä minkälaista informaalia oppimista kesäleirit tuottavat leireihin osallistuville nuorille nuorten kokemana.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran mukaan (2009, 213) havainnoinnin etu on, että sen avulla saadaan välitöntä ja suoraa tietoa yksilöiden, ryhmän tai organisaatioiden toiminnasta ja käyttäytymisestä. Etnografisen metodin avulla tutkija pääsee suoraan toiminnan luonnolliseen ympäristöön. Voidaankin sanoa, että havainnointi on todellisen elämän ja maailman tutkimista. Havainnointi on erinomainen menetelmä muun muassa

vuorovaikutuksen tutkimuksessa. (Em. 213.) Oman havainnointijaksoni koen niin, että se antoi hyvän näkymän ja kokemukseni tutkimushaastattelujeni tueksi.

Havainnoinnin eri muotoja aineistonkeruumenetelmänä ovat Tuomen ja Sarajärven (2018, 94) mukaan piilohavainnointi, havainnointi ilman osallistumista, osallistuva havainnointi ja osallistava havainnointi. Oma tutkimukseni havainnointiosuus oli mielestäni pääsääntöisesti osallistuvaa havainnointia. Osan aikaa tein kuitenkin tutkimustani puhtaasti vain havainnoimalla enkä niinkään osallistumalla.

Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija osallistuu Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 216-217) mukaan toimintaan tutkittavien ehdoilla. Tutkimukset ovat yleensä kenttätutkimuksia ja tutkija toimii havainnoitavan ryhmän jäsenenä. Tutkija pyrkii jakamaan elämäkokemuksia ryhmän jäsenten kanssa, "astuu heidän kulttuuriinsa ja symboliseen maailmaansa", heidän kielenkäyttönsä ja toimintatapoihinsa. Havainnoijalle muodostuukin näissä tilanteissa jokin rooli ryhmässä. (Em. 216-217.) Oma roolini havainnointiviikolleni muotoutui osittain toimijaksi, joka toteutti työtehtäviä nuorten kanssa ja osittain puhtaasti havainnoivaksi ulkopuoliseksi, joka seurasi nuorten ja ohjaajien toimintaa ja vuorovaikutusta.

Havainnointimenetelmää käytettäessä on Hirsjärven ym. (2009, 217) mukaan tärkeää muistaa, että tutkija pitää erillään havainnot ja omat tulkinnat tekemistään havainnoista. Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 38) mukaan havainnointi sopii hyvin vuorovaikutuksen analyysiin. Itsekin havainnoin kesäduunileiriläisten ja ohjaajien keskinäistä vuorovaikutusta sekä myös vuorovaikutustilanteita, jotka syntyivät, kun kohdattiin muita tahoja ohjaajien lisäksi. Etnografisen osuuden aikana sain itse solmittua hyvät suhteet nuoriin, joita tulisin myöhemmin haastattelemaan. Uskoisin, että osallistuminen haastatteluunkin nuoren näkökulmasta helpottuu, kun hän tuntee haastattelijan entuudestaan. Pajun ja Hoikkalan (2013, 240) etnografisen haastattelun ominaispiirteenä on se, että haastattelija voi kysyä kommentteja, tulkintoja ja näkemyksiä asioista, joita sekä haastattelija että haastateltava molemmat ovat nähneet ja kokeneet.

Tapaustutkimus on Hoikkalan ja Pajun (2013, 238) mukaan metodi, jonka avulla päästään tarkastelemaan tutkittavaa ilmiötä sen omassa monimutkaisessa toimintaympäristössään. Etnografian keskeinen piirre on mittava kenttätö, jonka kuluessa tutkijat panevat itsensä

kokonaisvaltaisesti peliin. (Em. 238.) Hoikkala ja Paju toteuttivat lukukauden mittaisen etnografisen tutkimuksen Härkälän yläkoulun (paikan nimi muutettu) ysiluokalla vuosina 2009-2010. He osallistuivat oppilaiden kanssa koulutyöhön ja kenttätönsä aikana he keräsivät tutkimusaineistokseen päiväkirjat, teemahaastattelut, valokuvia ja muita koulunkäyntiin liittyviä dokumentteja. Teoksessaan *Apina pulpetissa* (2013) he esittelevät tutkimuksensa tulokset mielenkiintoisella tavalla. Hoikkalan ja Pajun mukaan (2013, 239) etnografioilta edellytetään usein sitä, että tutkimuksen aikana kerätyt aineistot ovat monipuolisia menetelmien ja analyttisten näkökulmien ohella.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2011, 201) mukaan osallistuva havainnointi tapahtuu vapaasti tilanteessa ja havainnoija osallistuu ryhmän toimintaan, kun taas systemaattisessa havainnoinnissa havainnoija on ulkopuolinen toimija. Oma roolini havainnoinnin suhteen oli pääsääntöisesti osallistuvaa. Toimin kulloisenkin tilanteen suhteen oman intuitioni mukaan. Tuntui luontevammalta ottaa kontaktia nuoriin yhdessä tehden ja jutustellen, kun tavoitteenani oli haastatella osaa nuoria myöhemmin syksyllä. Havainnointipäiväkirjani toimii osana tutkimusaineistoani.

4.3.2 Tutkimushaastattelut

Hyvärinen (2017,11) toteaa, että koska me elämme haastattelu yhteiskunnassa, monilla meistä on sellainen väärinkäsitys, että pätevä tutkimushaastattelu toimisi samalla kysymyksiä tykittäväällä tavalla kuin vaikkapa journalistin tai poliisin tekemä haastattelu. Haastattelu tulee oppia näkemään haastattelu uudella tavalla ja ymmärtää, että vuorovaikutus on paljon muutakin kuin kysymysten esittämistä (Em.12).

Tuomen ja Sarajärven (2018, 85) mukaan haastattelun etu on ennen kaikkea joustavuus. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa sanakysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoa ja käydä keskustelua tiedonantajansa kanssa. Laadullisen tutkimuksen haastattelua voidaan pitää joustavana myös siksi, että kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä kuin tutkija pitää aiheellisena. Haastattelussa on tärkeintä saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta. Perusteltua voisi olla antaa haastattelukysymykset tai aiheet tiedonantajille jo hyvissä ajoin etukäteen. (Em. 85.)

Itse omissa haastatteluissani en antanut kysymyksiä enkä aiheita etukäteen, koska tutkimukseni ajatus oli tutkia kokemuksia ja halusin paneutua siihen, mitkä asiat ovat jääneet haastateltavilleni kokemuksina mieleen. Haastatteluaineistosta tuli mielestäni aika suppea ja näin jälkeempäin ajattelenkin, että olisin voinut pitää vaikka leirin ohjelmarunkoa haastattelujeni aikana esillä.

Hyvärisen, Nikanderin ja Ruusuvuori (2017, 47) toteavat, että haastattelut voivat muistuttaa spontaania keskustelua mutta eroavat näistä kuitenkin aina institutionaalisuutensa vuoksi. Haastattelulla on tietty päämäärä, johon pyritään: haastattelija haluaa tietoa jostain asiasta, minkä vuoksi hän tekee kysymyksiä ja aloitteita, kannustaa haastateltavaa vastaamaan, ohjaa keskustelua, fokusoi sitä tiettyihin teemoihin ja niin edelleen. Tutkimushaastattelua ohjaa tutkimuksen tavoite. Näkyvimmin haastattelun keskustelusta erottavat osallistujien roolit: haastattelijalla on kysyjän, tiedon kerääjän rooli ja haastateltavalla vastaajan, tiedon antajan rooli. Tilanteen institutionaalisuutta korostaa tallennus eli nauhoitus ja se, että haastattelija tekee muistiinpanoja. (Em. 47.)

Itse ensimmäistä kertaa haastatteluja tehneenä huomasin, että olisin voinut tehdä enemmän tarkentavia kysymyksiä sen sijaan, että pitäydyin liikaa haastattelurungon kysymyksissä. Jostain syystä haastattelujen aikaan ajattelin, että haastattelujen tulee olla täysin samalla rungolla tehtyjä, jotta nuoren oman kokemuksen ääni varmistuu ja en ohjailisi liikaa kokemusten muistamista tai tuottamista.

Haastattelu tutkimuksen metodologisena osana on Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 43) mukaan vuorovaikutustilanne, jolle luonteenomaista ovat seuraavat piirteet:

- Ennalta suunniteltu niin, että haastattelija on tutustunut tutkimuksen kohteeseen sekä teoriassa että käytännössä.
- Haastattelu on haastattelijan alulle panema ja ohjaama.
- Haastattelija motivoi haastateltavaa ja ylläpitää hänen motivaatiotaan.
- Haastattelija tuntee roolinsa ja haastateltava oppii sen haastattelun kuluessa.
- Haastateltava voi luottaa siihen, että annettuja tietoja käytetään luottamuksellisesti.

(Em. 43.)

Tutkimushaastatteluihini osallistuvat nuoret olivat kesäduunileirille 2016 osallistuneita 15-17-vuotiaita nuoria. Haastattelut toteutin 11.11.-6.12.2016 välisenä aikana. Arvoimme

leiriläisten joukosta viisi haastateltavaa 28.9.2016. Haastateltujen arpomiseen osallistuivat Lohjan kaupungin erityisnuorisotyöntekijät Jarkko Stirkkinen ja Katri Tamminen.

Olin yhteydessä haastateltaviin nuoriin ja sovimme haastattelut, joista kolme pidettiin Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkissä Lohjalla. Yhden haastateltavista hain kotiini haastateltavaksi, koska aikataulujen haastateltavan aikataulujen yhteensovittaminen Linkin aukioloaikojen kanssa osoittautui mahdottomaksi. Sain haastateltua neljä nuorta, joista kaksi oli tyttöä ja kaksi poikaa. Viides nuorista perui haastattelunsa emmekä saaneet uutta aikaa sopimaan hänelle, koska hän oli muuttanut jo toiselle paikkakunnalle opiskelemaan. Haastattelujen toteuttamiseksi tarvitsin suostumuksen paitsi nuorilta, mutta myös heidän huoltajiltaan, sillä kesäduunileiriläiset olivat kaikki alaikäisiä. Haastattelujen tulokulma oli nuorten kokemukset.

Haastattelukysymysten avulla rajasin nuorten taustat ja kuormittavat asiat pois, sillä vaarana oli, että haastatteluista tulisi liian raskaita sekä nuorten että tutkijan näkökulmasta ja vaikeutena tulisi olemaan nuorten tunnistamattomuuden säilyttäminen. Myöskään tutkimuksen tavoitteen näkökulmasta nuorten taustoilla ei ole tässä kohtaa merkitystä. Etnografisen aineistonkeruun aikana tulin tietoiseksi siitä, että joidenkin nuorten taustat ja kokemukset saattavat olla hyvinkin rankat. Nuoret itse tuottivat puhetta kesäduunileirien aikana kohtaamista haasteistaan. Nämä minulle kerrotut luottamukselliset asiat rajasin kokonaan pois tutkimusaineistostani.

Haastatteluihin osallistuneet 4 nuorta olivat haastatteluhetkellä 15-17-vuotiaita. Kaksi nuorista olivat tyttöjä ja kaksi poikia. Nuoret asuivat kaikki haastatteluhetkellä Lohjalla. Kolme nuorista olivat haastatteluhetkellä yläkoulussa ja yksi ammattikoulussa.

Kaikki haastattelut olivat yksilöhaastatteluja. Haastattelutilanteet tapahtuivat kasvotusten ja kahden kesken häiriöttömässä tilassa. Haastattelut kestivät 7-17 minuuttia per nuori. Toteutin haastattelut strukturoituna teemahaastatteluna. Käytin kaikissa haastatteluissa samoja kysymyksiä. Jo ensimmäisen haastatteluni jälkeen olin tietoinen, että jotta olisin saanut haastateltavista enemmän irti, olisin voinut muokata kysymyksiä tarkemmiksi. En kuitenkaan muuttanut runkoa, jotta kunkin oman kokemuksen esilletuominen olisi mahdollisimman samantasoinen kaikissa haastatteluissa. Kun olin tämän päätöksen tehnyt ensimmäisen haastateltavan jälkeen, ymmärsin, että haastatteluista tulee kohtalaisen lyhyitä

(7-17 minuuttia kestoaltaan), koska nuoret tuottivat mielestäni paljon niukemmin sisältöä kuin olin etukäteen ajatellut.

Kaikki haastateltavat suostuivat haastattelun nauhoittamiseen litteroimisen ja analysointivaiheen helpottamiseksi. Ennen varsinaista nauhoituksen alkua kerroin tutkimuksestani ja kävin läpi haastattelun vaiheet. Kerroin myöskin haastatteluaineiston käsittelystä ja siitä, että haastatteluaineisto tuhoetaan pro gradu -tutkielmani valmistumisen jälkeen. Haastatteluni etenivät kysymyslomakkeeni muodostamassa kronologisessa järjestyksessä, enkä poikennut rungosta. Näin jälkeempäin pohdin, että olisiko pitänyt pitää nauhuria jossain vähän sivummalla, koska osa nuorista jännitti haastattelun alussa paljon. Tuottiko nauhuri lisää jännitystä tilanteeseen, sitä en voi varmuudella tietää, mutta luulen niin.

Haastattelujeni jälkeen litteroin haastatteluni sana sanalta. Litteroitua haastatteluaineistoa kertyi 18 sivua. Litteroinnin jälkeen järjestelin vastaukset haastattelukysymysten mukaiseksi järjestykseksi. Sisällönanalyysivaiheessa olen ottanut myös toisen tutkimusaineistoni, havainnointipäiväkirjani, mukaan analyysiaineistoon.

4.3.3 Sisällönanalyysi ja aineiston tulkinta

Sisällönanalyysin menetelmällä voidaan Tuomen ja Sarajärven (2018, 117) mukaan analysoida tutkimuksessa kertyneitä dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Näitä dokumentteja omassa tutkimuksessani ovat sekä havainnointipäiväkirjat että litteroidut haastattelut. Sisällönanalyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysillä saadaan kerätty aineisto järjesteltyä johtopäätösten tekoa varten. Tutkijan tehtävänä on tehdä aineistosta mielekkäitä johtopäätöksiä sen sijaan, että esittelisi järjestetyn aineiston ikään kuin tuloksina. (Em. 117.)

Tutkimuksen analyysi on induktiivinen, joka tarkoittaa Tuomen ja Sarajärven (2018, 122) sitä, että tutkimuksen empiirinen aineisto on se, mistä lähdetään liikkeelle. Tulokset nousevat aineistosta ja tämän jälkeen niitä verrataan aikaisempiin teorioihin ja tutkimuksiin. (Em. 122.) Aineistonani on etnografisen osuuteni aikana kirjaamaani havainnointipäiväkirjasta työstämäni tiivistelmä ja nuorten tutkimushaastattelut.

Olen työstänyt havainnointipäiväkirjani tutkimuksen kannalta käsiteltävämpään muotoon. Alkuperäisestä viikkoon kirjoitetusta havainnointipäiväkirjasta olen muokannut viiden sivun mittaisen tiivistetyimmän päiväkirjan, josta olen lainannut sitaatteja tulososioon. Analyysimetodina toimii aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä voidaan Tuomen ja Sarajärven (2018, 122) mukaan erotella kolme vaihetta; aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterisointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen.

Sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa, pelkistämisen eli redusointivaiheessa, olen pelkistänyt datan niin, että olen poiminut aineistosta oleellisen ja karsinut tutkimuksen kannalta epäoleellisen pois. Honkatukian, Kiilakosken ja Suurpään (2018, 351) mukaan analyysin aloittaminen saattaa olla opiskelijalle vaativa vaihe. Tähän argumenttiin on helppo yhtyä, sillä koko ajan tuli pitää kirkkaana mielessä alkuperäiset tutkimuskysymykset, koska houkutus tutkia muuta saavutti minut aineiston analyysia aloittaessa.

Honkatukia ym. (2018, 351) pohtivat miten löytää vastauksia tutkimuskysymyksiin usein rikkaalta tuntuvasta mutta samalla monesti sekavalta vaikuttavasta aineistosta? Alustava tutustuminen aineistoon voi tuottaa myös pettymyksen ja epävarmuuden tunteita: löytyykö aineistosta vastauksia juuri niihin tutkimuskysymyksiin, jotka sitä kerätessä olivat mielessä? Miten raakahavainnot ja aineiston saisi pelkistettyä helpommin käsiteltävään muotoon ja miten niitä pitäisi tulkita. (Em. 351.) Oma aineistoni tuntui ajoittain sekavalta ja kevyeltä. Jouduin koko tutkimukseni ajan käymään läpi aineistoani useampaan kertaan löytääkseni siitä oleelliset asiat, jotta pystyin paremmin tekemään johtopäätöksiä.

Redusointivaiheessa olen etsinyt aineistosta pelkistetyt ilmaukset ja listannut ne allekkain konseptille. Olen poiminut aineistosta ilmaukset, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini. Olen poistanut aineistosta alkuperäisten tutkimuskysymysteni näkökulmasta epäoleellisen tiedon. Tuomen ja Sarajärven mukaan (2018, 124) aineistosta koodatut alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi ja niistä etsitään samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä.

Aineiston analyysin redusointivaiheessa hain aineistostani vastauksia tutkimuskysymyksiini alkuperäisilmausten perusteella. Fokukseni tässä analyysivaiheessa keskitin koko kesäduunileiriprosessiin hakeutumisesta kehittämisenäkökulmaan. nuorten kokemukset

leireille hakeutumisesta, työhakemuksen tekemisestä, työhaastattelusta, opituista asioista, työtehtävistä, oppimisesta, ohjaajien toiminnasta, muiden leiriläisten toiminnasta sekä heidän kehittämisajatuksensa leireistä. Tulososiossa analysoin koko prosessia, koska informaalin oppimisen näkökulmasta mielestäni koko prosessi on merkityksellinen. Merkityksellisenä koko prosessia pidän siksi, että nuoret ovat saaneet sellaista kokemusta asioista, joita he todennäköisesti tarvitsevat myöhemminkin elämässään. Tämän tyyppisillä kokemuksilla tarkoitan mm. työhakemuksen tekoa, kokemusta työhaastattelusta ja työelämätaitoja ylipäätään.

Ryhmittelyn jälkeen luokittelin alkuperäisilmauksista neljä alaluokkaa: kokemukset oppimisesta, kokemukset ilmapiiristä, motivaation leireille hakeutumiseen sekä kehittämisnäkökulma. Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 147) mukaan aineiston luokittelu on olennainen osa analyysia. Se luo pohjan ja kehyksen, jonka varassa haastatteluaineistoa tulkitaan, yksinkertaistetaan ja tiivistetään. Luokittelu on välttämätöntä, jos halutaan tehdä vertailua tai tyyppitellä tapauksia. Luokittelemalla on mahdollista jäsenellä tutkittavaa ilmiötä. Luokittelussa on kyse päättelystä. (Em. 147.)

Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 147) mukaan aineiston luokittelu on olennainen osa analyysia. Se luo pohjan ja kehyksen, jonka varassa haastatteluaineistoa tulkitaan, yksinkertaistetaan ja tiivistetään. Luokittelu on välttämätöntä, jos halutaan tehdä vertailua tai tyyppitellä tapauksia. Luokittelemalla on mahdollista jäsenellä tutkittavaa ilmiötä. Luokittelussa on kyse päättelystä. (Em. 147.)

Datan klusterisointi eli ryhmittely on Tuomen ja Sarajärven (2018, 124) analyysin seuraava vaihe, jossa aineistosta koodatut alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi, käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään eri luokiksi. Luokista muodostetaan alaluokkia ja ne nimetään sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokitteluyksikköinä voivat olla esimerkiksi tutkittavan ilmiön ominaisuus, piirre tai käsitys. (Em. 124.) Omassa tutkimuksessani luokittelu syntyi nuorten kokemusten pohjalta. Samaa ilmiötä kuvaavat käsitteet olen ryhmitellyt ja yhdistänyt luokiksi. Näistä luokista on muodostunut yhdistäviksi luokiksi motivointi, kannustaminen, yhteisöllisyys ja turvallisuuden tunne.

Klusterisointivaihetta olen jatkanut Tuomen ja Sarajärven (2018, 124-125) niin, että olen jatkanut luokittelua alaluokkia yhdistelemällä. Alaluokkien yhdistelemisestä syntyi

yläluokkia ja yläluokkia yhdistelemällä syntyi pääluokkia, jotka olen nimennyt aineistosta nousevien nuorten kokemusten ja havainnointipäiväkirjan mukaan ja lopuksi syntyy yhdistävä luokka, joka on yhteydessä tutkimustehtävään.

Aineiston klusterisointia seuraa aineiston abstrahointi eli käsitteellistäminen, jossa olen erotellut tutkimuksen kannalta oleellisen ja valikoidun tiedon perusteella teoreettisia käsitteitä. Klusteroinnin katsotaan olevan osa abstrahointiprosessia. Abstrahoinnissa eli käsitteellistämässä edetään alkuperäisdatan käyttämisestä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Abstrahointia jatketaan yhdistelemällä luokituksia, niin kauan kuin se aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista. Koko analyysin ajan tarkkaillaan, että aineistossa säilyy polku alkuperäisdataan. (Tuomi ja Sarajärvi, 2018, 125-126).

Abstrahointia voidaan Tuomen ja Sarajärven (2018, 127) mukaan kuvata prosessiksi, jossa tutkija rakentaa muodostamiensa käsitteiden avulla kuvauksen tutkimuskohteesta. Empiirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin ja tuloksissa esitellään malli, käsitejärjestelmä, käsitteet tai aineistoa kuvaavat teemat. Johtopäätösten tekemisessä pyritään ymmärtämään, mitä asiat tutkittaville merkitsevät. (Em. 127.)

Yläluokiksi tutkimustuloksissa muodostuivat motivointi, kannustaminen sekä yhteisöllisyys ja turvallisuuden kokemus. Näiden luokkien pohjalta nousi tutkimukseni tuloksiksi kaksi pääteemaa, jotka ovat nuorten kokemana tutkimukseni merkittävimpiä tuloksia. Näitä pääteemoja keskityn tarkastelemaan tutkimusaineistoni kautta tulosluvussa 5. Koko aineistoani kuvaavat yhdistävät luokat ovat tuen kokemuksen saaminen (yksilötaso) ja yhteisöllisen turvallisuuden kokemus (ryhmätaso).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston tulkinnassa on Hirsjärven ja Hurmeen mukaan (2011, 151) pyrittävä mahdollisimman onnistuneisiin tulkintoihin. Onnistuneen tulkinnan avainkriteerinä voidaan pitää, että myös lukija, joka omaksuu saman näkökulman kuin tutkija, löytää tekstistä ne asiat, jotka tutkijakin löysi riippumatta siitä, onko hän näkökulmasta samaa mieltä vai ei. Tulkinnallisista selityksistä tulevat esille myös ilmiöiden sosiaaliset merkitykset. (Em. 151.)

Aineiston abstrahointi (S.Huttu 20.4.2019)

Pääluokka	Yhdistävä luokka
<p>Leireille hakeutumiseen ohjaaminen</p> <p>Palkka</p> <p>Työhaastattelu</p> <p>Työkokemus</p> <p>CV:n teko</p> <p>Työtodistus</p> <p>Ohjaajat olivat aina auttamassa</p> <p>Jännitys ja sen helpottuminen</p> <p>Ohjaajien kannustava palaute työn edetessä</p> <p>Vahvuuksien etsiminen</p> <p>Myönteisen palautteen antaminen ja positiivinen kohtaaminen</p> <p>Erilaisuuden huomioiminen</p> <p>Kouluissa tehty kohdennettu nuorisotyö</p> <p>Yksilöllinen huomioiminen; tervehtiminen, nimien opettelu ja muistaminen</p> <p>Jokainen nuori tekee ruokaa vuorollaan.</p> <p>Yksi ohjaaja jää aina avuksi.</p> <p>Ohjaajan tuki vaikeissa tilanteissa</p> <p>Motivointi</p> <p>Kannustaminen</p>	<p>Yksilön tukemisen kokemus</p>
<p>Ohjaajat olivat kiinnostuneita siitä mitä nuoret tekivät ja puhuivat</p> <p>Rento ja hauska ilmapiiri</p> <p>Ohjaajat olivat ihan kivoja</p> <p>Muut kesäduunileiriläiset olivat ihan mukavia</p> <p>Ketään ei kiusattu tai syrjitty</p> <p>Tutustumisleikki</p> <p>Kukaan nuorista ei ollut päivääkään pois eikä havainnointiviikollani kukaan myöhästynyt yhtenäkkään aamuna.</p>	<p>Turvallisen yhteisöllisyyden kokemus</p>

<p>Vanhusten ilo toiminnanohjauksessa, ryhmän toiminta, onnistumisen kokemus</p> <p>Ruoasta kiittäminen ja kehuminen (kokkailut vuorotellen)</p> <p>Ohjaajilta ja muilta ryhmäläisiltä saatu apu ja tuki tiukoissa tilanteissa</p>	
--	--

TAULUKKO 2. Tutkimusaineiston abstrahointi

4.4 Laatu, luotettavuus ja eettiset kysymykset

Varton (1996,103-104) mukaan tutkimuksen on oltava luotettava ja teorianmuodostuksen yhteydessä on esitettävä ne perusteet, joilla tutkimus katsotaan luotettavaksi. Tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan sen vapautta satunnaisista ja epäoleellisista tekijöistä (em. 103-104).

Laukkarisen, Pekkarisen ja Vilmilän (2018, 75) mukaan tutkimusetiikalla tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan sitä, että tutkija noudattaa tutkimusta tehdessään tiettyjä periaatteita, normeja ja sääntöjä. Lisäksi tutkijan tulee pohtia tutkimuksensa akateemisia, yhteisöllisiä ja yhteiskuntapoliittisia seurauksia erityisesti hyötyjen ja haittojen näkökulmasta. Tutkimusetiikalla on myös laajempia ulottuvuuksia. Tutkija voi paitsi noudattaa tieteenon normeja, myös edistää hyveelliseksi ja tavoiteltaviksi katsomiaan asioita niin oman tieteenalansa piirissä kuin laajemmin yhteiskunnassa. Ihanteellisessa tilanteessa eettinen harkinta ja toiminta kuuluvat luonnollisena osana tutkijan arkeen ja seuraavat hänen mukanaan kaikissa tutkimuksenteon vaiheissa ja vielä tutkimustulosten julkaisemisenkin jälkeen. (Em. 75.)

Haastatteluaineiston laadukkuutta voidaan Hirsjärven ja Hurmeen (2011, 184) mukaan tavoitella etukäteen sillä, että tehdään hyvä haastattelurunko. Laadusta voidaan huolehtia myös sillä, että tekninen välineistö on kunnossa. Laatua parantaa myös se, että haastattelujen litterointi tehdään niin nopeasti kuin mahdollista. (Em. 184.) Omassa tutkimuksessani työstin litteroinnin viikon sisällä viimeisestä haastattelustani.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2009) on julkaissut humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotuksen eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi. Ihmistieteisiin luettavaa tutkimusta koskevat eettiset periaatteet jaetaan kolmeen osa-alueeseen: tutkittavan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, vahingoittamisen välttäminen sekä yksityisyyden ja tietosuojan vaade (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2009).

Periaatteisen mukaan itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan sitä, että osallistumisen tutkimukseen tulee olla vapaaehtoista. Alaikäisten kohdalla pääsääntöisesti tutkimukseen vaaditaan huoltajien lupa sekä tutkimukseen osallistuvien ja huoltajien tulee olla tietoisia siitä, miten ja missä heidän antamiaan tutkimustuloksia käytetään. Vahingoittamisen välttämällä tarkoitetaan, että on vältettävä tutkimukseen osallistuvien osalta aiheuttamasta heille henkisiä, sosiaalisia tai taloudellisia haittoja. Yksityisyyden suoja kuuluu Suomen perustuslailla suojattuihin oikeuksiin ja on myös tutkimuseettisesti tärkeä periaate. Yksityisyyden suoja on tutkimuksessa huomioitava tutkimusaineiston luottamuksellisuudessa, säilyttämisessä, hävittämisessä ja tutkimusjulkaisuissa. Luottamuksellisuus ja tieteen avoimuuden periaatteen yhteensovittaminen on yksityisyyden periaatteiden pyrkimyksenä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta,2009.) Omassa tutkimuksessani toteutin näitä periaatteita karsimalla havainnointiaineistostani analysointivaiheessa tutkimuskysymysteni näkökulmasta epäoleellisen ja yksityisyyttä mahdollisesti vaarantavan aineiston pois.

Tutkimusetiikkaa voidaan Lagströmin, Pösön, Rutasen ja Vehkalahden (2010, 13) mukaan tarkastella esimerkiksi normatiivisena koodistona, joka ohjaa tutkimusta. Jos tutkija sitoutuu normatiivisen etiikan järjestelmiin, etiikan tehtäväksi ymmärretään tässä kohtaa moraalisten vääryyksien estäminen ja toisaalta hyvän määrän lisääminen maailmassa. Tutkimuseettisissä normeissa on kuitenkin vaikeampi muotoilla positiivisia normeja kuin muotoilla väärinkäytöksiä estäviä kieltoja. Tutkimuseettinen neuvottelukunta on pyrkinyt ohjeistossaan määrittelemään molempia. (Em. 13.)

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2010, 23) mukaan etiikan peruskysymyksiä ovat kysymykset hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä. Tutkimuksen tekemiseen liittyy monia eettisiä kysymyksiä, jotka tutkijan on otettava huomioon. Tutkijan vastuulla on perehtyä yleisesti hyväksytyihin tutkimuseettisiin periaatteisiin ja toimia niiden mukaan. Eettisesti

hyvä tutkimus edellyttää, että tutkimuksen kaikissa vaiheissa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Ihmisarvon kunnioittaminen tulee olla kaikessa tutkimuksessa lähtökohtana. (Em. 23.)

Laukkanen, Pekkarinen ja Vilmilä (2018, 77) toteavat, että eettisyys on keskeinen tieteellistä ajattelua ja toimintaa ohjaava periaate. Eettisen toimintatavan omaksuminen jo tutkimuksen alussa onkin äärimmäisen tärkeää. Eettinen toimintatapa varmistaa, että tutkija huolehtii tutkimusluvista, sopimuksista ja sitoumuksista. Tutkimusetiikka varmistetaan huolellisella pohjatyöllä. (Em. 77.)

Niemisen (2010, 33) mukaan Suomessa ei ole lainsäädäntöä, jossa todettaisiin yleispätevästi kuka päättää lapsen osallistumisesta tutkimukseen. Käytännössä kuitenkin lapsen huoltaja lain mukaan päättää, koska tutkimukseen osallistuminen lasketaan niihin asioihin, joista huoltaja päättää. Alle 18-vuotiaiden tutkimiseen tarvitaan huoltajien suostumus. Lähtökohtaisesti huoltajien informoiminen riittää, koska heillä on tällöin mahdollisuus kieltää huollettaviensa osallistuminen tutkimukseen. Lapsen tulee myös itse suostua osallistumisestaan tutkimukseen. Käytännössä on kuitenkin epäselvää minkä ikäiseltä lapselta voidaan pyytää oma suostumus ja miten se tehdään. (Em. 33.) Omassa tutkimuksessani lähestyin osallistujia ja huoltajia kirjallisella infolla tutkimuksesta ja lupalapulla, jonka he allekirjoittivat minulle.

Tutkimustyöhön kuuluu Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997, 226) mukaan tutkimustulosten luotettavuuden arviointi. Luotettavuuden arvioinnissa käytetään monia erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Reliaabeliuksella tarkoitetaan tutkimuksen mittaustulosten toistettavuutta. Validiuksella tarkoitetaan pätevyyttä ja mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Em. 226.)

Varto (1996, 103-104) toteaa, että tutkimukselta edellytetään pätevyyttä ja pätevyys on perusteltava teorianmuodostuksen yhteydessä. Tutkimuksen on oltava myös luotettava ja teorianmuodostuksen yhteydessä on esitettävä ne perusteet, joilla tutkimus katsotaan luotettavaksi. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997, 227) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta kohentaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta.

Tutkimuksessani olen pyrkinyt avaamaan tutkimusprosessini mahdollisimman tarkasti. Olen kuvannut tutkimusprosessini vaiheet, aineiston hankinnan ja olosuhteet, joissa se on kerätty. Olen kuvannut havainnointiin liittyvät olosuhteet sekä haastatteluihin liittyvät asiat. Aineiston analyysissä olen avannut vaiheet, jotka ovat johtaneet niihin loppupäätelmiin, mitkä tuloksissa tulevat esiin. Olen kirjoittanut auki ja perustellut myös kaikki rajaukseni, jotka olen tutkimuksessani tehnyt. Olen käyttänyt tutkimustulosten esittelyssä suoria lainauksia sekä havainnointipäiväkirjasta että haastatteluaineistosta. Tässä tutkimuksessa on käytetty triangulaatiota, tutkimusmenetelmien yhteiskäyttöä. Tutkimuksen validiutta voidaan näin ollen Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997,228) mukaan tarkentaa, kun käytetään useita menetelmiä tulosten analysoinnissa.

Tutkielmaani varten tarvitsin tutkimusluvan Lohjan kaupungin sivistyskeskukselta. Toimitin Lohjan kaupungille tutkimuslupa-anomuksen ja tutkimussuunnitelmani 20.5.2016 ja sain viranhaltijapäätöksen Lohjan kaupungin nuorisotoimenpäällikköltä 30.5.2016. Tutkimuslupa on tutkielmani liitteenä (liite nro 1).

Osallistumista, havainnointia ja haastatteluja varten keräsin luvat niin osallistuvilta nuorilta kuin heidän huoltajiltaan. Annoin ensimmäisenä leiripäivänä kotiin vietävät laput, jotka nuoret toivat minulle leiriviikon aikana. Kotiin vietävässä lapussa avasin tutkimukseni tavoitetta (liitteenä nro 2). Viimeisin lappu palautui viimeisenä leiripäivänäni eli perjantaina. Lagströmin, Pösön, Rutasen ja Vehkalahden (2010, 96) mukaan kysymystä siitä keneltä pitäisi lupa pyytää ei vallitse yksimielisyyttä lasten ja nuorten tutkimuksessa, mutta asiaa on pyritty lähestymään ikäkriteereitä käyttäen. Lasten oikeuksien sopimuksen mukaan ikäkriteereinä voidaan käyttää 12 vuotta. Joidenkin muiden kriteereiden mukaan 14-15-vuoden ikärajaan ja joissakin jopa 18-vuoden ikärajaan. (Em. 96.) Itse perustelen omaa lupakäytäntöäni lastensuojelulain perusteella, jossa todetaan, että alle 18-vuotias on lapsi ja näin ollen päädyin pyytämään lupalaput sekä nuorilta että heidän huoltajiltaan.

Tutkimukseni eettisyys varmistetaan nuorten anonymiteetti turvaten. Tutkimusraporttiini en kirjaa mitään tunnistettavia henkilötietoja sisältäviä asioita. Olen myöskin tietoisesti rajannut kysymykseni niin, etteivät ne käsittele nuorten taustoja tai mahdollisia elämänhallinnallisia ongelmia tai haastavia kokemuksia. Olen sopinut työntekijöiden kanssa heidän omien nimien käytöstä tutkimukseni raportoinnissa.

Suuri eettinen pohdintani liittyi nuorten tuottamaan mahdolliseen nuoren oman elämän haasteita sisältävään materiaaliin mitä sekä havainnointi- että haastatteluvaiheessa saattaa nousta. Tutkimuksessani tavoitteena on tutkia vain, minkälaisia kokemuksia kesäduunileiri tuottaa ja miten nuori kokee osallisuutensa prosessissa. Olen tietoinen osan nuorten läpikäymistä vakavista kokemuksista mm. koulukiusaamisen suhteen, mutta tutkimuksessani en tuo niitä aktiivisesti esille, vaan ne saattavat näyttäytyä lähinnä havainnointiaineistossa ulkoisen käyttäytymisen näkymänä. Osalla osallistujista on diagnoosi/diagnooseja, joita he itse kertoivat minulle havainnointiviikon aikana. En kuitenkaan huomioi niitä nyt tämän tutkimuksen johtopäätöksissä, sillä tutkittavana asiana on nimenomaan kesäduunileirien kokemuksellisuus nuorten näkökulmasta sekä peilattuna tutkijan havaintoihin. Tietoinen valintani oli muokata haastatteluni niin, että se ei mahdollista kovinkaan sensitiivisten asioiden esilletuomista. Näillä valinnoillani rajasin jo ulos mahdolliset asiat, jotka vaikeuttaisivat tutkimustulosteni julkaisua anonymiteettinäkökulmasta, koska haastateltavia oli vain neljä.

Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkin työntekijät Katri Tamminen ja Jarkko Stirkkinen ovat olleet tutkimusprosessissani sekä kumppaneita että mahdollistajia. Heidän kanssaan olemme pohtineet tutkimustani, tutkimuskysymyksiäni, havainnointiviikon rooliani sekä haastatteluihin valittavia. Olen itse määritellyt ja rajannut rooliani ja ajatuksiani ja olemme käyneet dialogia tutkimuksestani koko aineistonkeruun ajan. Olemme myös sopineet heidän omien nimiensä käytöstä tutkimukseni raportoinnissa.

Päädymme arpomaan haastateltavat. Suoritimme arvonnalla 28.9.2016 Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkissä ja esittelin heille tutkimuskysymykseni. Kysymysteni kommentointiin osallistui Stirkkisen ja Tamminen lisäksi Lohjan kaupungin päihdetyöntekijä Helena Sipiläinen. Arvonnassa haastateltavaksi päätyivät viisi nuorta; kolme tyttöä ja kaksi poikaa. Yhtä nuorta en onnistunut saamaan haastateltavaksi, koska hän oli jo muuttanut toiselle paikkakunnalle opiskelemaan eivätkä aikataulumme osuneet yksiin. Haastatteluihini osallistui kaksi tyttöä ja kaksi poikaa iältään 15-17-vuotiaita.

Eettisen pohdinnan avaamista vaatii myös tutkijan roolini, sillä olen aikaisemmin työskennellyt itse Lohjan nuorisotoimessa nuorisotoimenpäällikkönä. Tästä on jo yli kymmenen vuotta aikaa ja kesäduunileirejä ei silloin vielä ollut, joten roolini kanssa ei näin ollen syntynyt ristiriitaa, koska lähdin tutkimaan tätä itselleni vierasta työmuotoa täysin

puhtaalta pöydältä ja avoimin mielin. Pientä eettistä pohdintaa tein myös oman luottamushenkilöroolini kanssa, koska havainnoinnin ja haastattelujen aikana toimin kaupunginvaltuutettuna. Nuorille tätä asiaa ei tuotu mitenkään esiin eikä kukaan nuorista varmaankaan tiennyt tästä roolistani. Näin ollen koen, ettei kummankaan roolini osalta syntynyt mitään ristiriitaa tai jännitteitä, mikä olisi vaikuttanut tutkimukseni luottamuksellisuuteen.

Eettisestä näkökulmasta tuon myös esiin sen, että palkitsin haastateltavani haastattelun päätteeksi kahdenkymmenen euron palkkiolla. Kallisen, Pirskasen ja Raution (2015, 161) mukaan pienen lahjan antamisen tutkittavalle voidaan nähdä merkinä kiitollisuudesta tutkimukseen osallistumisesta. Eettisen kysymyksen lahjan käytöstä houkuttimena suljin pois, koska en kertonut etukäteen haastateltaville palkkiosta. Perusteluna palkkion antamiselle itselläni oli kulujen korvaaminen. Nuoret tulivat haastatteluihin julkisilla kulkuvälineillä, joten heille syntyi kuluja tutkimukseeni osallistumisesta.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa avaan haastattelujeni ja havainnointiaineistoni perusteella esille nousseita tutkimuksen tuloksia. Peilaan tuloksiani tutkimukseni teoreettiseen viitekehykseen, informaaliin oppimiseen nuorten kokemuksista käsin. Nuorten kokemuksista nousee esille informaalin oppimisen näkökulmasta oleelliset asiat heidän kokemana. Havainnointiaineistosta poimin informaalin oppimiset mahdollisuudet ja peilaan niitä nuorten kokemukseen siitä, mikä on ollut kesäduunileiriprosessissa heille merkityksellistä ja mitä he ovat kokeneet oppineensa. Olen analysoinut aineistoni aineistolähtöisen sisällönanalyysimetodin mukaisesti.

Tutkimukseni pääaineisto ovat nuorten haastattelut ja tutkimustani tukevana aineistona käsittelen etnografisen osion tuottamaa havainnointipäiväkirjaa. Keskustelutan etnografisen osuuden havaintojani joihinkin teoreettisiin lähteisiin, joihin perehdyin tutkimusta tehdessäni ja jotka mielestäni kohtaavat havaintoni.

Aineistolähtöisen analyysin avulla yhdistäviksi luokiksi nousivat kokemukset yksilön tukemisesta ja turvallisesta yhteisöstä. Nuorten merkityksellisiksi nostavat kokemukset eivät liity niinkään varsinaisiin taitoihin, joita työtehtävien myötä opittiin vaan enemmänkin heidän kokemiinsa sosiaalisesti merkittäviin asioihin. Käytän raportissani joitain havainnointiaineistosta ja nuorten haastatteluista poimittuja sitaatteja tutkimustulosteni elävöittämiseksi. Sitaatit olen kirjoittanut kursivoinnin avulla.

5.1 Tutkimuksen etnografinen osuus informaalisen oppimisen näkökulmasta

Tutkimukseni etnografinen osuus tapahtui leirin ensimmäisellä viikolla 6.6-10.6.2016. Osallistuin leirin toteutukseen viikon ajan arkipäivisin klo 9-15 välisen ajan. Havainnoiminen tapahtui fyysisenä läsnäolona kesäduunileirin toimintaympäristössä ja konkreettissa vuorovaikutustilanteessa tutkittavien kanssa. Jalkauduin nuorten mukana työtehtäviin ja vaihtelin sekä nuorten ryhmiä että työtehtäviä päivittäin. Näin sain

mahdollisimman monipuolisen kuvan sekä osallistuvista nuorista että kesäduunileirien aikana tehtävistä työtehtävistä.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2011, 201) mukaan osallistuva havainnointi tapahtuu vapaasti tilanteessa ja havainnoija osallistuu ryhmän toimintaan, kun taas systemaattisessa havainnoinnissa havainnoija on ulkopuolinen toimija. (Em.201.) Lähestymistapani havainnoinnissa oli sekä osallistuvaa havainnointia että systemaattista havainnointia. Oma roolini havainnoinnin suhteen muotoutui toiminnan mukaan eikä tuntunut luontevalta valita jompaakumpaa, vaan toimia tilanteen mukaan. Pääsääntöisesti havainnointini oli osallistuvaa. Tuntui luontevammalta ottaa kontaktia nuoriin osallistumalla toimintaan ja jutustellen, kun tavoitteenani oli haastatella osaa nuoria myöhemmin syksyllä. Havainnointipäiväkirjani toimii osana tutkimusaineistoani.

Ensimmäisenä leiripäivänä maanantaina 6.6.2016 kokoonnuin ohjaajien kanssa Harjulan nuorisotalolle klo 8.00. Keskustelimme leirin sisällöistä ohjaajien kanssa ja nuorten oli määrä saapua paikalle klo 9.00. Kaikki kahdeksan nuorta olivat paikalla jo hyvissä ajoin ennen yhdeksää. Aamu aloitettiin aamupalalla, kuten kaikkina muinakin aamuina.

"Nuoret istuivat nuorisokahvilan pöytiin, kukin lähes omaansa".

(Havainnointipäiväkirja 6.6.2016)

Leiriviikon aikana kaksi nuorista istui jatkuvasti omaan pöytänsä, kun taas muut nuoret istuivat keskenään tai ohjaajien kanssa samaan pöytään. Yksi nuorista istui aina ohjaajan kanssa samaan pöytään aamupalalla tai lounaalla. Ensimmäisenä aamuna juuri hän istui yksin ja katseli lähinnä maahan eikä puhunut juurikaan mitään koko aamupäivän aikana. Tulkintani on, että turvallisuuden tunne tuntui syntyvän kohtalaisen nopeaan suhteessa ohjaajiin ja muihin osallistujiin.

Ensimmäisenä aamuna toiminta aloitettiin ohjaajien esittelyllä. Ohjaajat esittelivät minutkin nuorille tutkijana ja olimme sopineet, että kerron hieman tutkimuksestani ja jaan info- ja lupalaput nuorille mahdollisia tulevia haastattelujakin varten. Hätkähdin hieman tutkijasanan käyttöä esittelyssäni, koska ajattelin, että se saattaa etäännyttää nuoret minusta. Näin ei kuitenkaan mielestäni käynyt. Olinhan tutkijan roolissa. Alun perin olin suunnitellut, että havainnointini ei ole osallistavaa, mutta loppuviikosta kuitenkin luovuin pelkästä

ulkopuolisesta havainnoinnista, sillä luontevin havainnointitapa minulle oli kuitenkin osittain osallistava havainnointi toiminnassa mukana ollen. Pitäydyin kuitenkin osallistumasta silloin, kun se ei tuntunut sopivalta. Tällainen tilanne oli esimerkiksi vanhusten ohjaustuokio. Nuoret olivat siinä päärooleissa, ohjaajat mahdollistajia ja minä havainnoijan roolissa. Viimeiset lupalaput palautuivat minulle perjantaina.

"Aluksi tehdään pieni tutustumisharjoitus, johon itekin osallistun. Leikin avulla käydään jokaisen luona kysymässä jotain tutustuttavaan henkilöön liittyvää asiaa. Leikin nimi on tutustumisbingo. Jokainen saa paperin, johon tulisi täyttää kohta, kun löytää henkilön, joka täyttää ruudun ominaisuudet. Hyvä ja hauska tapa opetella nimet! Iloinen puheensorina täyttää tilan harjoituksen ajan."

(Havainnointipäiväkirja 6.6.2016)

Kalliolan, Kurjen, Salmen ja Tamminen-Westerbackan (2010, 88-89) mukaan ryhmää ohjattaessa toiminta kannattaa aloittaa jollain innostavalla, motivoivalla ja jätää rikkovalla leikillä tai pelillä ikäluokasta riippumatta. Ohjattavat tarvitsevat usein jonkin jään rikkovan pelin tai leikin ennen kuin pystyvät tehokkaasti toimimaan ryhmänä. Aloituksen suunnitteluun kannattaa panostaa. (Em. 88-89.) Havaintoni oli, että tämä valinta aloitus- ja tutustumisleikiksi oli sopiva juuri tälle ryhmälle ja jokainen kykeni suorittamaan annetun tehtävän ja tunnelma vapautui heti leikin jälkeen.

Tutustumisleikin jälkeen nuorille avataan kesäduunileirin pelisäännöt. Pelisäännöissä mainitaan, että nuoret saavat leiristään palkinnoksi 200 euron stipendin ja mikäli on poissa, joka päivältä vähennetään 20 euroa. Kukaan nuorista ei ollut leiriltä pois yhtään päivää pois eikä havainnointiviikkoni aikana edes myöhästynyt kukaan minään aamuna. Haastattelussa nuoret totesivat, että koulusta voi olla pois, mutta työstä ei voi olla pois missään tapauksessa. Mietin että, miten saisimme nämä työelämätaidot tarttumaan jo asennoitumisessa koulunkäynnistä poissaoloihin?

Ensimmäisen päivän aamupäivän aikana nuorille kerrotaan tulevien viikkojen työtehtävistä, sovitaan aikataulut ja jaetaan työt. Alussa kerrotaan, että työtehtävien valintaan voi vaikuttaa, mutta viikon ohjelman paljastuessa käykin ilmi, että vaikuttamismahdollisuus on seuraavalla leiriviikolla. Nuoret istuvat hiljaa, keskittyvät ja kuuntelevat. He eivät kysy

mitään. Ohjaajat kertovat, että joka päiväksi valitaan ruoanlaittaja, joka tekee ohjaajan/ohjaajien kanssa lounaan koko leiriväelle. Ruoan saa kulloinenkin nuori valita. Tarvikkeet käytäisiin hakemassa kaupasta hakemassa yhdessä laaditun kauppaliistan mukaisesti.

Ensimmäisen aamupäivän aikana nuoria opastetaan työhakemuksen ja cv:n tekemiseen. Ohjaajat kertovat, että tarkoitus on, että jokainen nuori työstää itselleen cv:n eli ansioluettelon leirin aikana. Nuorille jaetaan kullekin omat muistitikut, joihin he voivat tallentaa tekemänsä ansioluettelot.

Ohjaajat kertovat tulevien viikkojen työtehtävistä. Työtehtäviä ovat teatterin lavasteiden maalaus, teatteri tavaroiden roudaus, penkkien ja roskisten korjaus ja maalaus, Ojamon nuorisotilan seinien maalaus ja vanhusten ohjaustuokion järjestäminen. Nuorten ajatuksia työtehtäviksi ainakaan ensimmäiselle viikolle ei kysytä. Nuoria ei siis varsinaisesti osallistettu työtehtävien päättämiseen, mutta työnjakoon heillä on mahdollisuus vaikuttaa. Haastatteluissa nuoret antoivat palautetta työtehtävistä ja myös ehdotuksia niiden muuttamisesta ja eteenpäinviemisestä.

Ensimmäisen leiripäivän iltapäivä käytettiin perjantaisen vanhustuokion järjestämisen suunnitteluun. Leirin kahdeksasta nuoresta kaksi oli nimetty apuohjaajiksi ja he ottavat kumpikin ryhmän nuoria ja vetävät suunnittelua. Ohjaajat istuvat mukaan ryhmiin.

"Sanoja vanhusten ohjaustuokion suunnittelua nuorten ryhmistä bongattuna: kynsien lakkaus, laulaminen, Katri-Helena, bingo, satutuokio, askartelua, improesitys, lautapelit, korttipelit, hemmotteluhoidot, paplarit, käsiennasvaus, hieronta, hyvän olon ohjelmaa ja vanhusten haastatteluja heidän työuristaan."
(Havainnointipäiväkirja 6.6.2016)

Terminologiana ohjaustuokion suunnittelun ohjeistuksessa käytettiin vanhukset ja vanhainkoti. Ohjelmaksi valitaan bingo ja piirtäminen. Bingon palkinnot mietitään yhdessä. Nuoret tuntuvat suhtautuvan suunnittelutehtävään innolla ja antaumuksella. Melkein kaikki nuoret tuottavat jotain ehdotuksia. Ohjaajat eivät tuota ehdotuksia, mutta myötäilevät ja kannustavat nuoria istumalla mukana suunnitteluryhmissä.

Tiistaiamuna eräs nuori tulee leirille keittokirja mukanaan. On hänen ruoanlaitto vuoronsa ja hän kertoo pohtineensa kotona, mitä kokata. Tehtävä on selkeästikin hänelle tärkeä ja mieluisa. Tulkintani on, että hänen vahvuutensa ja osaamisensa saadaan käyttöön ja hänelle tuntuu muodostuvan siitä selkeästi rohkeampi olemus.

Tiistaina osa nuorista lähti teatterille ja osa maalaamaan. Yksi jäi ohjaajan kanssa Harjulaan ruoanlaitto vuoroon. Ohjaaja työsti ruoanlaittovuorolaisen kanssa hänen ansioluetteloaan sen jälkeen, kun olivat käyneet kaupassa. Jalkauduin teatterille havainnoimaan iltapäivän ajaksi. Tärkeäksi tehtäväkseni muodostui kenkien teippaaminen ja suojaaminen, että maalin vuoksi ei menisi pilalle. Havainnointini keskittyi vuorovaikutuksen seuraamiseen ja huomasin pölyttäväni nuorten kanssa painavia verhoja mukavassa tunnelmassa rupatellen.

"Lohjan Teatterilla lavastaja Jyrki Kakko kohtasi nuoret upeasti. Hän kätteli jokaisen nuoren ja toivotti tervetulleeksi iloisella, positiivisella otteellaan. Oli helppoa havaita heti, että tästä tulee hyvä juttu ja nuoret tulevat ahkeromaan siellä. Ja näin kävi."

(Havainnointipäiväkirja 7.6.2016)

Kohtaaminen – todellinen elämäntarinoiden kosketuspintojen löytyminen - on Mattilan (2007, 33) mukaan kanssakäymisen ydin. Kohtaaminen on yksinkertaista, konstailematonta ja teeskentelemätöntä. Se on helppoa, koska sen olemus on niin yksinkertainen, mutta vaikeaa, koska sitä ei voi suorittaa, vaan se täytyy toteuttaa olemalla. (Em. 33.) Jyrki Kakko Lohjan teatterilla työskentelyn aikana toteutti juurikin arvostavan kohtaamisen metodia ja se heijastuu myöhemmin sekä teemahaastatteluissa että havainnointipäiväkirjassa.

Keskiviikkona päätän mennä havainnoimaan uudelleen Lohjan teatterille, koska sinne menisi toinen ryhmä toisen ohjaajan kanssa. Teatterilla on edelleen rento ja hyvä ilmapiiri. Jyrki kohtaa nämäkin nuoret yhtä arvostavasti, yksilöllisesti ja positiivisesti. Työtehtävinä keskiviikkona Teatterilla on imurointia, moppausta, lattian hinkkaamista pois purukumeista ja pastilleista, verhojen viikkailua ja mittailua. Osa nuorista kiipeää Jyrkin avustuksella korkeille lavasteille ja muut nuoret antavat aplodit kulloisellekin nousijalle. Jyrki on innostava ja kannustava ohjaaja, ja nuorisopalveluiden ohjaajat tukevat ja kannustavat nuoria myös tehtävissään omalla rauhallisella otteellaan. Eräs nuori nimeääkin Jyrkin "shown" päällimmäiseksi muistokseen kesäduunileireistä.

Torstain aamupäivän vietin keittiövuorolaisten kanssa. Kävimme kaupassa. Siellä minulle valkeni, että joillekin ryhmän nuorille jo pelkkä kaupassakäynti saattaa olla iso haaste. Iltapäiväksi lähdin nuorisotilalle kahden tytön ja ohjaajan mukaan.

"Työt maalailivat nuorisotilan seiniä ja tuottivat molemmat paljon asioita omasta elämästään minulle. Kuulin kipeitäkin asioita. Niitä en halua havainnointipäiväkirjaani laittaa. He iloitsivat molemmat leirille pääsystä. He kertoivat, että on kivaa, kun tutustuu uusiin ihmisiin, mennään eri paikkoihin ja tehdään erilaisia juttuja."

(Havainnointipäiväkirja 9.6.2016)

Strandell (2010, 110) toteaa, että tutkimustiedon ja muun tiedon raja muodostuu etnografisessa tutkimuksessa epämääräiseksi. Tutkija näkee ja kuulee kentällä ollessaan väistämättä paljon sellaista, mikä ei ole varsinaisesti tarkoitettu tutkijan tietoon. Vastuu siitä, miten käsittelee saatua tietoa tutkimustekstissä, nouseekin etnografisessa tutkimuksessa keskeiseen asemaan ja on osa tutkijan eettistä vastuuta. (Em. 110.)

Tässä kohtaa ymmärsin, että minun tulee haastattelukysymyksiä tehdessäni rajata tarkasti kysymykseni, sillä tutkimukseni tarkoitus ei ole mennä kovin syvälle näiden nuorten elämään ja problematiikkaan, vaikka se kiinnostavaa olisikin. Pohdin, että olin mielestäni onnistunut kontaktin ottamisessa, ja saanut nuorten luottamuksen ja se olisi hyvä asia tulevia haastatteluja silmällä pitäen. Tuon päivän jälkeen tunsin itseni surulliseksi ja pohdin nuorten tuottamia asioita useita päiviä.

Eettistä pohdintaa itsessäni herätti se ajatus, että osoitin heille empatiaa ehkäpä enemmän kuin tutkijan roolissa olisi tarvetta, mutta minulla on aina tarve olla ihminen ihmiselle, riippumatta siitä, missä roolissa milloinkin olen. Siksikin tulevien haastattelujen kysymykset on syytä rajata, peilaten ihan omaa jaksamistanikin. Myös se, että vastaanottaa kipeitä asioita, on vastuullista työtä ja edellyttää ehkä palveluohjausnäkökulmaa. Se ei ollut tässä työssäni minun tehtäväni.

Perjantaina oli havainnointini viimeinen päivä. Ohjelmassa oli vanhusten ohjaustuokio. Havainnointipäiväkirjassani kuvaan sitä näin:

"Nuoret ovat ajoissa paikalla, kuten joka aamu. Yhdessä nautitaan aamupalaa ja vaihdetaan ajatuksia. Pari nuorta ovat siistimmin pukeutuneet ja yhdellä tytöistä on nuttura. Hänen tehtävänä on tänään toimia bingoemäntänä. Nuoret, jotka ovat pukeutuneet paremmin, kertovat, että he haluavat pukeutumisellaan kunnioittaa vanhuksia. Kaikilla nuorilla on siistit vaatteet. (Havainnointipäiväkirja 10.6.2016)

" Vanhusten ohjaustuokio on vaikuttava. Ohjaajat alustavat tilanteen ja vetäytyvät taustalle. Näen, että nuoria jännittää tilanne. Ohjattu tuokio järjestetään muistisairaiden osastolla. Tuokioon tulee pikkuhiljaa paikalle yli kymmenen vanhusta. Nuoret pitävät ensin bingon ja sen jälkeen piirustushetken. Bingon aikana osalla vanhuksista on haastetta nähdä ja kuulla numeroita ja ohjaajat ohjaavatkin nuoria siirtymään rohkeasti vanhuksien avuksi. Bingoon osallistuvat lähes kaikki. Näen koskettavia kohtaamisia ja eri sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja molemminpuolista kunnioitusta. Nuorten kasvoilla on ajoittain hymyjä. Tämä hetki oli niin liikuttava, että havainnoinnista tuli haastavaa. Olin niin ylpeä meidän nuoristamme. Palattuamme Harjulaan nuorille annettiin palautetta hyvin hoidetusta tehtävästä. Nuoret kokivat ohjaustuokion positiivisena kokemuksena, vaikka totesivat jännittäneensä tilanteen onnistumista etukäteen. Ohjaajat toimivat hienosti vain taustalla koko ohjaustuokion ajan, eivätkä vieneet yhtään tilaa nuorilta. Tämä oli selkeästi heidän juttunsa." (Havainnointipäiväkirja 10.6.2016)

Jenni Kallio (2016, 215) kuvaa onnistumisten jakamisen merkitystä yhteisöissä ja toteaa, että onnistumisten jakaminen yhteisössä antaa onnistumisille tärkeän ulottuvuuden. Se mahdollistaa onnistumisten kautta näkyväksi tulemisen ja positiivisen yhteyden luomisen muihin ryhmän jäseniin. Muilta saatu huomio, kiinnostus ja kuuntelu vahvistavat oman arvokkuuden ja merkityksellisyyden tunnetta. Kun oppilas tai yhteisön jäsen saa tuoda onnistumisensa esiin muulle ryhmälle ja kun onnistumiseen johtaneita kokemuksia pohditaan yhdessä keskustellen, syntyy positiivisia, kohottavia tunteita myös muille. Tuloksena me-henki ja yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuvat. Toisen onnistumisesta

syntynyt ilo lisää empatiakykyä, myötätuntoa, kannustamista ja toisiinsa luottamista. (Em. 215.)

Yhteenvetona havainnointiviikosta jää päällimmäisenä mielikuvakseni nuorten erinomainen asenne kaikkea kesäduunileirillä koettua kohtaan. Työtehtävistä ei kukaan marissut eikä negatiivista suhtautumista mihinkään tehtävään ollut havaittavissa mielestäni. Kaikki olivat joka päivä ajoissa paikalla. Ohjaajien ohjausote leiriviikon aikana oli rauhallinen ja kannustava. Nuoret tuntuivat kaipaavan juuri näitä elementtejä. Nuorten ja ohjaajien välillä vallitsi luottamus ja arvostus, puolin ja toisin. Vaikka näillä nuorilla osalla oli suuriakin haasteita, tuntui, että nuo haasteet jäivät koko viikoksi taka-alalle.

Havainnoin paljon informaalisin oppimisen paikkoja ja asioita leiriviikon aikana. Mielestäni tällaisia asioita olivat cv:n teko, kauppalistan laatiminen ja kaupassa käynti, ruoanlaitto, maalaaminen, siivoaminen, korjaaminen ja nikkarointi, vanhusten kohtaaminen ja ohjaaminen, sosiaalinen kanssakäyminen ja vuorovaikutustaidot. Mielenkiinnolla jäin odottelemaan, miten nuoret haastatteluissani syksyllä tuottavat sitä, miten he ovat leirikokemuksensa sisäistäneet ja millaista oppimista ja taitoja he ovat kokeneet oppineensa.

Oli selkeä valintani, että en kysellyt kesäduunileirien tavoitteita nuorisopalveluilta. Keskityin tutkimuksessani pelkästään omien havaintojeni ja haastattelujeni avulla nuorten kokemuksellisuuteen. Pohdin kyllä tutkimusta aloittaessani sitä, että olisiko minun järkevää haastatella ohjaajia ja selvittää tätä tavoitteistoa. Päädyin kuitenkin siihen, että en selvitä kasvatuksellisia ja tavoitteellisia elementtejä kesäduunileirin tausta-ajatuksista, vaan keskityn näkemään ja kuulemaan nimenomaan vain osallistuneita nuoria. Mikäli minulla olisi tiedossani tuo osittainen "piilotavoitteisto", vaarana olisi, että olisin keskittynyt havainnoimaan niiden toteutusta ja nuorten kokemuksellisuus olisi jäänyt vähemmälle. Tämä on ollut siis tietoinen rajaukseni tutkimuksessani.

5.2 Nuorten kokemukset informaalin oppimisen näkökulmasta

Haastattelujen ja havainnoinnin avulla tutkin kesäduunileirejä nuorten kokemana prosessina, joka alkoi leirille hakeutumiseen liittyvistä kokemuksista. Haastattelujen aluksi tiedustelin nuorilta, mistä he olivat saaneet tiedon kesäduunileirimahdollisuudesta. Kesäduunileirien

haastatelluista nuorista kaikki olivat saaneet tiedon nuorisotyöntekijältä, jotka toimivat yläkouluissa koulupäivän aikana. Nuoret, jotka hakeutuvat nuorisopalveluiden pariin koulupäivän aikana, voivat saada sellaista informaatiota mahdollisuuksista, mitä muuten eivät saisi. Koulunuorisotyöllä on myös mahdollista kohdentaa ja antaa infoa kesäduunileirimahdollisuuksista myös juurikin haluamilleen nuorille. Lähtökohtana kohdentamisessa saattaa olla, että nuorisotyöntekijöiden ajatus kesäduunileiripaikan tarpeellisuudesta olisi akuutti juurikin tälle nuorelle.

Tutkimushaastatteluissani tulikin ilmi, että mahdollisuutta kesäduunileirien hakemiseen oli tarjottu kohdennetusti koululla tehtävässä nuorisotyössä. Lohjan nuorisopalvelut pitävät yläkouluilla päivystysluonteista toimintaa muun muassa aamukahvilatoiminnan muodossa tai päivystämällä koulun tiloissa sijaitsevalla nuorisotilalla pitkien välituntien aikana.

Aluehallintoviraston julkaiseman Koulunuoristyön käsikirjan (2015, 3) mukaan koulunuorisotyö on nuorisotyön muoto, jossa nuorisotyöntekijä on kiinteä osa koulun viikoittaista arkea. Nuorisotyöntekijä on osana koulun henkilökuntaa ja hänen vastuullaan on tehtäviä koululla. Hänen työtehtäviinsä kuuluu muun muassa yhteisöllisyyteen kasvattaminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä niihin liittyvät työmenetelmät. Nuorisotyö koululla puolestaan tarkoittaa työtä, jossa nuorisotyöntekijä käy koululla, esimerkiksi pitämässä päihdekasvatustunteja tai ryhmäytystuokioita. Nuorisotyöntekijä ei ole koululla vakituisesti, vaan käy koululla tarpeen mukaan. (Em. 3.)

Kalliomaa (2016, 14) kuvaa Kesäduunileireille hakeutumista: “Kesäduuni -leirille nuoret hakevat kirjallisella hakemuksella, kuten mihin tahansa kesätyöpaikkaan. Nuoret valitaan leiriläisiksi haastatteluiden kautta. Nuorisotyöntekijät ohjaavat ja auttavat nuoria hakemuksen teossa ja kertovat kuinka haastattelutilanteessa tulee toimia. Koko hakuprosessi on jo itsessään oppimiskokemus nuorelle.”

Työhakemuksen teko tuntui vaikealta kolmesta haastateltavasta. Yksi koki työhakemuksen tekemisen yllättävän helpoksi. Kaksi neljästä oli saanut apua hakemuksen tekemiseen, toinen siskoltaan ja toinen kaveriltaan. Yksi nuorista mainitsi erikseen, että ei ollut helppoa kuvailla itseään.

"Noo, se oli niinku mun eka haastattelu ja siellä kysyttiin näitä samoja kysymyksiä. Aluksi jännitti mutta sit ei enää jännittäny. Noo ehkä just se jännitti, että mitä siellä kysytään ja osaanks mä vastata ja jotain tämmöstä."
(Haastattelu 2.)

Kolme neljästä nuoresta kertoi jännittäneensä työhaastattelua. Yksi halusi kertoa, että jännitti myös tutkimushaastattelua. Jännitys oli kuitenkin työhaastattelussa helpottanut, kun oli ymmärretty, että osataan vastata haastattelijoiden esittämiin kysymyksiin. Yksi nuorista koki, että työhaastattelu ei ollut sellainen, kun hän odotti. Hän kuvasi, että ei ollut sellainen kuin oikea työhaastattelu. Jälkeenpäin mietittynä olisi ollut mielenkiintoista, jos olisin ymmärtänyt pyytää häntä kuvailemaan, mitä hän tarkoitti mainitsemallaan oikealla työhaastattelulla. Voisiko johtopäätös olla, että kun työhaastattelun tekevät aikuiset ovat jo entuudestaan tuttuja, haastattelu ei tunnu jostain syystä ”oikealta”.

Haastatteluissa tiedustelin motiivia kesäduunileireille hakeutumiseen. Kaksi neljästä haastateltavasta kertoi hakeutumisen motiivina olleen rahan. Kaksi nuorista mainitsi myös motiiviksi työkokemuksen saamisen. Yksi kertoi hakeneensa sen vuoksi, että saisi kesäksi jotain tekemistä.

Puolella nuorista oli selkeä visio siitä, mihin kesäduunileiristä saatu palkkio tuli käytettyä. Yksi nuorista kertoi säästäneensä rahasta suurimman osan seuraavan kesän kielikurssia varten. Yksi nuorista ei muistanut mitä palkkioksi saatu summa oli ja mihin hän sen käytti.

"Vielä on 150 euroa jäljellä. Lähden kesällä kielikurssille."
(Haastattelu 4.)

Päällimmäisestä mieleen jääneestä asiasta haastateltavien vastaukset vaihtelivat yhteisöllisen tekemisen ja yksittäisen kokemuksen välillä. Yksi vertasi kesäduunileiriä kokemukseensa koulusta. Turvallisen yhteisöllisyyden kokemus on mielestäni taustalla kaikissa vastauksissa.

"Kaikki muistot. Kaikki ne yhteiset muistot, mitä me tehtiin yhdessä"
(Haastattelu 3.)

"Ehkä se kun me työskenneltiin siellä teatterilla. Jyrki veti kaikkee showta siellä."

(Haastattelu 2.)

"En mä osaa sanoa. Aika positiivinen (haastattelijan tarjoama sana), vaikka piti herätä aikaisin. En mä ikinä ajattele koulusta tolleen."

(Haastattelu 1.)

Oppimisen erittely tuntui olevan nuorille vaikea kysymys. Yksi nuorista koki oppineensa maalaamaan paremmin. Yksi nuorista kertoi oppineensa paljon, mutta samalla halusi tuoda esille, ettei ole varma tarvitseeko niitä taitoja tulevaisuudessa. Yksi nuorista kertoi, että hän omasta mielestään oppi olemaan ihmisten seurassa. Tämä oli mielestäni tärkeä havainto ja poikkesi selkeästi muiden vastauksesta tähän kysymykseen. Yksi haastateltavista halusi tuoda esille, että hän oli kesäduunileirillä mieluummin kuin koulussa.

"Koirapuistossa penkkien maalaus, erilaisii tehtävii tai niinku lattian maalausta ja varaston siivoamista teatterilla ja sitten onks se siel Maksjoella ku on teatterin varasto niin se järjestettiin kokonaan uudestaan ja roskisten maalausta ja tämmöstä."

(Haastattelu 4.)

Haastatteluissani kysyin nuorilta, mitä työtehtäviä he muistavat kesäduunileirillä tehneensä. En antanut mitään vihjeitä, eikä työtehtävien listaa ollut missään esillä. Halusin nimenomaan tietää, mitä työtehtäviä nuoret muistavat tehneensä. Ohjelma tai listaus olisi saattanut ohjailla vastaamaan, mutta toisaalta taas näin jälkeenpäin ajateltuna sen avulla olisi saattanut saada kattavampaa tietoa tehtävien töiden mielekkyydestä kunkin haastateltavan kokemana. Työtehtäviä, joita nuoret luettelivat, olivat penkkien maalaus, roskiksien korjaaminen, siivoaminen teatterilla, lavasteiden tekeminen teatterilla, lattian maalaus teatterilla, varaston siivoaminen ja purukumien poistaminen teatterin lattialta.

Kukaan haastateltavista ei maininnut työtehtäviksi päivittäistä ruoanlaittoa, kaupassa käyntiä, blogin työstämistä, vanhusten viriketoiminnan ohjaamista tai cv:n tekemistä. Kiinnostuin tästä huomiosta ja lähdin etsimään tutkimustietoa siitä, miten nuoret määrittelevät ja kokevat työn. Tästä tematiikasta en onnistunut löytämään kuitenkaan mitään

tutkimustietoa. Oma hypoteesini saattaisi olla, että nuo jälkimmäiset tehtävät eivät välttämättä tunnu työltä, vaan työksi määritellään juurikin fyysistä suorittamista vaativat askareet. Ruoanlaitto ja ansioluettelon tekeminen tulivat kuitenkin mainituiksi myöhemmin, kun kysyin kesäduunileirillä opituista uusista taidoista, mutta eivät siis silloin kun puhuttiin työstä.

Haastattelussa kysyin haastateltavilta, mitkä työtehtävät he kokivat mielekkäänä ja mitkä vähemmän mielekkäänä. Kolme neljästä haastateltavasta toi esille teatterilla tehdyn työn mielekkäimpänä. Työtehtävät, mitä teatterilla tehtiin, olivat lavasteiden rakentamista, maalaamista, purukumien irrottamista lattioilta, lattioiden moppaamista, rakennustelineiden kasaamista, kulissiverhojen tamppaamista ja varaston siivousta. Teatteria muisteltiin ihanana paikkana ja lavastaja Jyrkin kanssa työskentely koettiin mukavana. Maalaamista muissa toimintaympäristöissä ei tuotu kuitenkaan esiin kovinkaan mielekkäänä työtehtävänä. Tulkintani on, että ilmapiirillä ja työn ohjaamisella ja siihen motivoimisella on suuri merkitys siinä, miten nuoret kokevat tehdyt työt.

"Teatterilla työskentely. Jyrkin kaa oli mukava tehdä töitä ja siellä oli muutenkin mukavaa niiden lavasteiden kanssa ja maalaaminen ja kaikki tällöinen hauska."

(Haastattelu 3.)

"Kaikki tehtävät teatterilla. Se on niin ihana paikka ja mä tykkään olla siellä."

(Haastattelu 2.)

Yksi haastateltava koki penkkien maalaamisen mielekkäänä. Kolme haastateltavaa eivät maininneet maalaamista erikseen mielekkäänä paitsi teatterin työtehtävien yhteydessä. Roskisten maalaaminen koettiin kuitenkin vähemmän mielekkäänä. Syyksi mainittiin, että maali ei tarttunut metalliin kunnolla. Koirapuistossa maalaamisen koki yksi haastateltavista erityisen mielekkäänä puistossa olevien koirien vuoksi.

Yksi nuorista toi esille, että seinän maalaaminen nuorisotilalla ei ollut mielekäs tehtävä. Havainnointini mukaan tätä nuorisotilan suurta seinää maalattiin valkoiseksi koko päivän ajan. Yhden haastateltavan mielestä kaikki kesäduunileirillä tehtävät työt olivat mielekkäitä, eikä hänen mielestään vähemmän mielekkäitä tehtäviä ollut. Varaston siivoamisen

raskauden teatterilla ja sen myötä vähemmän mielekkään työtehtävänä kokemuksen toi esille yksi nuorista. Yksi haastateltavista ei muista poiketen pitänyt teatterilla tehtäviä töitä ollenkaan mielekkäänä.

"Ehkä, tai siis tykkäsin, mut se varaston siivoominen ku sitä teki niinku monta tuntii niin alko käymään vähä raskaaks ett se oli alussa ihan kiva ja sit lopussa ku sen sai valmiiksi niin sit oli sellanen niinko helpottunut olo."

(Haastattelu 2.)

Haastatteluissa kysyin nuorilta, mitä uusia taitoja he kokivat oppineensa kesäduunileirillä. Yksi haastateltavista ei osannut vastata tähän kysymykseen. Hän kuitenkin kertoi haastattelun toisessa kohdassa oppineensa olemaan ihmisten seurassa. Toinenkin haastateltava vastasi tärkeimmäksi opituksi asiaksi oppineensa sosiaalisia taitoja. Nämä vastaukset hätkähdyttivät minua ja pohdin, että tämä saattaakin olla juuri se nuorisotyön informaalisen oppimisen ydin, minkä vuoksi nuorisotyötä tehdään. Vaikka yritinkin tutkijan roolissa olla mahdollisimman ennakkoluuloton ja avoin, osasin kuitenkin ja varmaan toivoinkin kuulevani jotain tällaista. Nämä vastaukset tukevat myös oman havainnointiviikon muistiinpanojani siitä, kuinka ryhmän sosiaalisuus lisääntyi päivä päivältä.

"No niinku ainakin nää niinko sosiaaliset taidot. Tai ku oli just niitä vanhuksia niin sitten niitten kaa ku jutteli niin sit siit tajus."

(Haastattelu 4.)

"Hmmm. No oleen niinku ihmisten seurassa ja silleen."

(Haastattelu 1.)

Yksi haastateltava kertoi oppineensa ruoanlaittoa ja cv:n tekemistä. Yksi kertoi oppineensa maalaamaan. Analysointivaiheessa pohdin, että minun olisi saattanut avata käsitteet työ ja taidot nuorille erikseen. Käsitteet niistä ovat saattaneet hieman sekoittaa tutkimustuloksia analysoidessa.

Haastatteluissa selvitin, miten nuoret kokevat kesäduunileirillä opittujen taitojen hyödynnettävyyden omassa tulevaisuudessaan. Yksi nuorista kertoi aikovansa käyttää tehtyä cv:tä työnhakuun ensi vuonna. Yksi haastateltavista kertoi, että hän osaisi mielestään koota rakennustelineen, mikäli tulisi tarvetta päästä korkealle. Yksi haastateltavista kertoi, että taidoista on hyötyä, mikäli hakee samantyyppistä työtä (maalaminen) ja että ruoan tekeminen oli hänen mielestään kivaa, ja että ruoasta tuli hyvää ja ruoanlaitto on ollut aina lähellä hänen sydäntään ja hän kokee sen hauskana tekemisenä. Yksi haastateltavista ei osannut vastata tähän kysymykseen.

"Joo jos mun pitää rakentaa se telinen mitä rakennettiin. Semmonen, tehtiin semmoisista kehikoista semmonen teline, ett pääsee ylhäälle vaihtaan lamppuas. Pienen osan osaisin ainakin laittaa paikalleen.!"

(Haastattelu 2.)

Haastatteluissa tiedustelin haastateltavilta, olisiko jotain ideaa tai ajatusta, jolla kesäduunileirin konseptia voisi kehittää. Puolet haastateltavista totesivat, että kesäduunileirit on hyvä juttu juuri sellaisenaan eikä heillä ollut mielessä mitään kehitettävää tai muutettavaa. Yksi nuorista toivoi kesäduunileirin olevan vähän pidempi. Yksi haastateltavista toivoi, että tehtäviin töihin voisi kehittää vaihtelua.

"No ehkä niinku semmosii jos joka vuos on nää samat tehtävät niin vois esimerkiks pyytää just kaupungilta ett olisko jotain niinko muutakin ettei joka vuos sit mee siihen roskisten ja penkkien maalailuun."

(Haastattelu 4.)

Yhteenvedona informaalin oppimiseen kokemuksiin voidaan todeta, että lähes kaikki kesäduunileireillä tehdyt työt ja tehtävät tuottivat osallistujille informaalin oppimisen kokemuksia. Haastavimmatkin työtehtävät, kuten maalaus tai rakennustelineiden kasaus, koettiin sellaisina taitoina, joita voi mahdollisesti hyödyntää tulevaisuudessa. Kaikissa haastatteluissa oli tulkittavissa sosiaalisen kanssakäymisen taitojen kehittymisen merkityksellisyys. Nuoret olivat tyytyväisiä kesäduunileirien toteutukseen ja formaattiin eikä heillä ollut merkittäviä kehittämis ehdotuksia niiden suhteen.

5.3 Yksilön tukemisen kokemus

Tutkimukseni tuloksien toiseksi pääteemaksi muodostui nuorten kokema yksilöllisen tukemisen kokemus. Nuoret mainitsivat haastatteluissa saaneensa tukea, kannustusta ja yksilöllistä huomioimista ohjaajilta. Mielestäni tällaista yksilöllistä huomioimista oli esimerkiksi se, että ohjaajat opettelivat nuorten nimet heti ensimmäisenä päivänä. Usein aamuisin, kun nuori saapui leirille, ohjaajat saattoivat toivottaa hyvät huomenet nuoren nimellä.

Kohtaamisen merkitys korostuu oman tutkimukseni tuloksissa. Tutkimukseni havainnointiosiossa havaitsin sekä ohjaajien toimesta että kaikissa toimintaympäristöissä, joissa nuoret leirin aikana työskentelivät arvostavaa kohtaamista nuoria kohtaan. Varsinkin Lohjan teatterilla lavastaja Jyrki kohtasi nuoret yksilöllisesti ja arvostavasti ja haastattelujen aikana nousi tämä työtehtävä ja toimintaympäristö nousi yhdeksi tärkeimmistä juurikin tuon kunnioittavan ilmapiirin johdosta. Jyrkin merkitys ilmapiirin luojana nostettiin esille kolmessa haastattelussa neljästä.

Kiilakosken (2015, 162) mukaan pelkkä yksilön kasvun tukeminen ei riitä, vaan tarvitaan laajemmin huomion kiinnittämistä siihen, millaisia mahdollisuuksia nuorilla on, mitä heille on tarjolla ja mitä heillä on lupa odottaa yhteiskunnalta. Kesäduunileireillä mielestäni tuettiin näitä vaatimuksia tekemällä cv:t, mutta mielestäni tällaista tulevaisuusorientoitunutta yksilöllistä pohdintaa voisi pohtia sisällytettäväksi ohjelmaan enemmänkin.

Kysyttäessä haastateltavilta, miltä tuntui tulla ryhmään, kaksi nuorista toi esille jännityksen tunteen, joka hänellä oli ennen leiriä. Yksi haastateltavista kertoi jännittäneensä leiriä sekä haastattelua. Yksi nuorista halusi sanoa olleensa iloinen, vaikka jännittikin ja kertoi, että jännitys helpottui aika pian, kun tutustui muihin ja tuleviin työtehtäviin.

"Aluksi jännitti, vaikka olin iloinen. Helpotti sitten kun tutustui niihin ihmisiin ja työtehtäviin ja tämmösiin."

(Haastattelu 4.)

Kysyttäessä nuorten kokemusta kesäduunileirin ilmapiiristä, kaikki haastateltavat tuottivat positiivisia adjektiiveja kuvaamaan kokemusta. Kerrottuja adjektiiveja olivat aika hyvä, mukava ja iloinen, hauska, semmoinen toimiva, rento. Yksi nuorista kertoi, että kaikki tykkäsivät tehdä töitä. Yksi haastateltavista koki kesäduunileirin ilmapiirin vähän hiljaisena, mutta totesi sitten, että hiljaisuus ei haitannut, eikä tullut riitojakaan. Haastateltavat kokivat ohjaajien toiminnan hyvänä. Yksikään haastateltavista ei tuonut haastatteluissa esiin mitään negatiivista tai kehittämisenäkökulmaa ohjaajien toiminnasta.

"Ohjaajat oli aina niinko siinä auttamassa ja oli tosi reiluja ja niinku kiinnostuneita kaikesta ja niinku mitä me tehtiin ja puhuttiin ja.."

(Haastattelu 4.)

Ohjaajien toiminnan kuvaamiseen haastateltavat käyttivät sanoja mukavia, auttavaisia, loivat hyvän ilmapiirin ja olivat reiluja. Yksi haastateltavista mainitsi, että ohjaajat saivat leirin toimimaan. Yksi haastateltavista kertoi, että ohjaajat vaikuttivat olevan kiinnostuneita kaikesta mitä nuoret tekivät ja mitä he puhuivat. Yksi haastateltavista toi esille, että ohjaajat auttoivat, mikäli nuori tarvitsi apua jossain työtehtävässä. Havainnointiviikon aikana huomasin, että nuorten yksilöllinen huomioiminen oli ohjaajien ohjausotteessa vahvasti läsnä. Kun joku nuorista esimerkiksi söi yksin, ohjaaja liittyi seuraan hänen pöytänsä ruokailemaan sen sijaan, että olisi mennyt muiden ohjaajien seuraan. Tämä tuotti selvästi nuorille turvallisuuden ja hyväksymisen tunteita, joita tuli ilmi ihan leiriviikon aikana käydyissä ohjaajien ja nuorten välisissä keskusteluissa. Havainnointipäiväkirjastani löytyy useita merkintöjä positiivisista vuorovaikutustilanteista ohjaajien ja leiriläisten välillä.

Hotulaisen, Lappalaisen ja Soinnun (2014, 265) vahvuuksille rakentuvan näkökulman perusajatus on, että jokaisella yksilöllä on resursseja, joita käyttöön ottamalla hän voi hyvin ja on tyytyväinen itseensä ja saavutuksiinsa. Näillä resursseilla tarkoitetaan jo näkyvillä olevaa osaamista, kykyjä, taitoja tai kehittymässä olevaa potentiaalia tai taipumuksia, joita käyttöön ottamalla yksilö voi hyvin ja on tyytyväinen itseensä ja saavutuksiinsa. (Em. 265.) Kesäduunileirien aikana näitä resursseja pyrittiin ottamaan aktiivisesti käyttöön esimerkiksi niin, että kun nuoret vuorotellen valmistivat ruoan koko leirin väelle, ohjaajat varmistivat onnistumisen kokemuksen jokaiselle ohjaamalla ja neuvomalla. Ruoanlaitto vuoro toimi mielestäni myös informaalin oppimisen prosessimahdollisuutena, sillä siihen kuului paitsi ruoan valmistaminen, myös ohjeiden etsiminen ja tarvikkeiden hankinta kaupasta. Kaksi

haasteltavista mainitsivat haastatteluissa, kuinka ruoan valmistus on kivaa. Havainnointini mukaan ruoasta kiittäminen ja kehuminen toivat selkeästi mielihyvää ja onnistumisen kokemuksen ruokaa valmistaneelle nuorelle.

Hotulaisen, Lappalaisen ja Soinnun (2014, 273) mukaan vahvuuksia ja voimavaroja tunnistamalla ja niitä käyttämällä suojaavia tekijöitä voidaan nostaa esiin ja näin pienentää riskien todennäköisyyttä. Vahvuuksia ja voimavaroja tulisi tunnistaa kokonaisvaltaisesti. Tunnistaminen tulisi ulottaa akateemisten vahvuuksien lisäksi myös sosioemotionaalisiin vahvuuksiin. Vahvuuksia ja voimavaroja tunnistamalla ja kehittämällä voidaan antaa oppijoille eväitä riski- ja ongelmakäyttäytymisen välttämiseen. (Em. 273.) Kesäduunileirien ansioluettelon tekeminen jokaisen yksittäisen nuoren kanssa, tukee mielestäni juurikin tätä vahvuuksien tunnistamista. Ansioluetteloon kirjattiin myös mahdollisesti oma suuntautuneisuus, harrastukset ja muu informaali oppiminen. Nuoren kanssa keskusteltiin hänen mielenkiinnostaan, voimavaroistaan ja urasuuntautuneista ajatuksistaan.

Sosioekonomisten vahvuuksien tunnistamista havainnoin vanhusten ohjaustuokion vetämisessä ja siitä käydyssä palautekeskustelussa. Havainnoinnin aikana kuulin, kuinka onnistumisen kokemus sekä yksilöinä että ryhmänä tulivat sanoitetuksi ääneen sekä nuorten että ohjaajien tuottamana. Nuoret kertoivat jännittäneensä ohjaustuokiota, mutta kertoivat, että jännitys laukesi aika pian, kun he kokivat onnistuvansa ja heidän läsnäolostaan oltiin iloisia. Nuorten kokemukset saattavat olla huonoja, sillä monestikin nuoret saavat vain moitteita tai ennakkoluuloja osakseen. Nuorilla oli itselläänkin myös ennakkoluuloja ja pelkoja siitä, etteivät olisi tervetulleita tai hyväksytyjä. Tämä vanhustenhojaustuokio oli havainnointiviikkoni parasta antia ja havainnoin, kuinka yksilötasolla jokainen nuori löysi paikkansa ohjaustuokiosta. Liikuttuneena katselin, kun nuori ja vanhus yhdessä tutkivat bingolautansa numeroita ja kuinka vierellä oleva nuori saattoi jännittää, mutta silti jokainen hoiti hommansa sovitusti ja reippaasti.

5.4 Turvallisen yhteisöllisyyden kokemus

Yhteisöllisen turvallisuuden kokemus nousi esiin haastatteluissa nuorten kokemana. Etnografisen osuuteni aikana oli hienoa huomata, kuinka yhteisöllisyys ja turvallisuus lisääntyivät päivä päivältä ja miten arvostavasti nuoret kohtelivat toisiaan. Kesäduunileirit

kestivät kaksi viikkoa ja havainnoin vain ensimmäisen viikon. Jälkeenpäin pohdin, että olisi ollut mielenkiintoista ja hyödyllistä olla mukana koko leirin ajan. Olisi saanut varmaankin ryhmädynamiikasta ja sen vaiheista mielenkiintoista havainnointiaineistoa.

Kaikkien haastateltavien kokemus toisista kesäduunileirillä työskentelevistä nuorista oli positiivinen. Sana mukavia- toistuu kolmessa vastauksessa. Yksi haastateltavista koki, että muut eivät puhuneet paljon, mutta kun tehtiin yhdessä töitä, tutustui paremmin. Kaikki tulivat toimeen kaikkien kanssa kaikkien haastateltavien mielestä. Yksi haastateltavista halusi tuoda esille, että hänen mielestään oli tärkeää, että joukossa ei ollut ketään, joka syrjisi tai ketä syrjittäisiin.

"Kaikki oli mukavia. Ettei ollu ketään sellaista ketä syrjisi tai ketä syrjittäis."

(Haastattelu 3.)

Havainnoin, että yksi ilmapiiriä selvästi kohottava asia oli huumorin käyttäminen ohjaustilanteissa. Ojasen (2007, 232) mukaan huumorintaju on psyykkisen hyvinvoinnin osa ja sillä on varsin vahva yhteys onnellisuuteen, elämänhallintaan, mielialaan ja ahdistuneisuuteen. Yksi nuori toikin haastattelutilanteessa esiin, kuinka ”Jyrki heitti teatterilla kaikenlaista läppää” ja hän koki parhaiten viihtyneensä siellä juurikin sen takia.

Sajaniemen ja Mäkelän (2014, 137) mukaan muuttuvassa maailmassa on entistä tärkeämpää pyrkiä vahvistamaan joukkoon kuulumisen kokemuksia ja siten ehkäistä sosiaalista syrjäytymistä. Syrjäytyminen on aina sosiaalinen prosessi, jossa joku jätetään yhteydestä syrjään eikä hänelle anneta mahdollisuutta olla merkityksellinen. (Em. 137.) Kesäduunileirien nuorten kokema yhteisöllisyyden tunne antaa vahvistuksen sille, että kesäduunileireillä on tämän teorian mukaan hyvinkin yhteys syrjäytymistä ehkäisevään työhön.

Osallisuuden kokemus on yksilöllinen tunne, joka Moisio (2018, 16) mukaan näkyy nuorten tunteista ja tarinoista. Osallisuuden kokemuksen ilmentymiä ovat itsensä päteväksi tunteminen ja yhteisössä oman roolin arvostaminen. Avainasemassa osallisuuden kokemuksen muodostumisessa on yhteisö, sillä kukaan ei voi yksin olla osallisena. Kun yhteisö mahdollistaa nuoren oman identiteetin ja arvokkuuden, syntyy osallisuuden kokemus. Osallisuuden kokemuksen myötä syntyy myös vastuun tunne muiden yhteisön

jäsenten osallisuudesta ja toiminnasta. (Em. 16.) Osallisuuden tunteen kokemus tulee esiin haastattelujen myötä, vaikka osallisuus-sanaa ei kukaan haastateltavista osannutkaan käyttää. Tulosten myötä kokemukset yhteisistä muistoista ja ketään ei kiusattu- toteamista kuvaavat osallisuuden kokemusta suhteessa yhteisöllisyyteen. Ilman osallisuuden kokemusta ei varmaankaan ole mahdollista saavuttaa turvallisen yhteisöllisyyden kokemusta.

5.4 Kehittämisenäkökulma

Haastatteluissa tiedustelin haastateltavilta olisiko jotain ideaa tai ajatusta, jolla kesäduunileirin konseptia voisi kehittää. Puolet haastateltavista totesivat, että kesäduunileirit on hyvä juttu juuri sellaisenaan eikä heillä ollut mielessä mitään kehitettävää tai muutettavaa. Yksi nuorista toivoi kesäduunileirin olevan vähän pidempi. Yksi haastateltavista toivoi, että tehtäviin töihin voisi kehittää vaihtelua.

"No ehkä niinku semmosii jos joka vuos on nää samat tehtävät niin vois esimerkiks pyytää just kaupungilta ett olisko jotain niinko muutakin ettei joka vuos sit mee siihen roskisten ja penkkien maalailuun."

(Haastattelu 4.)

Tutkimuskysymykseni nuorten suuntaan kesäduunileirien kehittämisestä jää kohtalaisen ohueksi johtuen siitä, että nuoret eivät haastatteluissa osanneet tuottaa juurikaan mitään vastauksia tähän kysymykseen. Kehittämisenäkökulma oli tutkimuskysymyksistäni se, mihin tuli kaikkein vähiten aineistoa. Kaksi haastateltavaa eli puolet ei osannut vastata tähän kysymykseen olleenkaan.

Pohdin, että haastateltavat saattoivat kokea kehittämiseen liittyvän kysymyksen sellaisena, että olisi pitänyt löytää joku epäkohta, mihin he olisi halunnut muutosta. Pohdin myös sitä, että voiko olla niin, että nuorilta kysytään liian harvoin heidän mielipidettään asioiden kehittämiseen ja näin ollen sellaisen tuottaminen on todella vaikeaa. Omaa pohdintaani kehittämisenäkökulmasta tuotan osiossa 6.2.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Nuorten syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyys

Tutkimuksessani olen tuonut esille, että nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja nuorten työllisyyden edistäminen ovat kärkihankkeita sekä poliittisessa päätöksenteossa että nuorisotyön kentällä. Omassa tutkimuksessani koen, että tutkitulla työmuodolla, kohdennetuilla kesäduunileireillä, on kosketuspintaa molempiin teemoihin. Nuorten kokemusten pohjalta voidaan todeta, että kesäduunileirit antavat nuorille hyvän kokemuksen työelämätaidoista sekä eväitä työllistymiseen jatkossa. Kesäduunileirit prosessina; työnhaku, työhaastattelu, työtehtävät ja työtodistuksen saaminen toimivat aidon työelämäkokemuksen saamisena.

Kesäduunileirille osallistuvien nuorten kokemukset työnteosta olivat positiiviset. Mitkään työtehtävät eivät nousseet haastatteluissa ylivoimaisiksi tai epämiellyttäviksi. Opittuja asioita löytyi ja voisikin ajatella, että nämä taidot ja kokemukset saattavat toimia jollekin innostavana jopa alalle hakeutumiseen. Uskoisin, että esimerkiksi vanhusten ohjaustuokion positiivinen kokemus tuotti sukupolvien välisen kuilun kapenemista ja pelkojen ja ennakkoluulojen hälvenemistä, vaikka nuo asiat eivät varsinaisesti tutkimuskysymyksiini kuuluneetkaan.

Nuorisotyöttömyys on yhteiskunnallinen todellinen ongelma. Nuorten on entistä vaikeampaa saada kesätöitä ja näin ollen orientoituminen työelämään jää pitkälti koulujen tet-jaksojen varaan 9:lle luokalle. Yläkouluikäisten tulisi päättää tuleva ammatinvalintansa jo 9:llä luokalla ja tet-jakso tulee tuon pohtimisen avuksi liian myöhään. Kun nuori saa työkokemusta ja myönteisen kokemuksen kesäduunileireistä, hän saa itsevarmuutta hakea töitä jatkossakin. On tärkeää, että kokemuksesta tulee todellista työelämää mahdollisimman hyvin muistuttava, jotta työelämätaidot kehittyvät. Mielestäni kesäduunileirit toteuttivat hyvin tuota vaatimusta esimerkiksi sillä, että mikäli työstä olisi poissa ilman pätevää syytä, palkkiosta vähennettäisiin tuon päivän palkkio.

Tutkimukseni pääteemat, nuorten kokemukset yksilöllisestä tukemisesta ja yhteisöllisestä turvallisuudesta kohtaavat mielestäni hyvin nuorten syrjäytymisen ja nuorisotyöttömyyden

problematiikan. Yksilöllisen tukemisen kokemus vahvistaa nuoren minäkuva ja antaa rohkeutta ja eväitä hakea omaa paikkaansa yhteiskunnassa. Turvallisen yhteisöllisyyden kokemus tuo kuuluvuuden tunteen. Olla osa jotain yhteisöä ja kuulua johonkin omana itsenään ja arvostettuna, on nuorelle merkittävä kokemus, joka auttaa myönteisen minäkuvan kehittämisessä.

6.2 Lopuksi

Soanjärvi väitöstutkimuksessaan *Mitä on ammatillinen nuorisotyö* (2011, 130-131) kiteyttää ammatillisen nuorisotyön kuudeksi paaluksi, joista toinen paalu kohtaa mielestäni oman tutkimukseni tulokset. *“Ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen.”* (Soanjärvi 2011, 130)

Nuorisotyöntekijät tekevät kasvatustyötä, jossa keskeistä on nuoren kohtaaminen. Nuoren kohtaaminen voi olla myös nuorisoryhmän kohtaamista. Nuorisotyöntekijät tunnistavat nuorisotyön yhteiskunnallisen (vrt. nuorisopoliittisen) merkityksen, mutta se ei ole työn keskeisin lähtökohta. Ammatillisen nuorisotyön ydin on dialogisessa kasvatussuhteessa nuorison ja nuorisotyöntekijän välillä. Nuorisotyön nuorilähtöinen toimintatapa on myös ammatillisen nuorisotyön peruslähtökohta (Soanjärvi, 2011, 130).

Väitöstutkimuksessaan Soanjärvi (2011, 118) toteaa, että nuorisotyö ja nuorisotyöntekijät yrittävät epätoivoisesti vastata kaikkeen huutoon, mikä nuoriin liittyy. Hän kuvaa nuorisotyötä tarmokkaaksi palokunnaksi, joka porhaltaa paikalle aina kuin jossakin vähän savuaa. Soanjärven mukaan merkityksellistä ei ole se, onko kysymyksessä nuorten poliittisen eliitin käyttäytyminen viikonloppuseminaarissa Tahkolla, pussikaljaa ryystävän koulupudokkaan etsiskely ostoskeskuksen kulmalta, iltapäiväkerhon talviolympialaisten järjestelyt vai koulusurmien jälkeinen yhteisöllisen surun käsittely nuorisotalolla. Tärkeintä on, että nuorisotyö on paikalla ja valmiina toimintaan, vaikka rahkeita ei ihan kaikkeen olisi. Nuorisotyö on siellä missä savuaa ja keskeistä on toiminta – nuorisotyöntekijä ei seiso vesiletkut rullalla, vaan ruiskuttaa vettä niin että varmasti sammuu! Kun kaikki vedet on ruiskutettu, niin sitten katsotaan, että saatiinko mitään aikaan. Joskin sitä harvoin ehditään tehdä, sillä seuraavaa savu kaipaa jo palokuntaa. Tarmokkaana palokuntalaisena nuorisotyölle kyllä järjestyy paikkoja. (Em. 118.) Mielestäni nämä ajatukset tukevat ajatusta,

miksi nuorisotyöttömyyteen ja nuorten syrjäytymiseen liittyviin haasteisiin nuorisotyö pyrkii tarmokkaasti vastaamaan.

Puurosen (2016, 20) mukaan Euroopan unionin arviointivaatimusten mukaan arviointitiedon tarve on lisääntynyt yhteiskunnassa yleensä ja sen myötä myös nuorisotyössä. Nuorisotyön eri työmuodot ja niille asetetut tavoitteet ovat kuitenkin yhtälö, joiden yhteismitallistamiseen ei alan toimijoiden eikä tutkijoiden kesken tunnuta löytävän konsensusta. Ymmärrys siitä, minkä tyyppinen työ on kussakin tilanteessa tehokasta ja sopivaa, määrittyy vasta vuorovaikutuksessa nuorten kanssa ja joskus vasta pitkänkin ajan kuluttua. Nuorisotyön tavoitteet ja nuorisotyön eri työmuodoille asettuvia muuttuvia tavoitteita on arvioinnin kyettävä seuraamaan ja operationalisoimaan niin nuoren kuin yhteiskunnan tarpeidenkin kannalta.

Voisiko ajatella niin, että yhteiskunta odottaa nuorisotyötä panostusta nuorten työllistymisen edistämiseen muutoinkin kuin etsivän työn tai nuorisotyöpajatyön muodossa? Mielestäni nuorisotyö pystyy vastaamaan tähän huutoon ja tässäkin tutkimuksessa esitellyt työmuodot, kesäduunileirit ja kesäseteli-toiminnasta huolehtiminen ovat hyviä esimerkkejä innovatiivista ja tarvelähtöisistä työmuodoista. Informaalinen oppimisen näkökulmasta näissä työmuodoissa vahvistetaan elämönhallinnan taitoja ja yhteiskuntaan integroitumista opettelemalla työelämätaitoja.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että Lohjalla jaettavien kesäsetelien määrä on vähäinen verrattuna muiden kuntien jakamiin seteleihin. Vertailun taustaksi kartoitin kunnista niiden nuorten määrän, jotka ovat potentiaalisesti setelien saajia. Näin sain aikaan potentiaalisen prosenttiluvun, jonka avulla on helpompi vertailla. Kesäsetelin kautta lohjalaisista nuorista vain 7,77 % saa kesätyötä, kun vastaava luku tämän tutkimuksen verrokkikunnissa on vähimmillään 17,7 prosenttia ja ylimmillään 27,8 prosenttia. Kesäduunileirejä ei tarjota verrokkikunnissa, mutta niiden avulla työllistyy varsin pieni määrä nuoria.

Kaikki haastattelemi nuoret olivat saaneet tiedon kesäduunileireistä nuoriso-ohjaajilta. Nuoriso-ohjaaja oli kohdattu joko nuorisotilalla tai koululla olevassa nuorisotilassa. Kolehmainen ja Lahtisen (2014, 15) mukaan nuorisotyötä toteutetaan kouluissa osana kunnallista nuorisotyötä, jossa kunnan nuorisotyöntekijä toimii sekä koulussa että nuorten vapaa-ajalla, tai kokonaan koulussa. Lohjalla nuorisotyöntekijät käyttävät osan työajastaan

työskentelemällä yläkouluissa muun muassa järjestämällä aamukahvila- ja välituntitoimintaa.

Nuorisotyön tavoitteet ja toimintamuodot koulussa ovat hahmottuneet molempien toimijoiden, koulun ja nuorisotyön, kentässä 2000-luvulla. Yhteistoiminta on saanut uusia muotoja ja työ on alkanut kehittyä dialogiseen ja tavoitteelliseen yhteistyöhön. Koulu on avautunut ammatillisille nuorisotyöntekijöille, jotka ovat läsnä koulun arjessa ja toimintakulttuurissa omalla asiantuntijuudellaan ja nuorisotyön ammatillisuudelle on löytynyt koulussa tilaus ja tarve (Kolehmainen ja Lahtinen 2014, 14).

Koulun merkitys omassa tutkimuksessanikin korostuu nimenomaan positiivisina kontaktointeina koulun toimintaympäristössä ja näin ollen kohdennettu ohjaus ja nuorten motivointi hakeutumaan esimerkiksi kesäduunileireille on matalampi kynnyks. Myös nuorten kokemana haastatteluissa esille tuli, kuinka tuttu ohjaaja sai kiinnostumaan hakeutumisesta ja turvaa haastatteluissa jännityksen lieventämiseen toi tutun nuorisohajaajan läsnäolo. Haasteltavat kertoivat jännittäneensä kesäduunileirien työhaastatteluita sekä leirin alkamista, mutta kokivat, että jännitys helpotti kohtalaisen nopeaan, koska ohjaajat mahdollistavat jännityksen helpottuminen rentoudellaan.

Työtehtävistä kysyttäessä, olin hieman hämmästynyt, että ruoanlaitto ja vanhusten virkistystuokioita mainittiin vain vähän. Voisiko tulkinaksi nousta, että näitä taitoja ja kokemuksia ei ikään kuin koeta työnä, vaan työksi ymmärretään juurikin vain fyysinen tekeminen, kuten maalaaminen ja siivoaminen? Kysyttäessä opituista taidoista ruoanlaitto ja cv:n teko mainittiin kyllä. Tämäkin saattaisi tukea edellä mainittua johtopäätöstäni. Tutkimusta siitä, miten nuoret määrittelevät tai kokevat työn en onnistunut löytämään. Olisi ollut mielenkiintoista peilata omia tutkimustuloksiani niihin. Tutkimustietoa siitä miten nuoret määrittelevät työn, voisi olla mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe. Omassa tutkimuksessani eräs nuori vertasi työn kokemusta kouluun kertoen, että aikaisin herääminen ei haitannut kesäduunileirillä, mutta kouluun herääminen tuntuu vaikealta.

Kesäduunileirin työtehtävät koettiin pääsääntöisesti mielekkäiksi. Maalaamisen koki kaksi nuorta vähemmän mielekkääksi työtehtäväksi. Olisiko mahdollista, että ehdotukset osaksi työtehtävistä tulisivat nuorilta itseltään? Voisivatko ne ulottua kaupungin organisaation ulkopuolelle ja liittyä vaikka johonkin suurempaan nuorille tärkeään ideologiaan kuten

ympäristönsuojeluun tai ilmastonmuutokseen? Olisiko mahdollista suunnata työtehtäviä nuorten tulevien ammatinvalintaan liittyvien ajatusten suuntaan ja tarjota tässä kohtaa mahdollisuus tutkia asiaa tarkemmin ja yksilöllisemmin turvallisen aikuiskontaktin kanssa?

Voisiko työ rakentua tiukemmin teoreettiseen viitekehykseen? Voisiko leiri-ideologiaan kytkeä jonkun teoreettisen kasvatopedagogian, johon voisi yhteisesti perehtyä ja jonka pohjalta luotaisiin tavoitteisto informaalisen oppimisen näkökulmasta? Tällainen pedagogia, joka mielestäni sopisi tutkimukseni toimintaympäristöön, voisi mielestäni olla esimerkiksi positiivinen psykologia. Positiivinen psykologia tutkii Ojasen (2007, 9) mukaan ihmisen vahvuuksia ja kykyä selviytyä elämän ongelmista ja tutkii keinoja, joilla ihmisen hyvinvointia voitaisiin edistää. Tutkimukseni havainnointiosuudessa sekä nuorten kokemana tuloksissa ilmenee jo yhtymäkohtia positiivisen psykologian käyttöön ohjaustilanteissa.

Vai ovatko leirit sittenkin hyvin juuri näin? Onko sittenkin informaalisen oppimisen toimintaympäristöt parhaimmillaan juurikin vapaamuotoisempina ja työ tuloksellisempaa, kun pedagogiat häilyvät tietoisesti taustalla ja rakentuvat ajan, paikan ja enemmän kulloisenkin tarpeen mukaan? Nuorten kokemana kesäduunileirit tuottavat tutkimukseni tuloksena myönteisen merkityskokemuksen ja se saattaakin olla se tärkein näkökulma.

LIITTEET

1. Nuorten ja huoltajien lupalappu
2. Haastattelulomake

LÄHTEET

Aaltonen, Sanna & Berg, Päivi & Ikäheimo, Salla (2015) Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä. Nuorisotutkimusseura/ Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 160. Helsinki. Unigrafia.

Ahonen-Walker, Mari & Kapanen, Anna (2019) Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. Vuosikertomus 2018.

Ahonen-Walker, Mari & Pietikäinen, Reetta (2014) Nuorisotakuu – kermankuorintaa ja tyhjiä lupauksia? Teoksessa Gretschel, Anu & Paakkunainen, Kari & Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena (toim.) Nuorisopolitiikan arki ja politiikka. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 150. Helsinki. Unigrafia.

Alasuutari, Pertti (2011) Laadullinen tutkimus 2.0. Riika. InPrint.

Aluehallintovirasto (2015) Koulunuorisotyön käsikirja- vinkkejä ja työmenetelmiä nuorisotyöntekijälle.

Aluehallintovirasto (2016) Etsivä nuorisotyö 2016. Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset. Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue. Aluehallintoviraston julkaisuja 31/2017.

Aluehallintovirasto (2016) Työpajatoiminta 2016. Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset. Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue. Aluehallintoviraston julkaisuja 30/2017.

Aluehallintovirasto (2018) Työpajatoiminta 2017 – Valtakunnallisen työpajakyselyn tulokset. Aluehallintoviraston julkaisuja 50/2018.

Autio, Minna & Eräranta, Kirsi & Myllyniemi, Sami (2008) Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolo- vuosikirja 2008. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura.

Julkaisuja 38. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes). Helsinki. Hakapaino Oy.

Batsleer, Janet R. (2008) *Informal Learning in Youth Work*. Ltd. London. SAGE Publications.

Etelä- Suomen aluehallintovirasto Opetus- ja kulttuuritoimi (2016) ”Ainoa hommani on auttaa sinua” Etsivän työn hyvät käytänteet Etelä- Suomen alueella.

Gissler, Mika & Kekkonen, Marjatta & Känkänen, Päivi (toim.) (2018) *Nuorten palveluiden pauloissa – Nuorten elinolot vuosikirja 2018*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Teema 30. Helsinki. PunaMusta Oy.

Gretschel, Anu & Junttila-Vitikka, Pirjo & Puuronen, Anne (2016) *Suuntaviivoja nuorisotoimialan määrittelyyn ja arviointiin*. Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 176. Helsinki. Unigrafia.

Gretschel, Anu & Paakkunainen, Kari & Souto, Anne-Mari & Suurpää Leena (toim.) (2014) *Nuorisotakuun arki ja politiikka*. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 150, verkkojulkaisuja 176. Helsinki. Unigrafia.

Gretschel, Anu & Myllyniemi, Sami (2017) *Työtä, koulutus- ja harjoittelupaikkaa ilman olevien nuorten käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista – Nuorisobarometrin erillisnäyte/tiedonkeruu*. Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena (2011) *Tutkimushaastattelu*. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna Raamatutrukikoda. Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (toim.) (2009) *Tutki ja kirjoita*. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirvonen, Elna (2009) Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla teoksessa: Raitakari, Suvi & Virokannas, Elina (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Nuorisotutkimusseura ry. Jyväskylä. Gummerus.

Hoikkala, Tommi & Kuivakangas, Johanna (toim.) (2017) Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu

Julkaisuja 42. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 196.

Hoikkala, Tommi & Paju, Petri (2013) Apina pulpetissa. Ysiluokan yhteisöllisyys. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Honkasalo, Veronika (2018) Etnografinen ote. Teoksessa: Kiilakoski, Tomi & Honkatukia, Päivi. Kuinka tutkia nuorisotyötä. Tampere. Vastapaino.

Honkatukia, Päivi & Kiilakoski Tomi & Suurpää, Leena (2018) Aineistosta analyysiin. Teoksessa: Kiilakoski, Tomi ja Honkatukia, Päivi (toim.) Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere. Vastapaino.

Hotulainen, Risto & Lappalainen, Kristiina & Sointu, Erkko (2014) Lasten ja nuorten vahvuuksien tunnistaminen. Teoksessa: Uusitalo-Malmivaara, Lotta (toim.) (2014) Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä. PS-kustannus.

Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.) (2017) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere. Vastapaino.

Häkli, Jouni & Kallio, Kirsi Pauliina & Korkiamäki, Riikka (toim.) (2016) Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 171. Tampere. Juvenes.

Juvonen Tarja (2015) Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen. Nuorten toimijuuden rakentuminen etsivässä työssä. Nuorisotutkimusverkosto.

Kaartinen-Koutaniemi, Jaakko (2012) Etsivässä työssä - Kauan sä aiot olla siinä. Nuorten keskus. Porvoo. Bookwell Oy.

Kajanto Anneli & Tuomisto Jukka(toim.) (1994) Elinikäinen oppiminen. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino.

Kallinen, Kati & Pirskanen, Henna & Rautio, Susanna (2015) Sensitiivinen tutkimuksessa. Menetelmät, kohderyhmät, haasteet ja mahdollisuudet. Tallinna. United Press Global.

Kallio, Jenni (2016) Opettamisen vallankumous. Opettajasta elinikäisen oppimisen valmentajaksi. Jenni Kallio ja Tietosanoma. Tallinna. Painopaikka Printon.

Kalliola, Tiina & Kurki, Arja & Salmi, Marjaana & Tamminen-Westerbacka Tutta (2010) Matkalla ohjaajuuteen. Helsinki. Kirjapaja.

Kalliomaa, Johanna (2016) ”Ainoa hommani on auttaa sinua” Etsivän työn hyvät käytänteet Etelä- Suomen alueella. Etelä- Suomen aluehallintovirasto Opetus- ja kulttuuritoimi.

Kiilakoski, Tomi & Honkatukia, Päivi (2018) Miten tutkia nuorisotyötä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 206. Tampere. Vastapaino.

Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie (2015) Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 169.

Kiilakoski, Tomi (2015) Nuorisotyö kasvatuksena. Teoksessa: Kiilakoski, Tomi & Kinnunen, Viljami & Djupsund, Ronnie (2015). Miksi nuorisotyötä tehdään? Tietokirja nuorisotyön opetussuunnitelmasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 5. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 169.

Kinnunen Riitta (2016) Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus. Työkaluna sosiaalisen vahvistuminen Sovari-mittari. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry opetus- ja kulttuuriministeriön tuella. Pieksämäki. Pieksäprint oy.

Kokkonen, Jarmo (2016) Sukupuoli ja yhteisöllisyys rippikoulun rituaaleissa. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 123. Helsinki. Unigrafia Oy.

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina (2014) Nuorisotyötä koulussa- yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kaarina. Winbase oy.

Komonen Katja (2007) Työpajatoiminta nuorisotyön muotona. Teoksessa: Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä.

Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki. Hakapaino Oy.

Kronqvist, Eeva-Liisa & Pulkkinen, Minna-Leena (2007) Kehityspsykologia matkalla muutokseen. Helsinki. WSOY.

Kukkola, Jani (2018) Kokemuksen tutkimisen metatiede. Teoksessa: Toikkanen, Jarkko & Virtanen, Ira A. (toim.) Kokemuksen tutkiminen VI – kokemuksen käsite ja käyttö. Rovaniemi. Lapland University Press.

Lagström, Hanna & Pöso, Tarja & Rutanen, Niina & Vehkalahti, Kaisa (toim.) (2010) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura ry. Julkaisuja 101. Helsinki. Yliopistopaino.

Laine, Timo (2018) Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa: Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä. PS-kustannus.

Laukkanen, Tiia & Pekkarinen, Elina & Vilmilä Fanny (2018) Nuorisotutkimuksen etiikka. Teoksessa: Kiilakoski Tomi & Honkatukia Päivi. Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere. Vastapaino.

Mattila, Kati-Pupita (2007) Arvostava kohtaaminen arjessa, auttamistyössä ja työyhteisöissä. Juva. PS-kustannus.

Mills, Sarah & Kraftl, Peter (2014) Introduction: Geographies, Histories and Practices of Informal Education. Teoksessa Sarah Mills & Peter Kraftl (toim.) Informal Education, Childhood and Youth. Geographies, Histories, Practices. Basingstoke: Macmillan 1-20.

Moisio, Jenni (2018) Kohtaamisia retkillä. Osallisuus ja yhteisöllisyys lastenkotien retkitoiminnassa. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 131. Helsinki.

Myllyniemi, Sami (toim.) (2015) Ihmisarvoinen nuoruus. Nuorisobarometri 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisoasian neuvottelukunta. Julkaisu 51. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisu 159.

Myllyniemi, Sami (toim.) (2016) Katse tulevaisuudessa. Nuorisobarometri 2016. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura ja Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Myrskylä, Pekka (2011) Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelijoiden ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Työ ja yrittäjyys 12/2011.

Myrskylä, Pekka (2012) Hukassa- keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA.

Nieminen, Juha (2007) Vastavoiman hahmo - Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa: Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseuran/Nuorisotutkimusverkoston julkaisu 76. Helsinki. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto.

Nieminen, Juha & Honkatukia, Päivi (2017) Nuorisokysymyksen rakentuminen. Teoksessa: Hoikkala, Tommi & Kuivakangas, Johanna (toim.). Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Julkaisu 42. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisu 196.

Nieminen, Liisa (2010) Lasten ja nuorten tutkimuksen oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa: Lagström, Hanna & Pösö, Tarja & Vehkalahti, Kaisa (toim.). Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisu 101. Helsinki. Yliopistopaino.

Nivala, Elina & Saastamoinen Mikko (toim.) (2010) Nuorisokasvatuksen teoria- perusteita ja puheenvuoroja. 2.painos.

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 73 & Kuopion yliopiston sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Helsinki.

Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2016. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Nuorisotakuu työryhmän loppuraportti ja suositukset jatkotoimenpiteistä (2015). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 19/2015.

Nurmiranta, Hanna & Leppämäki, Päivi & Horppu, Sari (2009) Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki. Kirjapaja.

Ojanen, Markku (2007) Positiivinen psykologia. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Ojanen, Sinikka (2001) Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. Oppimateriaaleja 99. Saarijärvi. Palmenia-kustannus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2018) Etsivän nuorisotyön käsikirja. Etsivän työn kehittämisen- projekti. Anna Vilen. Espoon nuorisopalvelut.

Pekkarinen, Elina & Myllyniemi, Sami (toim.) (2017) Opin polut ja pientareet. Nuorisobarometri 2017. Valtion nuorisoneuvosto. Nuorisotutkimusseura ja Nuorisotutkimusverkosto. Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) (2005) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere. Vastapaino.

Salonen Toivo & Seppo I Sotasaari (toim.) (2015) Ajatuksia tutkimiseen – Metodisia lähtökohtia. Rovaniemi. Lapin yliopistopaino.

Saaranen, Anita & Puusniekka, Anna (2006) Etnografia. KvaliMOTV- menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

Sajaniemi, Nina & Mäkelä, Jukka (2014) Ihminen voi hyvin joukossa. Teoksessa: Uusitalo-Malmivaara, Lotta (toim.) Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä. PS-kustannus.

Sallila, Pekka & Vaherva, Tapio (1998) Arkipäivän oppiminen. Kansanvalistusseura ja aikuiskasvatuksen tutkimusseura. Helsinki. Gummerus kirjapaino Oy.

Sand, Anniken (2011) Working with young people at risk - A practical manual to early intervention, outreach, peer work, focus groups and motivational interviewing. City of Oslo Alcohol and Drug Addiction Service, Competence Centre

Savolainen, Janne & Virnes Elise & Hilpinen, Merja & Palola, Elina (2015) Nuorisotakuutyöryhmän loppuraportti ja suositukset jatkotoimiksi. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 19/2015.

Soanjärvi Katariina (2011) Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Väitöstutkimus. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä university Printing House.

Suomen nuorisotyön tilastot. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://www.nuorisotilastot.fi/#/fi/frontpage/undefined/perus/choice-1/prosentit/whiteblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/suhde//null/kunta/donut/%5B%5D//%5B%5D//2016-2017/0?2/Miten%20edustuksellinen%20demokratia%20nuorten%20osalta%20toteutuu%20kunnassanne%20ja%20mit%20C3%A4%20edustuksellisen%20demokratian%20mahdollisuuksia%20nuorille%20on%20tarjolla%3F>

Strandell, Harriet (2010) Etnografinen kenttättyö: lasten kohtaamisen eettisiä ulottuvuuksia. Teoksessa: Lagström, Hanna & Pösö, Tarja & Rutanen, Niina & Vehkalahti, Kaisa (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 101. Helsinki. Nuorisotutkimusseura ry.

Suurpää, Leena (2009) (toim.) Nuoria koskeva syrjäytymistieto - Avauksia tietämisen politiikkaan.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2009) Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi. Helsinki.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2012) Nuorten yhteiskuntatakuu 2012. Työ- ja elinkeinoministeriön raportteja 8/2012.

Ulvinen, Veli-Matti (2014) Syrjäytymisen ja nuorisotakuun välisestä suhteesta. Teoksessa: Gretchel, Anu & Paakkunainen, Kari & Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena (toim.) Nuorisopolitiikan arki ja politiikka. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 150. Helsinki. Unigrafia.

Valtioneuvoston kanslia: Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011. Hallituksen julkaisusarja 1/2011.

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta (2015) Lausunto lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan otettavista asioista.

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta Nuora (2014) Tavoitteet, teot ja tulokset. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012-2015 väliarviointi. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja 52.

VANUPO (2017) Valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma vuosille 2017-2019. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 12.10.2017.

Varto Juha (1996) Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tampere. Tammer-paino Oy.

Winqvist, Liisa (2014) Nuorten yhteiskuntatakuusta nuorisotakuuseen. Teoksessa: Gretscher, Anu & Paakkunainen, Kari & Souto, Anne-Mari & Suurpää, Leena (toim.). Nuorisotutkimustutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 150.

Yliraudanjoki, Virpi (2015) Todellisuuden ja tiedon liitto etnografin kirjoittavassa kädessä. Teoksessa: Salonen, Toivo & Sotasaari, Seppo. Ajatuksia tutkimiseen- Metodisia lähtökohtia. Lapin yliopisto. Lapin yliopistopaino.

Liite 1. Huoltajille osoitettu info- ja lupalappu

Sari Huttu 22.5.2016

Tampereen Yliopisto

Nuorisotyön ja –tutkimuksen maisteriohjelma

Hyvät kesäduunileiriläiset ja vanhemmat!

Opiskelen Tampereen yliopistossa yhteiskuntatieteiden maisteriohjelmassa, pääaineenani nuorisotyö ja –tutkimus.

Tarkoitukseni olisi tehdä pro gradu- tutkielmani Lohjan nuorisopalveluiden järjestämistä nuorten kesäduunileireistä, joihin myös teidän nuorene on valittu.

Aineistoni kerään olemalla mukana nuorten kesäduunileirien ensimmäisellä viikolla 6.-10.5.2016 ja myöhemmin syksyllä haastatteleamalla noin viittä kesäduunileireille osallistuvaa haastatteluun halukasta nuorta.

Tavoitteenani on tutkia mitä kesäduunileirit tuottavat nuorten kokemuksellisuudesta käsin.

Koska suurin osa nuorista ovat alaikäisiä, tarvitsen tutkimukseni toteuttamiseen myös vanhempien luvan.

Olisin kiitollinen, mikäli tutkimukseni tekeminen on teille hyväksyttävää ja palauttaisitte lupalapun ensimmäisenä leiripäivänä.

Vastaan mielelläni, mikäli teille nousee jotain kysyttävää koskien tutkimustani.

Ystävällisin terveisin

Sari Huttu

p. 040 7197699, sari.huttu@lohja.fi

Annan luvan Sari Hutulle pro-gradu tutkielman tekemistä varten havainnointiin ja haastatteluihin.

Leiriläisen nimi:

Allekirjoitus: _

Alle 18-vuotiaalta myös:

Vanhemman nimi:

Vanhemman allekirjoitus:

Lohjalla _____ (päivämäärä)

Liite 2. Haastattelukysymykset

Haastattelut

Sari Huttu

Taustatiedot

Etunimi:

Ikä:

Tilanne kesäduunileirin aikaan (opiskelija, missä)

Taustoja kesäduunileirille hakeutumisesta/pääsemisestä

Mistä sait tiedon kesäduunileiristä?

Miten koit työhakemuksen tekemisen?

Minkälainen kokemus sinulle jäi työhaastattelusta?

Mikä oli sinulla se asia mikä motivoi sinua hakemaan kesäduunileirille?

Kesäduunileirit

Mitä jäi kesäduunileireistä päällimmäisenä mieleen?

Minkälaisia asioita koit oppineesi kesäduunileirien aikana, joista luulet olevan hyötyä itsellesi tulevaisuudessa?

Mitä ajattelit kesäduunileirillä tarjottavista työtehtävistä?

Mitkä työtehtävät koit mielekkäänä?

Mitkä työtehtävät koit vähemmän mielekkäänä?

Miten koit toiset kesäduunileiriläiset?

Miten koit kesäduunileirin ilmapiirin?

Miten koit ohjaajien toiminnan?

Koetko että opit jotain taitoja kesäduunileirillä? Mitä? Onko näistä taidoista hyötyä tulevaisuudessa?

Kehittämisenäkökulma

Miten kehittäisit kesäduunileirejä?

Mitä muuta haluaisit tuoda esille koskien kesäduunileirejä?